

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

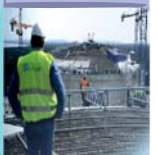
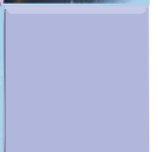
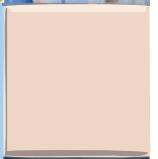
RYNEK

PRACY

W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

W 2015 R.

INFORMACJE I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE

ISSN 2084-7394

ROK VI

KRAKÓW 2016

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

**RYNEK PRACY
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM
W 2015 R.**

Informacje i opracowania statystyczne

Kraków 2016

Opracowanie publikacji **Urząd Statystyczny w Krakowie**
Oddział w Nowym Sączu

Autorzy opracowania Bogusław Bubula
Maciej Gawron
Maria Janczy
Dorota Król
Mieczysław Kurnik
Halina Zelek

pod kierunkiem Agnieszki Chochorowskiej

Tłumaczenie Małopolski Ośrodek Badań Regionalnych
Dział Opracowań Regionalnych
Anna Dziedzic
Wojciech Marczak

ISSN 2084-7394

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Urząd Statystyczny w Krakowie
31-223 Kraków, ul. Kazimierza Wyki 3
tel. (12) 415 60 11 fax: (12) 361 01 91
e-mail: sekretariatuskrrk@stat.gov.pl
<http://krakow.stat.gov.pl/>

Publikacja dostępna na CD oraz w Internecie

<http://krakow.stat.gov.pl>

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu publikację pt. „Rynek pracy w województwie małopolskim w 2015 r.”, która ma na celu dostarczenie najważniejszych informacji o rynku pracy i warunkach jego funkcjonowania w województwie małopolskim. Jest to szósta edycja opracowania wydawanego w serii „Informacje i opracowania statystyczne”.

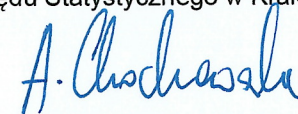
Publikacja składa się z uwag metodycznych, wyników badań — syntezy oraz, zamieszczonej w formie załącznika w pliku Excel, części tabelarycznej. Prezentowane informacje zostały zgrupowane w 7 działach tematycznych: Pracujący i zatrudnieni, Bezrobotni zarejestrowani, Popyt na pracę, Czas pracy, Wynagrodzenia i świadczenia społeczne, Warunki pracy oraz Wypadki przy pracy.

W uwagach metodycznych przedstawiono metody badań, źródła i zakres danych oraz objaśnienia podstawowych pojęć.

Część pt. Wyniki badań — synteza zawiera charakterystykę najistotniejszych zagadnień wpływających na kształtowanie się rynku pracy w województwie małopolskim. Tekst uzupełniono prezentacjami graficznymi — wykresami i mapami. We wstępie zamieszczono tablicę przeglądową dla lat 2010, 2014 i 2015, umożliwiającą ocenę zmian zachodzących na rynku pracy. Dodatkowo na wykresach przedstawiono małopolski rynek pracy na tle innych województw. W tym wydaniu publikacji w dziale dotyczącym wynagrodzeń dodatkowo zamieszczono informacje na temat struktury i poziomu wynagrodzeń za październik 2014 r. Dane te pochodzą z reprezentacyjnego badania GUS, prowadzonego z częstotliwością dwuletnią i pozwalają na analizę zróżnicowania poziomu wynagrodzeń według cech osób fizycznych, a także cech charakteryzujących zakłady pracy tych osób. Ze względu na termin opracowania wyniki tego badania nie mogły być zaprezentowane w poprzednim wydaniu publikacji.

Przekazując zainteresowanym niniejszą publikację, mam nadzieję, że będzie stanowiła bogate i przydatne źródło wiedzy o rynku pracy w województwie małopolskim.

p.o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego w Krakowie

Agnieszka Chochorowska

Kraków, grudzień 2016 r.

PREFACE

I present you the publication "Labour market in Małopolskie voivodship in 2015", which purpose is providing key information regarding the labour market and conditions of its functioning in Małopolskie voivodship. This is the sixth edition of the elaboration published within the series "Statistical information and elaborations".

The publication consists of methodological notes, results of surveys - synthesis and the tabular part as an annex in Excel file. Information presented in the publication was grouped in 7 thematic chapters: Employed persons and paid employment, Registered unemployed persons, Demand for work, Work time, Wages and salaries as well as social benefits, Work conditions and Accidents at work.

Methodological notes present methods of surveys, sources and scope of data as well as main definitions.

The results of surveys - synthesis part includes characteristics of the most important issues influencing the shape of the labour market in Małopolskie voivodship. The text was supplemented with graphic presentations - graphs and maps. The introduction contains a review table for the years 2010, 2014 and 2015 making possible evaluation of changes occurring on the labour market. Additionally, the Małopolskie voivodship labour market was presented against a background of other voivodships. In this edition of the publication in the section concerning wages and salaries information on the structure and level of wages and salaries for October 2014 was placed additionally. These data come from the CSO sample survey on the structure of wages and salaries, conducted every two years and allow to analyse a level differentiation of wages and salaries by natural persons' features, and also features characterising work places of these persons. Due to the date of the elaboration results of this survey could not be presented in the previous edition of the publication.

Presenting this publication, I hope that it will constitute a rich and useful source of knowledge on the labour market in Małopolskie voivodship.

Acting Director
of the Statistical Office in Kraków

Agnieszka Chochorowska

Kraków, December 2016

SPIS TREŚCI

		Str.
Przedmowa	3	3
Spis treści	5	5
UWAGI OGÓLNE	17	17
UWAGI METODYCZNE	22	22
Pracujący i zatrudnieni	22	22
Bezrobotni zarejestrowani	24	24
Popyt na pracę	27	27
Czas pracy	27	27
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	28	28
Warunki pracy	30	30
Wypadki przy pracy	31	31
WYNIKI BADAŃ — SYNTEZA	33	33
I. Ogólna charakterystyka rynku pracy	33	33
II. Pracujący i zatrudnieni	39	39
Pracujący w gospodarce narodowej	39	39
Zatrudnieni w gospodarce narodowej	45	45
Świadczenie pracy w innej formie niż zatrudnienie	51	51
III. Bezrobotni zarejestrowani	56	56
IV. Popyt na pracę	67	67
V. Czas pracy	72	72
VI. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	74	74
VII. Warunki pracy	90	90
VIII. Wypadki przy pracy	98	98
Spis tablic w części „WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA”		
	Tabl.	Str.
Podstawowe dane o rynku pracy w województwie małopolskim (2010, 2014, 2015)	I	34
Struktura pracujących w gospodarce narodowej według sektorów i form własności (2014, 2015)	II	40
Wybrane kategorie pracujących (2014, 2015)	III	42
Przyjęcia do pracy i zwolnienia z pracy pracowników pełnozatrudnionych (2014, 2015)	IV	48
Odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy według kwartałów i sektorów własności (2014, 2015)	V	70
SPIS MAP		
	Mapa	Str.
Pracujący według powiatów w 2015 r.	1	44
Podmioty osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym według powiatów w 2015 r.	2	55
Bezrobotni zarejestrowani i stopa bezrobocia według powiatów w 2015 r.	3	57
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według powiatów w 2015 r.	4	78
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według powiatów w 2015 r.	5	92
Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz wskaźnik wypadkowości według powiatów w 2015 r.	6	102

SPIS WYKRESÓW

	Wykres	Str.
Ludność w wieku produkcyjnym według województw w 2015 r.	1	36
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym według województw w 2015 r.	2	36
Pracujący w gospodarce narodowej według województw w 2015 r.	3	37
Bezrobocie rejestrowane według województw w 2015 r.	4	37
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według województw w 2015 r.	5	38
Przeciętna miesięczna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych według województw w 2015 r.	6	38
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych według województw w 2015 r.	7	38
Wskaźnik wypadkowości według województw w 2015 r.	8	38
Pracujący w gospodarce narodowej w 2015 r.	9	39
Struktura pracujących w gospodarce narodowej według płci w 2015 r.	10	39
Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD (2014, 2015)	11	41
Struktura pracujących w gospodarce narodowej w sektorach własności według grup sekcji PKD w 2015 r.	12	41
Struktura wybranych kategorii pracujących według sekcji PKD w 2015 r.	13	43
Struktura pracujących według sekcji PKD w 2015 r.	14	43
Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym według powiatów w 2015 r.	15	44
Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej według sekcji PKD (2014, 2015)	16	45
Struktura przeciętnej liczby uczniów zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego według sekcji PKD (2014, 2015)	17	46
Uczniowie zatrudnieni w celu przygotowania zawodowego na 1000 osób przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD w 2015 r.	18	46
Zatrudnieni na umowy okresowe według sekcji PKD w 2015 r.	19	47
Struktura pracowników pełnozatrudnionych przyjętych do pracy w 2015 r.	20	49
Struktura pracowników pełnozatrudnionych zwolnionych z pracy w 2015 r.	21	49
Współczynnik przyjęć i współczynnik zwolnień według sekcji PKD w 2015 r.	22	50
Zatrudnieni na kontraktach, których umowa nie ma charakteru umowy o pracę według sekcji PKD w 2015 r.	23	51
Umowy zlecenia zawarte z osobami, które nie były nigdzie zatrudnione na podstawie stosunku pracy według sekcji PKD w 2015 r.	24	52
Umowy o dzieło zawarte z osobami, które nie były nigdzie zatrudnione na podstawie stosunku pracy według sekcji PKD w 2015 r.	25	52
Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji PKD w 2015 r.	26	53
Udział osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w liczbie pracujących w gospodarce narodowej według sekcji PKD w 2015 r.	27	54
Podmioty osób fizycznych nowo zarejestrowane i wykreślone w rejestrze REGON na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym według powiatów w 2015 r.	28	55
Bezrobotni zarejestrowani według płci i miesięcy (2014, 2015)	29	56
Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2015 r.	30	56
Bezrobotni zarejestrowani i wyrejestrowani z urzędów pracy według płci i miesięcy (2014, 2015)	31	58
Bezrobotni zarejestrowani według grup wieku (2014, 2015)	32	59
Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia (2014, 2015)	33	59
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy w 2015 r.	34	60
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy (2014, 2015)	35	60
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według grup wieku w podziale na czas pozostawania bez pracy w 2015 r.	36	61

	Wykres	Str.
Bezrobotni zarejestrowani według wielkich grup zawodów w 2015 r.	37	62
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej oraz bezrobotni zarejestrowani poprzednio pracujący w wybranych sekcjach PKD w 2015 r.	38	63
Udział niektórych kategorii bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie bezrobotnych uczestniczących w wybranych formach wsparcia w 2015 r.	39	64
Zadania realizowane w ramach Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia według priorytetów w 2015 r.	40	65
Struktura podmiotów zatrudniających przynajmniej 1 osobę i miejsc pracy w tych podmiotach w 2015 r.	41	67
Podmioty zgłaszające wolne miejsca pracy w 2015 r.	42	67
Wolne miejsca pracy w 2015 r.	43	68
Struktura wolnych miejsc pracy według wielkich grup zawodów w 2015 r.	44	68
Struktura wolnych miejsc pracy według sekcji PKD w 2015 r.	45	69
Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy według sekcji PKD w 2015 r.	46	71
Struktura czasu pracy przypadającego na 1 zatrudnionego według kategorii czasu pracy oraz sektorów własności w 2015 r.	47	72
Struktura czasu pracy przypadającego na 1 zatrudnionego według kategorii czasu pracy i sekcji PKD w 2015 r.	48	73
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według sekcji PKD w 2015 r.	49	74
Struktura wynagrodzeń brutto w 2015 r.	50	75
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sektorów i form własności w 2015 r.	51	75
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sekcjach PKD od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto ogółem w 2015 r.	52	76
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sekcji PKD i form finansowania w 2015 r.	53	77
Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto według sekcji PKD w 2015 r.	54	77
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w powiatach od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto ogółem w 2015 r.	55	78
Zaległości w wypłacie wynagrodzeń w wybranych sekcjach PKD w 2015 r.	56	79
Struktura zatrudnionych według płci w październiku 2014 r.	57	79
Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2014 r. według sektorów własności i płci	58	80
Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2014 r. według sektorów własności i poziomu wykształcenia	59	81
Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto za październik 2014 r. według płci i poziomu wykształcenia	60	81
Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2014 r. według płci i grup wieku	61	82
Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2014 r. według sektorów własności i stażu pracy	62	82
Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2014 r. według sektorów własności i wielkości zakładów	63	83
Struktura zatrudnionych według wielkich grup zawodów w październiku 2014 r.	64	83
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń brutto w sekcjach PKD od przeciętnego wynagrodzenia brutto ogółem za październik 2014 r. według sektorów własności	65	84
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń brutto w wielkich grupach zawodów od przeciętnego wynagrodzenia brutto ogółem za październik 2014 r.	66	86
Struktura przeciętnych wynagrodzeń brutto za październik 2014 r. według składników wynagrodzeń	67	86
Współczynnik różnicowania decylowego przeciętnych wynagrodzeń brutto za październik 2014 r. w wielkich grupach zawodów	68	87
Struktura zatrudnionych według krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	69	88

	Wykres	Str.
Struktura wydatków na świadczenia emerytalne i rentowe z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych i KRUS według rodzajów świadczeń w 2015 r.	70	89
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto (2014, 2015)	71	89
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia przez co najmniej 2 grupy czynników (2014, 2015)	72	90
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń i sektorów własności w 2015 r.	73	91
Struktura osobozagrożeń według grup zagrożeń w 2015 r.	74	93
Struktura osobozagrożeń według sekcji PKD w 2015 r.	75	93
Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego według sektorów własności w 2015 r.	76	94
Struktura korzystających ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych według sektorów własności w 2015 r.	77	95
Świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych w 2015 r.	78	96
Zmiana przeciętnych świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w stosunku do roku poprzedniego według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	79	97
Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według płci w 2015 r.	80	98
Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w 2015 r.	81	99
Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według grup wieku w 2015 r.	82	99
Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według grup wydarzeń powodujących uraz w 2015 r.	83	100
Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według wielkich grup zawodów w 2015 r.	84	100
Struktura przyczyn wypadków przy pracy według grup przyczyn w 2015 r.	85	101
Przeciętna liczba dni absencji z powodu wypadków przy pracy na 1 poszkodowanego według powiatów w 2015 r.	86	102
Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych według wydarzeń powodujących uraz w 2015 r.	87	103

TABLICE

Tabl.

I. PRACUJĄCY I ZATRUDNIENI

Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów i form własności w 2015 r.	1
Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD w 2015 r.	2
Zatrudnieni w gospodarce narodowej według sekcji PKD w 2015 r.	3
Pracujący według statusu zatrudnienia oraz sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	4
Pracujący w głównym miejscu pracy w miastach i na wsi według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	5
Wybrane kategorie pracujących w głównym miejscu pracy według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	6
Pracownicy udostępnieni przez agencje pracy tymczasowej, zatrudnieni na kontraktach i osoby, z którymi zawarto umowę zlecenia lub o dzieło, a nigdzie nie zatrudnione na umowę o pracę według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	7
Przeciętne zatrudnienie według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	8
Zatrudnieni według wymiaru czasu pracy oraz sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	9
Pracownicy pełnozatrudnieni przyjęci do pracy oraz współczynnik przyjęć według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	10
Pracownicy pełnozatrudnieni zwolnieni z pracy oraz współczynnik zwolnień według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	11

II. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI

Bezrobotni zarejestrowani według wybranych grup bezrobotnych oraz miesięcy w 2015 r.	12
Bezrobotni zarejestrowani według grup wieku oraz kwartałów w 2015 r.	13
Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia oraz kwartałów w 2015 r.	14
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy oraz kwartałów w 2015 r.	15
Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy oraz kwartałów w 2015 r.	16
Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2015 r.	17
Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy według stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy w 2015 r.	18
Bezrobotni zarejestrowani według grup zawodów w 2015 r.	19
Bezrobotni zarejestrowani w miesiącu sprawozdawczym (napływ bezrobotnych) w 2015 r.	20
Bezrobotni wyrejestrowani w miesiącu sprawozdawczym (odpływ bezrobotnych) w 2015 r.	21
Bezrobotni zarejestrowani poprzednio pracujący według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy w 2015 r.	22
Bezrobotni zarejestrowani według miesięcy oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	23
Bezrobotni zarejestrowani według wybranych grup bezrobotnych oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	24
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	25
Bezrobotni zarejestrowani według grup wieku oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	26
Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	27
Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	28
Bezrobotni zarejestrowani znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy według podregionów i powiatów w 2015 r.	29
Napływ i odpływ bezrobotnych według miesięcy oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	30
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według miesięcy oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	31
Stopa bezrobocia rejestrowanego według miesięcy oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	32

III. POPYT NA PRACĘ

Wolne miejsca pracy według wielkości jednostek oraz sekcji PKD w 2015 r.	33
Wolne nowo utworzone miejsca pracy według wielkości jednostek oraz sekcji PKD w 2015 r.	34
Wolne miejsca pracy według wielkości jednostek oraz grup zawodów w 2015 r.	35
Wolne nowo utworzone miejsca pracy według wielkości jednostek oraz grup zawodów w 2015 r.	36
Wolne miejsca pracy według wielkich grup zawodów oraz sekcji PKD w 2015 r.	37
Nowo utworzone miejsca pracy według wielkości jednostek oraz sekcji PKD w 2015 r.	38
Zlikwidowane miejsca pracy według wielkości jednostek oraz sekcji PKD w 2015 r.	39

IV. CZAS PRACY

Bilans czasu pracy według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	40
Bilans czasu pracy w przeliczeniu na 1 zatrudnionego według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	41

V. WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Wynagrodzenia brutto według sektorów własności w 2015 r.	42
Wynagrodzenia brutto według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	44
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według form finansowania oraz sekcji PKD w 2015 r.	45
Przeciętne godzinowe wynagrodzenia brutto według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	46
Zaległości w wypłacie wynagrodzeń według sektorów własności i wybranych sekcji PKD w 2015 r.	47
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według podregionów i powiatów w 2015 r.	48

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sektorów ekonomicznych oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	49
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	50
Struktura pracowników zatrudnionych według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2014 r. ...	51
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2014 r.	52
Przeciętne godzinowe wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	53
Struktura przeciętnych wynagrodzeń brutto za październik 2014 r.	54
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów oraz płci za październik 2014 r.	55
Emerytury i renty w 2015 r.	56

VI. WARUNKI PRACY

Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń oraz sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	57
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych według grup i nasilenia zagrożeń oraz sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	58
Likwidacja, ograniczenie lub ujawnienie zagrożeń według rodzajów zagrożeń w 2015 r.	59
Stanowiska pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego i zatrudnieni na tych stanowiskach, według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	60
Świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	61
Choroby zawodowe w 2015 r.	62
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.	63
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	64
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia według podregionów i powiatów w 2015 r.	65

VII. WYPADKI PRZY PRACY

Wypadki przy pracy i poszkodowani w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w 2015 r.	66
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według rodzajów wypadków, liczby dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami oraz sekcji PKD w 2015 r.	67
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według grup wieku oraz sekcji PKD w 2015 r.	68
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wybranych sekcji PKD oraz grup wydarzeń powodujących uraz w 2015 r.	69
Przyczyny wypadków przy pracy według wybranych sekcji PKD w 2015 r.	70
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wybranych sekcji PKD oraz grup umiejscowienia urazu w 2015 r.	71
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wybranych sekcji PKD oraz rodzajów urazu w 2015 r.	72
Straty czasu pracy innych osób oraz szacunkowe straty materialne spowodowane wypadkami przy pracy według sekcji PKD w 2015 r.	73
Liczba dni niezdolności do pracy osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w 2015 r.	74
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według rodzajów wypadków oraz podregionów i powiatów w 2015 r.	75

VIII. WYBRANE INFORMACJE O RYNKU PRACY WEDŁUG GMIN

Pracujący według płci, wybranych sektorów ekonomicznych oraz podregionów, powiatów i gmin w 2015 r.	76
Bezrobotni zarejestrowani według płci oraz podregionów, powiatów i gmin w 2015 r.	77

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, tablice

CONTENTS

	Page
Preface	4
Contents	11
GENERAL NOTES	17
METHODOLOGICAL NOTES	22
<i>Employed persons and paid employment</i>	<i>22</i>
<i>Registered unemployed persons</i>	<i>24</i>
<i>Demand for work</i>	<i>27</i>
<i>Work time</i>	<i>27</i>
<i>Wages and salaries as well as social benefits</i>	<i>28</i>
<i>Work conditions</i>	<i>30</i>
<i>Accidents at work</i>	<i>31</i>
RESULTS OF SURVEY — SYNTHESIS	33
<i>I. General characteristics of the labour market</i>	<i>33</i>
<i>II. Employed persons and paid employment</i>	<i>39</i>
<i>Employed persons in the national economy</i>	<i>39</i>
<i>Paid employment in the national economy</i>	<i>45</i>
<i>Work supply in other form than paid employment</i>	<i>51</i>
<i>III. Registered unemployed persons</i>	<i>56</i>
<i>IV. Demand for work</i>	<i>67</i>
<i>V. Work time</i>	<i>72</i>
<i>VI. Wages and salaries as well as social benefits</i>	<i>74</i>
<i>VII. Work conditions</i>	<i>90</i>
<i>VIII. Accidents at work</i>	<i>98</i>

List of tables in the part “RESULTS OF SURVEY – SYNTHESIS”

	Table	Page
<i>Basic data regarding the labour market in Małopolskie voivodship (2010, 2014, 2015)</i>	<i>I</i>	<i>34</i>
<i>Structure of employed persons in the national economy by ownership sectors and forms (2014, 2015)</i>	<i>II</i>	<i>40</i>
<i>Selected categories of employed persons (2014, 2015)</i>	<i>III</i>	<i>42</i>
<i>Hired full-time paid employees and terminated full-time paid employees (2014, 2015)</i>	<i>IV</i>	<i>48</i>
<i>Percentage of not used vacant places by quarters and ownership sectors (2014, 2015)</i>	<i>V</i>	<i>70</i>

LIST OF MAPS

	Map	Page
<i>Employed persons by powiats in 2015</i>	<i>1</i>	<i>44</i>
<i>Entities of natural persons conducting economic activity per 100 persons at working age by powiats in 2015</i>	<i>2</i>	<i>55</i>
<i>Registered unemployed persons and unemployment rate by powiats in 2015</i>	<i>3</i>	<i>57</i>
<i>Average monthly gross wages and salaries by powiats in 2015</i>	<i>4</i>	<i>78</i>
<i>Persons working in hazardous conditions by powiats in 2015</i>	<i>5</i>	<i>92</i>
<i>Persons injured in accidents at work and accident rate by powiats in 2015</i>	<i>6</i>	<i>102</i>

LIST OF GRAPHS

	Graph	Page
<i>Working age population by voivodships in 2015</i>	1	36
<i>Natural persons conducting economic activity per 100 persons at working age by voivodships in 2015</i>	2	36
<i>Employed persons in the national economy by voivodships in 2015</i>	3	37
<i>Registered unemployment by voivodships in 2015</i>	4	37
<i>Average monthly gross wages and salaries in the national economy by voivodships in 2015 ..</i>	5	38
<i>Average monthly gross retirement pension from non-agricultural social security system by voivodships in 2015</i>	6	38
<i>Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees by voivodships in 2015 ..</i>	7	38
<i>Accident rate by voivodships in 2015</i>	8	38
<i>Employed persons in the national economy in 2015</i>	9	39
<i>Structure of employed persons in the national economy by sex in 2015</i>	10	39
<i>Employed persons in the national economy by NACE sections (2014, 2015)</i>	11	41
<i>Structure of employed persons in the national economy in ownership sectors by groups of NACE sections in 2015</i>	12	41
<i>Structure of selected categories of employed persons by NACE sections in 2015</i>	13	43
<i>Structure of employed persons by NACE sections in 2015</i>	14	43
<i>Employed persons per 1000 working age population by powiats in 2015</i>	15	44
<i>Average paid employment in the national economy by NACE sections (2014, 2015)</i>	16	45
<i>Structure of average number of students employed to vocational preparation by NACE sections (2014, 2015)</i>	17	46
<i>Students employed in order to learn a profession per 1000 average paid employees by NACE sections in 2015</i>	18	46
<i>Persons employed on temporary contracts by NACE sections in 2015</i>	19	47
<i>Structure of full-time paid employees hired in 2015</i>	20	49
<i>Structure of full-time paid employees terminated in 2015</i>	21	49
<i>Hire rate and termination rate by NACE sections in 2015</i>	22	50
<i>Persons employed on contracts, which are not employment contracts by NACE sections in 2015</i>	23	51
<i>Structure of contracts of mandate concluded with persons, who have not been employed on the basis of an employment contract by NACE sections in 2015</i>	24	52
<i>Structure of task-specific contracts concluded with persons, who have not been employed on the basis of an employment contract by NACE sections in 2015</i>	25	52
<i>Structure of natural persons conducting economic activity by NACE sections in 2015</i>	26	53
<i>Share of natural persons conducting non-agriculture economic activity in the number of persons employed in the national economy by NACE sections in 2015</i>	27	54
<i>Entities of natural persons newly registered and removed from the REGON register per 10 thous. persons at working age by powiats in 2015</i>	28	55
<i>Registered unemployed persons by sex and months (2014, 2015)</i>	29	56
<i>Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market in 2015</i>	30	56
<i>Unemployed persons registered and removed from labour offices by sex and months (2014, 2015)</i>	31	58
<i>Registered unemployed persons by age groups (2014, 2015)</i>	32	59
<i>Registered unemployed persons by educational level (2014, 2015)</i>	33	59
<i>Structure of registered unemployed persons by work seniority in 2015</i>	34	60
<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment (2014, 2015)</i>	35	60
<i>Structure of registered unemployed persons by age groups in division on duration of unemployment in 2015</i>	36	61

	Graph	Page
<i>Registered unemployed persons by broad occupational groups in 2015</i>	37	62
<i>Job vacancies and places of occupational activation as well as registered unemployed persons previously employed in selected NACE sections in 2015</i>	38	63
<i>Share of some categories of registered unemployed persons in the number of unemployed persons taking part in selected forms of assistance in 2015</i>	39	64
<i>Tasks carried out in the framework of the Regional Action Plan for Employment by priorities in 2015</i>	40	65
<i>Structure of entities employing at least 1 person and of workplaces in these entities in 2015</i> ..	41	67
<i>Entities reporting job vacancies in 2015</i>	42	67
<i>Job vacancies in 2015</i>	43	68
<i>Structure of job vacancies by broad occupational groups in 2015</i>	44	68
<i>Structure of job vacancies by NACE sections in 2015</i>	45	69
<i>Newly created and liquidated job vacancies by NACE sections in 2015</i>	46	71
<i>Structure of work time per paid employee by categories of work time and ownership sectors in 2015</i>	47	72
<i>Structure of work time per paid employee by categories of work time and NACE sections in 2015</i>	48	73
<i>Average monthly gross wages and salaries in the national economy by NACE sections in 2015</i>	49	74
<i>Structure of gross wages and salaries in 2015</i>	50	75
<i>Average monthly gross wages and salaries by ownership sectors and forms in 2015</i>	51	75
<i>Relative deviation of average monthly gross wages and salaries in NACE sections from the total average monthly gross wages and salaries in 2015</i>	52	76
<i>Average monthly gross wages and salaries by NACE sections and financing form in 2015</i>	53	77
<i>Average hourly gross wages and salaries by NACE sections in 2015</i>	54	77
<i>Relative deviation of average monthly gross wages and salaries in powiats from the total average monthly gross wages and salaries in 2015</i>	55	78
<i>Back pay of wages and salaries in selected NACE sections in 2015</i>	56	79
<i>Structure of paid employment by sex in October 2014</i>	57	79
<i>Average gross wages and salaries for October 2014 by ownership sectors and sex</i>	58	80
<i>Average gross wages and salaries for October 2014 by ownership sectors and educational level</i>	59	81
<i>Average gross hourly wages and salaries for October 2014 by sex and educational level</i>	60	81
<i>Average gross wages and salaries for October 2014 by sex and age groups</i>	61	82
<i>Average gross wages and salaries for October 2014 by ownership sectors and work seniority</i>	62	82
<i>Average gross wages and salaries for October 2014 by ownership sectors and size of plants</i>	63	83
<i>Structure of paid employment by broad occupational groups in October 2014</i>	64	83
<i>Relative deviation of average monthly gross wages and salaries in NACE sections from the total average gross wages and salaries for October 2014 by ownership sectors</i>	65	84
<i>Relative deviation of average monthly gross wages and salaries in broad occupational groups from the total average gross wages and salaries for October 2014</i>	66	86
<i>Structure of average monthly gross wages and salaries for October 2014 by components of wages and salaries</i>	67	86
<i>Rate of decile differentiation of average gross wages and salaries for October 2014 in broad occupational groups</i>	68	87
<i>Structure of paid employment by multiplicity of average gross wages and salaries for October 2014</i>	69	88

	Graph	Page
<i>Structure of expenditure on retirement and other pension benefits from non-agricultural social security system and the Agricultural Social Insurance Fund by kind of benefits in 2015</i>	70	89
<i>Dynamics of average gross monthly retirement and other pension (2014, 2015)</i>	71	89
<i>Persons working in hazardous conditions by at least two groups of threats (2014, 2015)</i>	72	90
<i>Persons working in hazardous conditions by groups of threats and ownership sectors in 2015</i>	73	91
<i>Structure of threats per capita by groups of threats in 2015</i>	74	93
<i>Structure of threats per capita by NACE sections in 2015</i>	75	93
<i>Measures taken for liquidation or limitation of occupational risk by NACE sections in 2015</i>	76	94
<i>Structure of persons receiving benefits from work in harmful and strenuous conditions by ownership sectors in 2015</i>	77	95
<i>Benefits from work in harmful and strenuous conditions in 2015</i>	78	96
<i>Change of average benefits from accidents at work and occupational diseases in relation to the previous year by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	79	97
<i>Structure of persons injured in accidents at work by sex in 2015</i>	80	98
<i>Structure of persons injured in accidents at work by NACE sections in 2015</i>	81	99
<i>Structure of persons injured in accidents at work by age groups in 2015</i>	82	99
<i>Structure of accidents at work by groups of contact-mode of injury in 2015</i>	83	100
<i>Structure of persons injured in accidents at work by broad occupational groups in 2015</i>	84	100
<i>Structure of causes of accidents at work by groups of causes in 2015</i>	85	101
<i>Average number of days of absence caused by accidents at work per person injured by powiats in 2015</i>	86	102
<i>Structure of persons injured in accidents at work on private farms in agriculture by events causing injury in 2015</i>	87	103

TABLES

×

Table

I. EMPLOYED PERSONS AND PAID EMPLOYMENT

<i>Employed persons in the national economy by ownership sectors and forms in 2015</i>	1
<i>Employed persons in the national economy by NACE sections in 2015</i>	2
<i>Persons working in the national economy by NACE sections in 2015</i>	3
<i>Employed persons by employment status as well as ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	4
<i>Employed persons in the main workplace in urban and rural areas by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	5
<i>Selected categories of employed persons in the main workplace by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	6
<i>Employed persons available through temporary work agencies, employed on contracts and persons on contract of mandate or task-specific contract, and not employed on labour contract by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	7
<i>Average paid employment by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	8
<i>Persons working by time basis as well as ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	9
<i>Hired full-time paid employees and hire rate by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	10
<i>Terminated full-time paid employees and termination rate by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	11

II. REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS

<i>Registered unemployed persons by selected groups of unemployed persons and months in 2015</i>	12
<i>Registered unemployed persons by age groups and quarters in 2015</i>	13
<i>Registered unemployed persons by educational level and quarters in 2015</i>	14
<i>Registered unemployed persons by duration of unemployment and quarters in 2015</i>	15
<i>Registered unemployed persons by work seniority and quarters in 2015</i>	16
<i>Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market by age groups and educational level in 2015</i>	17
<i>Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market by work seniority and duration of unemployment in 2015</i>	18
<i>Registered unemployed persons by occupational groups in 2015</i>	19
<i>Unemployed persons registered in reporting month (inflow to unemployment) in 2015</i>	20
<i>Unemployed persons removed in reporting month (outflow from unemployment) in 2015</i>	21
<i>Registered unemployed persons previously employed by kind of activity in last job in 2015</i>	22
<i>Registered unemployed persons by months as well as subregions and powiats in 2015</i>	23
<i>Registered unemployed persons by selected groups of unemployed persons as well as subregions and powiats in 2015</i>	24
<i>Registered unemployed persons by duration of unemployment as well as subregions and powiats in 2015</i>	25
<i>Registered unemployed persons by age groups as well as subregions and powiats in 2015</i>	26
<i>Registered unemployed persons by educational level as well as subregions and powiats in 2015</i>	27
<i>Registered unemployed persons by work seniority as well as subregions and powiats in 2015</i>	28
<i>Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market by subregions and powiats in 2015</i>	29
<i>Inflow to and outflow from unemployment by months as well as subregions and powiats in 2015</i>	30
<i>Job vacancies and places of occupational activation by months as well as subregions and powiats in 2015</i>	31
<i>Registered unemployment rate by months as well as subregions and powiats in 2015</i>	32

III. DEMAND FOR WORK

<i>Job vacancies by size of entities and NACE sections in 2015</i>	33
<i>Vacancies in newly created jobs by size of entities and NACE sections in 2015</i>	34
<i>Job vacancies by size of entities and occupational groups in 2015</i>	35
<i>Vacancies in newly created jobs by size of entities and occupational groups in 2015</i>	36
<i>Job vacancies by broad occupational groups and NACE sections in 2015</i>	37
<i>Newly created jobs by size of entities and NACE sections in 2015</i>	38
<i>Liquidated jobs by size of entities and NACE sections in 2015</i>	39

IV. WORK TIME

<i>Balance of work time by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	40
<i>Balance of work time calculated per paid employee by ownership sectors and NACE sections in 2015</i> ...	41

V. WAGES AND SALARIES AS WELL AS SOCIAL BENEFITS

<i>Gross wages and salaries by ownership sectors in 2015</i>	42
<i>Gross wages and salaries by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	43
<i>Average monthly gross wages and salaries by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	44
<i>Average monthly gross wages and salaries by financing form and NACE sections in 2015</i>	45
<i>Average hourly gross wages and salaries by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	46
<i>Back pay of wages and salaries by ownership sectors and selected NACE sections in 2015</i>	47
<i>Average monthly gross wages and salaries by subregions and powiats in 2015</i>	48

<i>Average monthly gross wages and salaries by economic sectors as well as subregions and powiats in 2015</i>	49
<i>Average gross wages and salaries for October 2014</i>	50
<i>Structure of paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2014</i>	51
<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2014</i>	52
<i>Average gross hourly wages and salaries for October 2014</i>	53
<i>Structure of average gross wages and salaries for October 2014</i>	54
<i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by broad occupational groups and sex for October 2014</i>	55
<i>Retirement and other pension in 2015</i>	56

VI. WORK CONDITIONS

<i>Persons working in hazardous conditions by groups of agents and intensity of dangers as well as ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	57
<i>Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees by groups of agents and intensity of dangers as well as ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	58
<i>Liquidation, limitation or disclosure of hazards by kind of hazard in 2015</i>	59
<i>Positions for which assessment of occupational risk was made and persons working in these positions by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	60
<i>Benefits for work in harmful and strenuous conditions by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	61
<i>Occupational diseases in 2015</i>	62
<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits by ownership sectors and NACE sections in 2015</i>	63
<i>Persons working in hazardous conditions by groups of agents and intensity of dangers as well as subregions and powiats in 2015</i>	64
<i>Persons working in hazardous conditions to agents harmful and hazardous to health by subregions and powiats in 2015</i>	65

VII. ACCIDENTS AT WORK

<i>Accidents at work and persons injured in accidents at work by NACE sections in 2015</i>	66
<i>Persons injured in accidents at work by kind of accidents, number of days of inability to work caused by accidents and NACE sections in 2015</i>	67
<i>Persons injured in accidents at work by age groups and NACE sections in 2015</i>	68
<i>Persons injured in accidents at work by selected NACE sections and groups of contact-mode of injury in 2015</i>	69
<i>Causes of accidents at work by selected NACE sections in 2015</i>	70
<i>Persons injured in accidents at work by selected NACE sections and groups of sites of injury in 2015</i>	71
<i>Persons injured in accidents at work by selected NACE sections and kind of injury in 2015</i>	72
<i>Losses of working time of other persons and estimated material losses caused by accidents at work by NACE sections in 2015</i>	73
<i>Number of days of inability to work of persons injured in accidents at work by NACE sections in 2015</i>	74
<i>Persons injured in accidents at work by kind of accident as well as subregions and powiats in 2015</i> ...	75

VIII. SELECTED INFORMATION ON THE LABOUR MARKET BY GMINAS

<i>Employed persons by sex, selected economic sectors as well as subregions, powiats and gminas in 2015</i>	76
<i>Registered unemployed persons by sex as well as subregions, powiats and gminas in 2015</i>	77

In English: preface, contents, tables

UWAGI OGÓLNE

1. W publikacji dane zaprezentowano:

1) w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej — *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community — NACE Rev. 2*, wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.);

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ”.

2) według sektorów własności:

a) **sektor publiczny** — grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego;

b) **sektor prywatny** — grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3) według sektorów ekonomicznych:

a) „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” — sekcja A;

b) „Przemysł” i „Budownictwo” — sektor obejmujący sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ” oraz „Budownictwo” — tj. sekcje: B, C, D, E oraz F;

c) „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Zakwaterowanie i gastronomia^Δ” oraz „Informacja i komunikacja” — sekcje: G, H, I oraz J;

d) „Pozostałe usługi” — sektor obejmujący sekcje: „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Obsługa rynku nieruchomości^Δ”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ”, „Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa” — sekcje: K, L, M, N, O, P, Q, R oraz S.

2. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

3. Podmioty sklasyfikowano według kryterium liczby pracujących i (jeśli nie zaznaczono inaczej) wyodrębniono podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane według województw, podregionów, powiatów oraz gmin podano w podziale administracyjnym według stanu w dniu 31 XII 2015 r.

5. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie *Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)* obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS, obowiązująca od 1 stycznia 2008 r., została wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z późn. zm.).

6. Określenie **miasta** oznacza miejscowości, które posiadają prawa miejskie, łącznie z miastami, które wchodzi w skład gminy (w gminach miejsko-wiejskich). Określenie **wieś** oznacza pozostały obszar kraju.

7. Dane prezentowano także przy wykorzystaniu Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS), opracowanej na podstawie Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji ISCO-08. Od dnia 1 stycznia 2015 r. obowiązuje nowa klasyfikacja, wprowadzona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2014 r., poz. 1145).

Przy omawianiu wynagrodzeń za październik 2014 r. zastosowano Klasyfikację Zawodów i Specjalności, wprowadzoną z dniem 1 lipca 2010 r. (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania; Dz. U. z 2014 r., poz. 760), która obowiązywała do końca 2014 r.

Klasyfikacja jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Grupuje poszczególne zawody (specjalności) w coraz bardziej zagregowane grupy oraz ustala ich symbole i nazwy (w ramach wielkich grup zawodów wyodrębnia się grupy duże, w ramach dużych — średnie, w ramach średnich — elementarne, a w ramach elementarnych — poszczególne zawody i specjalności).

8. Informacje, które pochodzą ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego, opatrzone odpowiednimi notkami.

9. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

10. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

11. Do przeliczeń przyjęto faktyczną liczbę ludności opracowaną na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

12. Ze względu na ekonomiczne grupy wieku wyszczególniono ludność:

- w wieku przedprodukcyjnym — mężczyźni i kobiety w wieku 0–17 lat,
- w wieku produkcyjnym — mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat,
- w wieku poprodukcyjnym — mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

13. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku — według stanu w dniu 30 VI.

14. Niektóre informacje za ostatni rok podano na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

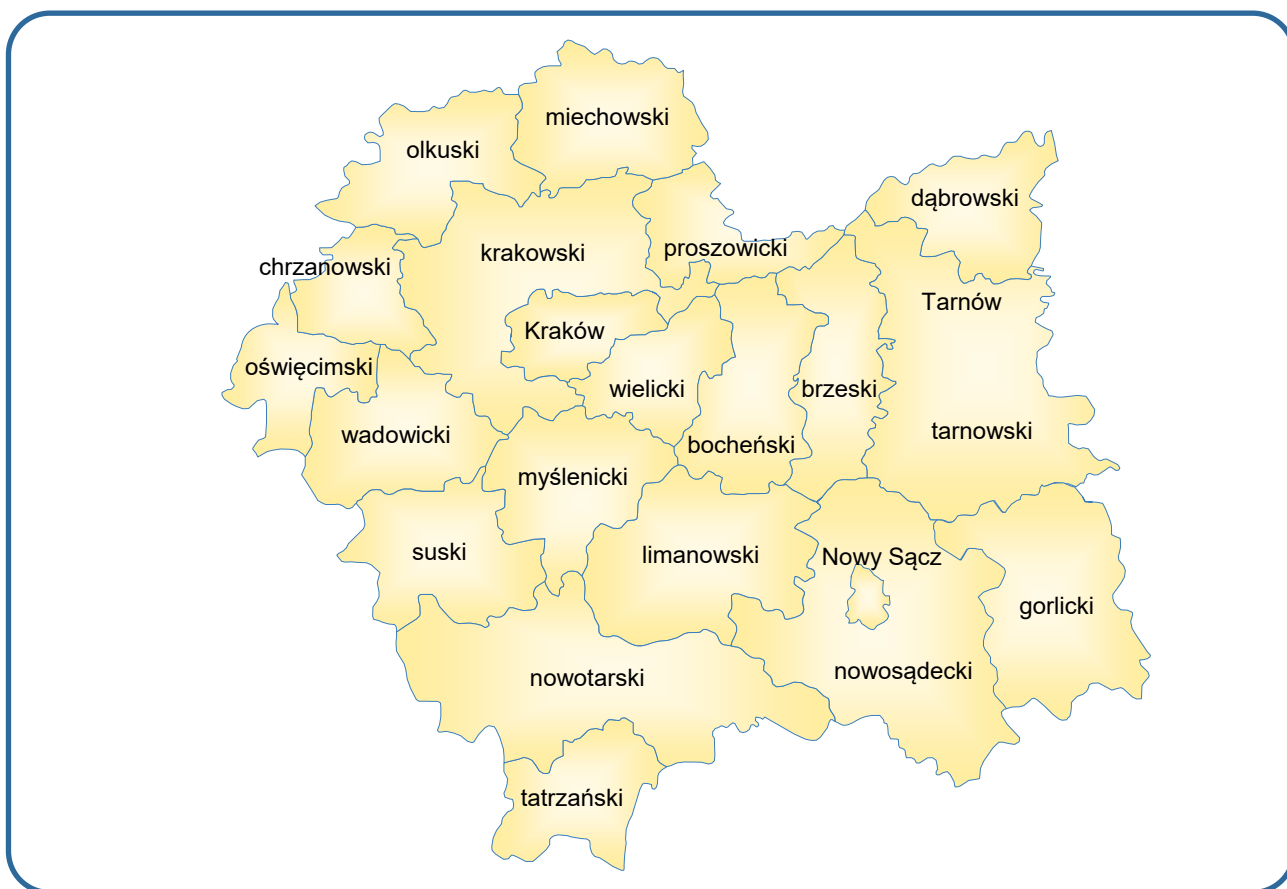
15. W niektórych przypadkach wykorzystano literowe oznaczenia sekcji PKD.

Litera	Nazwa sekcji
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa

16. W opracowaniu zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podano poniżej:

Skrót	Pełna nazwa
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

17. Schemat podziału administracyjnego województwa małopolskiego według powiatów.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

- Kreska (–) — zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Kropka (.) — zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak # — oznacza, że dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
- Zero (0) — zjawisko istniało w wielkości mniejszej niż 0,5.
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.
- (0,0) — zjawisko istniało w wielkości mniejszej niż 0,05.
magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
- Znak × — wypełnienie pozycji, ze względu na układ tablicy jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable due to the layout of a table.
- Znak ^Δ — oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych na str. 20.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes on page 20.
- „W tym”
„Of which” — oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Comma (,) — used in figures represents the decimal point.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

MAJOR ABBREVIATIONS

- cd. = ciąg dalszy
cont. continued
- dok. = dokończenie
cont. continued
- tys. = tysiąc
thous. thousand
- zł = złoty
zl zloty
- Dz. U. = Dziennik Ustaw
- p. proc. = punkt procentowy
- tabl. = tablica
table

UWAGI METODYCZNE

PRACUJĄCY I ZATRUDNIENI

Dane o pracujących w gospodarce narodowej dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zaliczono:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Dane zawarte w części tabelarycznej, w tablicach 4–11 oraz w tablicy 76 opracowano na podstawie badania prowadzonego na formularzu Z-06. Informacje nie obejmują osób pracujących w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, zatrudnionych w organizacjach członkowskich, fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych, związkach zawodowych i innych organizacjach społecznych, pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz duchownych.

Sprawozdaniem Z-06 objęto osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w których liczba pracujących wynosi powyżej 9 osób oraz jednostki prowadzące działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób z następujących sekcji, działów, grup i klas PKD:

- z sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” — dział 01,
- z sekcji „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” — działalność bankowa, instytucje kredytowe, biura maklerskie, działalność ubezpieczeniowa, SKOK, towarzystwa i fundusze emerytalne, narodowe fundusze inwestycyjne,
- z sekcji „Obsługa rynku nieruchomości^A” — podklasa 68.32.Z,
- z sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”— dział 84,
- z sekcji „Edukacja” — podklasa 85.42.B,
- z sekcji „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” — samodzielne, publiczne zakłady opieki zdrowotnej,

- z sekcji „Pozostała działalność usługowa” (publikowaną razem z sekcją „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby” i sekcją „Organizacje i zespoły eksterytorialne”) — dział 94 (z wyłączeniem podmiotów objętych sprawozdaniem SOF), dział 97, dział 99.

Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób **w głównym miejscu pracy**.

Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Dane dotyczące **przeciętnego zatrudnienia** ujmują wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Informacje dotyczą pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Do osób wykonujących **pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonywanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej wykonanie pracy poza jej terenem.

Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną, umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie. Do agentów nie zalicza się osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowanych w systemie REGON, z którymi przedsiębiorstwo zawiera umowę na wykonanie określonych usług.

W liczbie pracujących ujęto zarówno obywateli polskich pracujących za granicą, jak i cudzoziemców pracujących w Polsce. Za **osoby zatrudnione za granicą**, zaliczone do pracujących, przyjęto osoby wykonujące prace poza granicami kraju na rzecz krajowych jednostek, w których zostały zatrudnione, np. jako pracownicy polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, a także osoby skierowane za granicę w celach szkoleniowych i badawczych. **Cudzoziemcy** zaliczeni do pracujących w Polsce to osoby, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2015 poz. 149, z późn. zm.) zostały zatrudnione przez zakłady pracy lub osoby fizyczne.

Dane o liczbie pracujących prezentowane są według **faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i prowadzonej działalności** oraz według **siedziby jednostek** prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej (przedsiębiorstw) oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i prowadzonego rodzaju działalności zgodnie z nadanym im numerem identyfikacyjnym REGON.

Niepełnosprawni to osoby, w stosunku do których orzeczono niepełnosprawność na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. 2011 nr 127 poz. 721, z późn. zm.).

Informacje o osobach wykonujących pracę **w porze nocnej** dotyczą osób, dla których praca nocna wynika z obowiązującego w zakładzie pracy rozkładu czasu pracy, a więc nie jest świadczona incydentalnie. Do kategorii tej zaliczono wszystkie osoby zgodnie z ewidencją, tzn. nawet jeśli były nieobecne w pracy w danym dniu (np. z powodu urlopu, zwolnienia lekarskiego, delegacji służbowej).

Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo). Dane te dotyczą liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w badanym okresie.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono: osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi); osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy; osoby, które porzuciły pracę, a także — ze względów ewidencyjnych — osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI

Informacje o bezrobociu opracowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (formularze MPiPS) sporządzanej przez powiatowe urzędy pracy (bezrobocie rejestrowane).

Zgodnie z definicją osoby bezrobotnej — zawartą w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. 2015 poz. 149, z późn. zm.) — **osobą bezrobotną** jest osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej (albo, jeżeli jest osobą niepełnosprawną — zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieucząca się w szkole (z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub w szkole wyższej, gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- ukończyła 18 lat,
- nie osiągnęła wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2013 poz. 1440).

- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- nie złożyła wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej wnioski o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął, lub nie upłynął jeszcze okres do, określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dnia podjęcia działalności gospodarczej,
- nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego,
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
- nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego,
- nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników.

Długotrwale bezrobotni to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Bezrobotni niepełnosprawni to osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne, spełniające warunki określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. 2011 nr 127 poz. 721, z późn. zm.).

Za **bezrobotnego absolwenta** uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne.

Osoby poprzednio pracujące to osoby, które kiedykolwiek wykonywały pracę na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz inną pracę zarobkową, a także prowadziły pozarolniczą działalność.

Napływ bezrobotnych — liczba osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w ciągu miesiąca, kwartału lub roku.

Odływ bezrobotnych — liczba osób, które w ciągu roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn, m.in. w związku z podjęciem pracy stałej, sezonowej, interwencyjnej lub robót publicznych, w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy, podjęcia nauki, nabycia praw emerytalnych.

Aktywne formy pomocy bezrobotnym są to działania zmierzające do ograniczenia wielkości bezrobocia na danym terenie. Wśród nich wyróżnia się w szczególności:

szkolenia — pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie lub uzupełnienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

staż u pracodawcy — nabywanie umiejętności praktycznych potrzebnych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

prace interwencyjne — zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Prace te są częściowo finansowane przez urzędy pracy.

roboty publiczne — zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Oferta pracy (wolne miejsce pracy lub miejsce aktywizacji zawodowej) jest to wolne od wymagań naruszających zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, w rozumieniu przepisów prawa pracy, zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika.

Osoba poszukująca pracy to osoba poszukująca zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy określonej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego). Stopę bezrobocia podano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych na podstawie wyników spisów. Dane o bezrobotnych oraz pracujących wykorzystywane do obliczenia stopy bezrobocia pochodzą ze źródeł różniących się metodą zbierania. Dla bezrobotnych miejscem lokalizacji jest ich miejsce zamieszkania lub pobytu, zaś dla pracujących — lokalizacja miejsca pracy.

POPYT NA PRACĘ

Dane na temat popytu na pracę pochodzą z badania GUS na formularzu o symbolu Z-05. Badanie to prowadzone jest metodą reprezentacyjną z częstotliwością kwartalną i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób.

Popyt na pracę jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych.

Przez popyt na pracę rozumie się:

- 1) zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- 2) wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie 3 warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych. Miejsca pracy w jednostkach przejętych przez inne jednostki nie stanowią nowo utworzonych miejsc pracy.

Odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy (poprzednia nazwa — wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy) jest to stosunek wolnych miejsc pracy do sumy zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy.

CZAS PRACY

Dane o czasie pracy opracowano na podstawie sprawozdawczości (formularz Z-06) sporządzanej przez podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz jednostki sfery budżetowej niezależnie od liczby zatrudnionych, bez zatrudnionych w rolnictwie indywidualnym, w organizacjach społecznych, politycznych, związkach zawodowych oraz w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Czas pracy jest to czas, w którym pracownik pozostaje w dyspozycji pracodawcy w zakładzie pracy, w miejscu zatrudnienia lub w innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy. Czas pracy obejmuje także okresy przerw, w których pracownik pozostawał w dyspozycji zakładu pracy (np. przerwy regulaminowe na spożycie posiłku lub regeneracyjne, przestoje itp.), a także okresy przerw, w których pracownik był w dyspozycji zakładu pracy, jeśli przerwy te nastąpiły z mocy prawa lub za zgodą zakładu pracy (np. choroba pracownika, opieka nad chorym członkiem rodziny, wykonywanie obowiązków społecznych, załatwianie ważnych spraw rodzinnych), a także nieobecności nieusprawiedliwione.

Nominalny czas pracy to czas, który powinien być przepracowany w danym okresie rozliczeniowym w normalnym czasie pracy zgodnie z normami czasu pracy (dobową i średniotygodniową) obowiązującymi danego pracownika na podstawie przepisów prawa (zwłaszcza przepisów kodeksu pracy, ale także zgodnie z przepisami innych ustaw lub układów zbiorowych pracy). Nominalny czas pracy to kalendarzowy czas pracy pomniejszony o czas przypadający na dni ustawowo wolne od pracy (dni świąteczne i wolne soboty).

Czas przepracowany w godzinach normalnych obejmuje czas przepracowany w dniu roboczym, w wymiarze czasu pracy obowiązującym daną grupę pracowników. Do normalnego czasu pracy zalicza się również godziny przepracowane przy wykonywaniu prac zastępczych, w przypadku wystąpienia przestoju na stanowisku pracy.

Praca w godzinach nadliczbowych to praca wykonywana ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy, a także praca wykonywana ponad przedłużony dobowy wymiar czasu pracy, wynikający z obowiązującego pracownika systemu i rozkładu czasu pracy, za które pracownik nie otrzymuje dnia wolnego od pracy, natomiast otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie. Praca wykonywana w dni wyznaczone jako dodatkowe wolne od pracy jest pracą w godzinach nadliczbowych, chyba, że w zamian udzielono dnia wolnego w innym terminie.

Czas nieprzepracowany obejmuje taką część nominalnego czasu pracy, w ciągu którego pracownik był nieobecny w pracy lub nie przystąpił do niej, bez względu na powód.

WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Informacje o wynagrodzeniach — oprócz informacji o przeciętnych wynagrodzeniach w gospodarce narodowej — uzyskiwane są na podstawie badania prowadzonego na formularzu Z-06 i dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby zatrudnionych, bez zatrudnionych w rolnictwie indywidualnym, w organizacjach społecznych, politycznych, związkach zawodowych oraz w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze lub ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu świadczonej pracy niezależnie od źródeł finansowania. Dane o wynagrodzeniach prezentowane są w ujęciu brutto, tzn. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wynagrodzenia bezosobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, honoraria, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne.

Wynagrodzenia osobowe obejmują m.in. wynagrodzenia zasadnicze, dodatki (np. za staż pracy, za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za pełnienie funkcji kierowniczych), premie i nagrody, dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy, wypłacane ze środków pracodawców (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą, uczniów oraz osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku do podziału i nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę (np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych).

Przeciętne wynagrodzenie w przeliczeniu na 1 godzinę przepracowaną obliczono jako iloraz sumy wynagrodzeń oraz liczby godzin przepracowanych w danym okresie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia realne brutto obliczono jako iloraz wskaźnika wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nominalnego brutto oraz wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Źródłem danych o wysokości **wynagrodzeń za październik 2014 r.** było reprezentacyjne badanie struktury wynagrodzeń według zawodów (badanie GUS na formularzu o symbolu Z-12), realizowane co dwa lata w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych, które przepracowały cały miesiąc październik 2014 roku.

Badaniem nie objęto uczniów, osób wykonujących pracę nakładczą (chałupniczą), słuchaczy szkół odbywających praktykę wakacyjną lub dyplomową, uczestników grup roboczych zorganizowanych przez inne jednostki i delegowanych do pracy w jednostce sprawozdawczej, np. żołnierzy, uczestników hufców pracy, osób skazanych; a ponadto osób korzystających z urlopów macierzyńskich, wychowawczych oraz osób skierowanych do szkół stacjonarnych, na studia doktoranckie, itp., zatrudnionych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych oraz osób przebywających na zwolnieniach lekarskich. Informacje dotyczące wysokości miesięcznych wynagrodzeń ogółem brutto za październik 2014 r. obejmowały:

- wynagrodzenia osobowe za X 2014 r. (w tym m.in. wynagrodzenie zasadnicze, za pracę w godzinach nadliczbowych, dodatki funkcyjne czy za staż pracy, wynagrodzenia wypłacone za okresy dłuższe niż miesiąc w wysokości przypadającej na 1 miesiąc — np. 1/3 część premii za IV kwartał, 1/6 — premii za II półrocze),
- 1/12 część za 2014 r.: honorariów wypłaconych pracownikom własnym na podstawie umowy o pracę, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej,
- kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe opłaconych od wynagrodzeń przez ubezpieczonego.

W wynagrodzeniach miesięcznych nie uwzględniono takich wypłat, jak: nagrody jubileuszowe, gratyfikacje, odprawy wypłacone przy przejściu na emeryturę, jednorazowe wynagrodzenia (wyrównawcze) wypłacone w związku ze zgłoszeniem i przyjęciem projektu wynalazczego powodującego zmianę norm pracy, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop.

Zaległości w wypłacie wynagrodzeń to wynagrodzenia, które nie zostały wypłacone pracownikom w terminie ustalonym w Kodeksie Pracy.

Dane o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) odnoszą się do świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Dane o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych odnoszą się do świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu tych funduszy.

Dane o świadczeniach emerytalno-rentowych nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych, emerytur i rent wypłacanych przez: Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto została obliczona jako stosunek kwoty świadczeń wypłaconych w danym okresie (tj. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych) przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców w tym okresie.

WARUNKI PRACY

Informacje na temat warunków pracy pochodzą z badania prowadzonego przez GUS na formularzu Z-10. Sprawozdawczość o warunkach pracy obejmuje podmioty gospodarki narodowej prowadzące działalność gospodarczą według jednostek lokalnych, o liczbie pracujących 10 osób i więcej. Badaniu nie podlegają indywidualne gospodarstwa rolne, fundacje, stowarzyszenia, partie polityczne, związki zawodowe, organizacje społeczne, organizacje pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, kościoł katolicki, inne kościoły i związki wyznaniowe, przedstawicielstwa zagraniczne.

Dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników szkodliwych i niebezpiecznych dla zdrowia związanych:

- ze środowiskiem pracy: substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracja, mikroklimat gorący i zimny, promieniowanie jonizujące, laserowe, nadfioletowe, podczerwone, pola elektromagnetyczne,
- z uciążliwością pracy: nadmierne obciążenie fizyczne, niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy,
- z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

Warunki pracy jest to zespół czynników występujących w środowisku pracy wynikających z procesu pracy oraz czynników związanych z wykonywaniem pracy. Na środowisko pracy składają się: czynniki fizyczne (np. oświetlenie, hałas, mikroklimat), chemiczne (np. substancje toksyczne) oraz biologiczne (np. bakterie), występujące na obszarze miejsca pracy (np. w hali fabrycznej, na stanowisku pracy), jak i na obszarze otaczającym zakład pracy.

Pracownicy zatrudnieni w warunkach zagrożenia zostali ujęci tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego (związanego ze środowiskiem pracy, z uciążliwością pracy lub z maszynami szczególnie niebezpiecznymi), tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

Osobozagrożenia jest to suma działających na pracownika szkodliwych czynników. Jeżeli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wtedy suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.

Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych są to wypłaty należne pracownikom, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także członkom rodzin pracowników zmarłych wskutek takiego wypadku lub choroby.

Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich stopnia ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

Za **stanowisko pracy** uważa się miejsce, w którym pracownik wykonuje czynności zawodowe stale lub okresowo.

Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych „narażeniem zawodowym” (Kodeks pracy, art. 235¹). Choroby zawodowe podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 poz. 1367).

WYPADKI PRZY PRACY

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy (formularz Z-KW); dotyczą wypadków, które zostały zgłoszone w danym roku sprawozdawczym.

Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby, poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie, wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć osoby poszkodowanej, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie nie przekraczającym 6 miesięcy od chwili wypadku.

Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, takie jak: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub częściowa niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe, istotne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Wypadki przy pracy klasyfikuje się m. in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego zdarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z czym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Wydarzenie powodujące wypadek jest to podstawowe (pierwsze) zdarzenie w przebiegu wypadku określające rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem materialnym (źródłem), który spowodował wypadek.

Szacunkowe **straty materialne** obejmują sumę wartości uszkodzonych maszyn, urządzeń, narzędzi, surowców, wyrobów gotowych, budynków wraz z ich wyposażeniem, które zaistniały w związku z wypadkiem przy pracy.

Informacje o dniach niezdolności do pracy obejmują łączną kalendarzową liczbę dni niezdolności do pracy spowodowaną wypadkami przy pracy, ustaloną na podstawie zaświadczeń lekarskich.

Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących.

Wskaźnik wypadków śmiertelnych jest to liczba osób, które wskutek wypadku przy pracy poniosły śmierć — przypadających na 10 tys. pracujących. Do obliczenia wskaźników wypadkowości przyjęto przeciętną liczbę pracujących w roku badanym obliczoną jako średnią arytmetyczną 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Wypadki przy pracy w **gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie** są odnotowywane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych Czytelnik znajdzie w Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej, a bardziej szczegółowe uwagi — dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki — w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA RYNKU PRACY

W końcu 2015 r. województwo małopolskie liczyło 3372,6 tys. mieszkańców (o 4,3 tys. więcej w stosunku do stanu sprzed roku), co stanowiło 8,8% ludności kraju. Dalszemu obniżeniu uległa liczba ludności w wieku produkcyjnym, a także w przedprodukcyjnej grupie wiekowej. Więcej było natomiast ludności w wieku poprodukcyjnym. W konsekwencji zwiększył się wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) i ukształtował się na poziomie 60,1 (identycznie jak średnio w kraju).

W 2015 r. w województwie małopolskim odnotowano dalszy wzrost (o 2,2%) liczby pracujących, do stanu 1321,9 tys. osób w końcu roku. Tendencja ta była zbieżna z ogólnokrajową i udział pracujących w skali kraju pozostał na niezmiennym poziomie (9,1%). W strukturze pracujących według statusu zatrudnienia prawie 70% stanowili zatrudnieni na podstawie stosunku pracy. Liczba zatrudnionych wzrosła, a ogólny przyrost zatrudnienia wynikał ze wzrostu liczby umów o pracę zawartych na czas określony, podczas gdy liczba pracujących na podstawie umów dających stabilizację na rynku pracy, zawartych na czas nieokreślony, uległa dalszemu obniżeniu. Wzrosła zarówno liczba przyjętych do pracy jak i osób zwolnionych. Wyższe były również miary względne ruchu zatrudnionych; współczynnika przyjęć o 1,2 p. proc. oraz zwolnień — o 1,8 p. proc. W podmiotach zatrudniających pracowników odnotowano dodatni bilans miejsc pracy utworzonych i zlikwidowanych. Wzrosła przeciętna liczba wolnych miejsc pracy, a przeciętny roczny odsetek niewykorzystania wyniósł 0,65% (w kraju — 0,61%).

Rok 2015 był drugim rokiem z rzędu, w którym odnotowano spadek bezrobocia. W powiatowych urzędach pracy województwa małopolskiego w końcu grudnia było zarejestrowanych 119,6 tys. osób bezrobotnych, czyli o 19,4 tys. (o 14,0%) mniej niż rok wcześniej. Tendencja ta była zbieżna z ogólnopolską. Udział bezrobocia rejestrowanego w skali kraju wyniósł 7,6%. W większym stopniu zmniejszyła się liczba bezrobotnych mężczyzn niż kobiet, a w grupowaniu ze względu na wiek — osób młodych. Osoby w wieku poniżej 35 lat stanowiły 46,3% liczby bezrobotnych ogółem (o 2,8 p. proc. mniej niż przed rokiem). Stopa bezrobocia rejestrowanego, wynosząca w końcu grudnia 8,3% obniżyła się w stosunku do poziomu sprzed roku, była też niższa od przeciętnej w kraju (w obu przypadkach o 1,4 p. proc.).

Przeciętna płaca miesięczna w województwie małopolskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, wzrosła o 5,2%, ale nadal kształtowała się poniżej średniej krajowej (na poziomie 93,8% średniej płacy w Polsce; wzrost relacji o 1,5 p. proc.). Niższe były również (w stosunku do ogólnokrajowych) przeciętne miesięczne świadczenia emerytalne i rentowe, wypłacane przez ZUS oraz KRUS.

Poprawie uległy wskaźniki opisujące bezpieczeństwo pracy. Ogólny wskaźnik wypadkowości zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem i w 2015 r. wyniósł 5,46. W stosunku do przeciętnego w kraju był niższy o 1,73. Odnotowano również spadek wskaźnika wypadków śmiertelnych do poziomu 0,009. Liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w badanych jednostkach obniżyła się o 2,7 i w końcu 2015 r. wyniosła 65,9 (o 20,6 poniżej przeciętnej w kraju).

Mieszkańcy województwa aktywnie tworzyli własne miejsca pracy. W rejestrze REGON w końcu grudnia 2015 r. w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym figurowało 12,6 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 0,2 więcej niż przeciętnie w kraju). Najwięcej osób prowadziło działalność związaną z handlem i budownictwem (łącznie ponad 40%).

Tabl. I. Podstawowe dane o rynku pracy w województwie małopolskim

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	3336,7	3368,3	3372,6
mężczyźni	1619,4	1634,3	1636,7
kobiety	1717,3	1734,1	1735,9
miasta	1640,3	1637,6	1634,9
wieś	1696,4	1730,7	1737,7
w tym w wieku produkcyjnym	2122,6	2115,9	2106,1
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):			
nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57,2	59,2	60,1
poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	83,0	95,4	98,3
poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,9	28,9	29,8
Saldo migracji stałej na 1000 ludności	1,32	0,88	0,93
wewnętrznej	1,10	1,06	1,12
zagranicznej	0,22	-0,19	×
Pracujący ^a (stan w dniu 31 XII) w tys.	1225,2	1294,0	1321,9
mężczyźni	637,2	660,9	676,0
kobiety	588,0	633,1	645,9
sektor publiczny	260,2	248,6	247,0
sektor prywatny	965,0	1045,4	1074,9
w sektorach ekonomicznych (PKD 2007):			
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	272,9	272,9	272,8
przemysł i budownictwo	301,6	303,8	313,6
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	290,3	313,7	326,2
pozostałe usługi	360,5	403,6	409,4
Zatrudnieni ^b (stan w dniu 31 XII) w tys.	815,4	848,1	865,4
mężczyźni	407,6	414,5	423,8
kobiety	407,8	433,6	441,6
Przeciętne zatrudnienie ^c	785,8	787,9	801,4
Ruch zatrudnionych ^d w tys.:			
przyjęci do pracy	130,7	130,7	141,0
w tym podejmujący pracę po raz pierwszy	17,9	17,8	19,3
zwolnieni z pracy	117,4	118,5	132,8
Współczynnik ruchu zatrudnionych ^d w %:			
przyjęć	20,9	20,7	21,9
zwolnień	18,7	18,8	20,6

Tabl. I. Podstawowe dane o rynku pracy w województwie małopolskim (cd.)

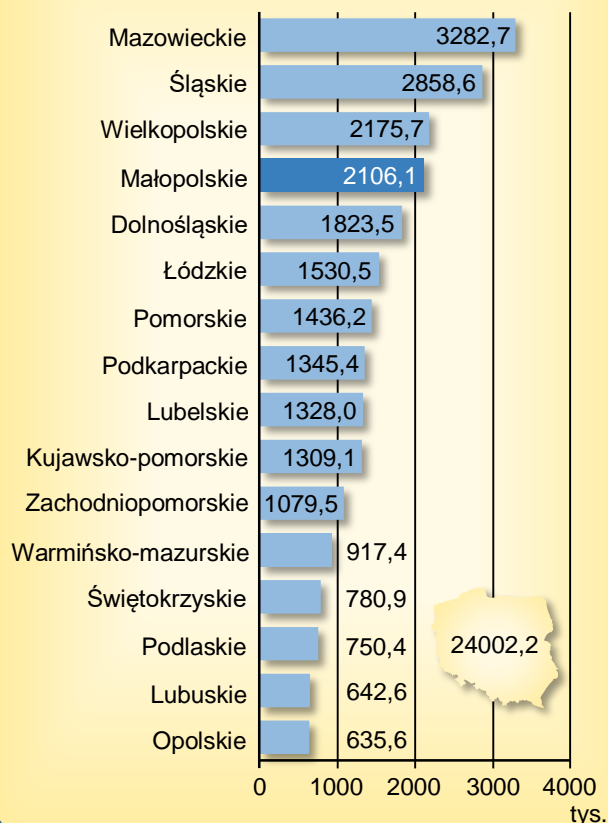
Wyszczególnienie	2010	2014	2015
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.:			
ogółem	142,2	139,0	119,6
mężczyźni	66,7	66,2	55,4
kobiety	75,5	72,8	64,2
w tym w wieku:			
poniżej 25 lat	39,3	28,8	21,5
55 lat i więcej	11,0	18,7	18,3
z liczby ogółem:			
z prawem do zasiłku	23,0	17,1	15,4
długotrwale bezrobotni	60,9	77,3	65,9
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII) w %	6,7	6,6	5,7
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	10,4	9,7	8,3
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 XII) .	72	63	40
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej:			
w zł	2973,79	3485,33	3667,02
w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	92,2	92,3	93,8
Przeciętna liczba emerytów i rencistów ^e w tys.	756,1	719,7	718,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto ^e w zł:			
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	1543,10	1883,10	1938,81
rolników indywidualnych	924,05	1107,41	1140,46
Zatrudnieni ^f w warunkach zagrożenia (stan w dniu 31 XII):			
w tys.	34,6	33,1	32,3
zagrożenia związane:			
ze środowiskiem pracy	19,3	18,2	16,8
z uciążliwością pracy	10,0	9,5	9,6
z czynnikami mechanicznymi	5,3	5,4	5,8
na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem	74,3	68,6	65,9
Choroby zawodowe	312	170	225
Poszkodowani w wypadkach przy pracy	5898	5823	5679
mężczyźni	3941	3412	3475
kobiety	1957	2411	2204
w tym w wypadkach:			
śmiertelnych	27	18	9
ciężkich	38	43	41
Wskaźnik wypadkowości	6,25	5,77	5,46
Wskaźnik wypadków śmiertelnych	0,029	0,018	0,009

Tabl. I. Podstawowe dane o rynku pracy w województwie małopolskim (dok.)

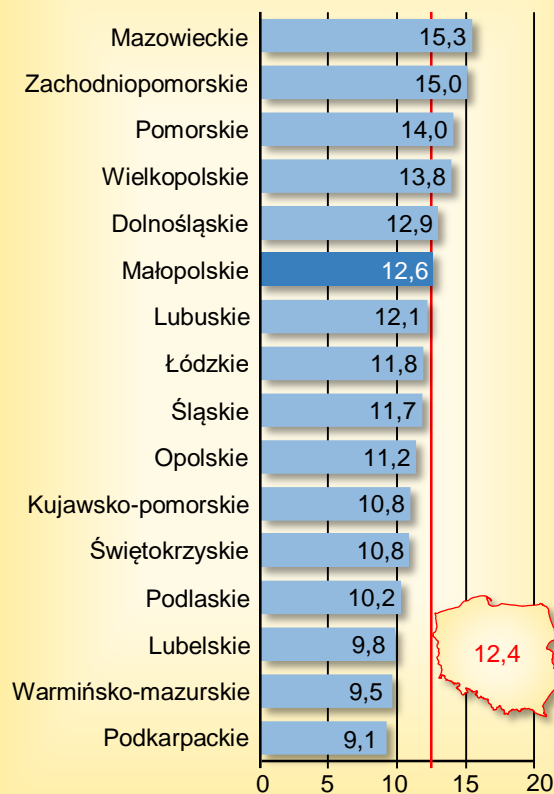
Wyszczególnienie	2010	2014	2015
Liczba dni niezdolności do pracy osób poszkodowanych na 1 poszkodowanego ^g	43,6	37,5	42,5
Średni koszt odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy na 1 świadczenie w zł	2557	3414	3547
Szacunkowe straty materialne spowodowane wypadkami w tys. zł	1311	809	865
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie KRUPGN REGON (stan w końcu roku):			
ogółem w tys.	331,4	356,8	363,9
w tym o liczbie pracujących poniżej 10 osób	314,2	340,9	348,0
na 10 tys. ludności	993	1059	1079
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w systemie KRUPGN REGON na 10 tys. ludności	109	95	98
Podmioty gospodarki narodowej wykreślone z systemu KRUPGN REGON na 10 tys. ludności	58	77	77

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Liczbę pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oszacowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy. c Po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. d Pracowników pełnozatrudnionych; bez zatrudnionych w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. e Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28. f Liczeni jeden raz, w grupie czynnika przeważającego. g Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy tych osób.

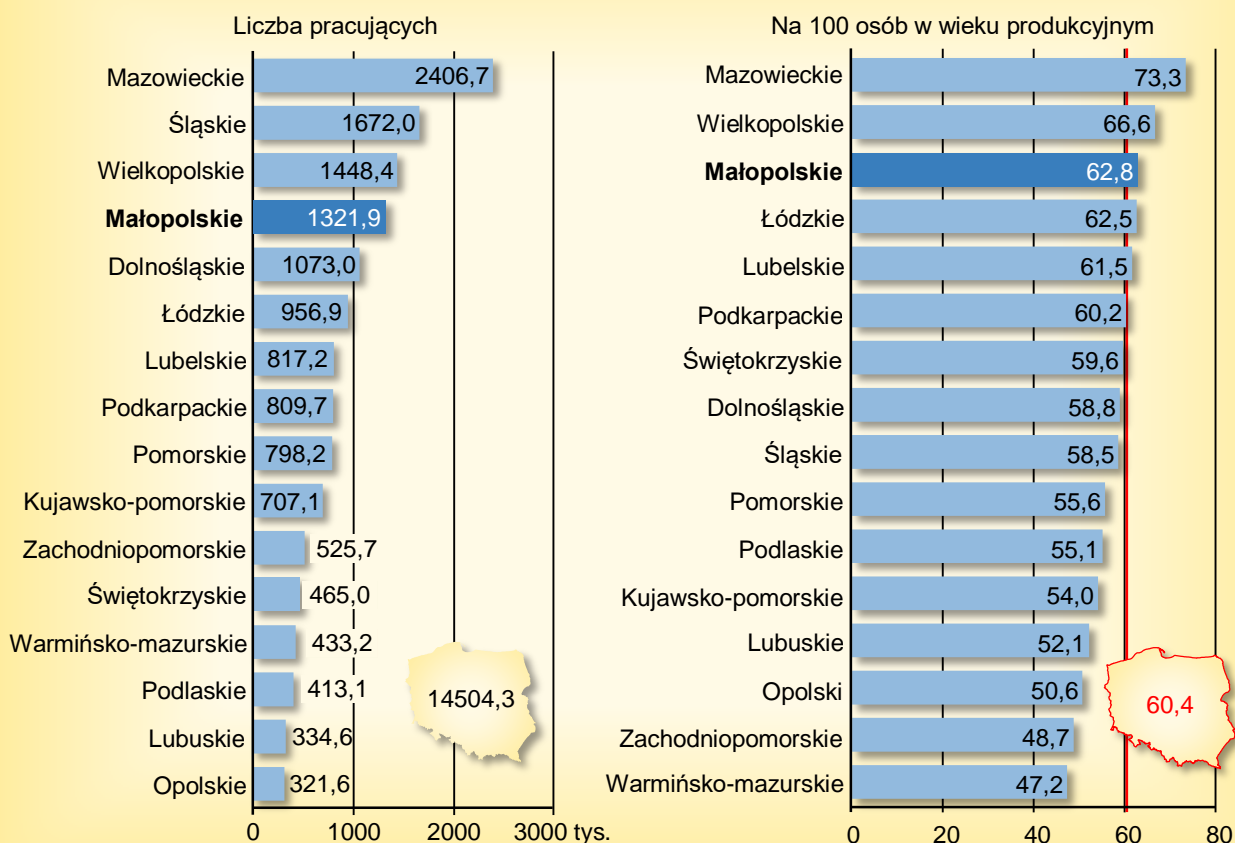
Wykres 1. Ludność w wieku produkcyjnym według województw w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

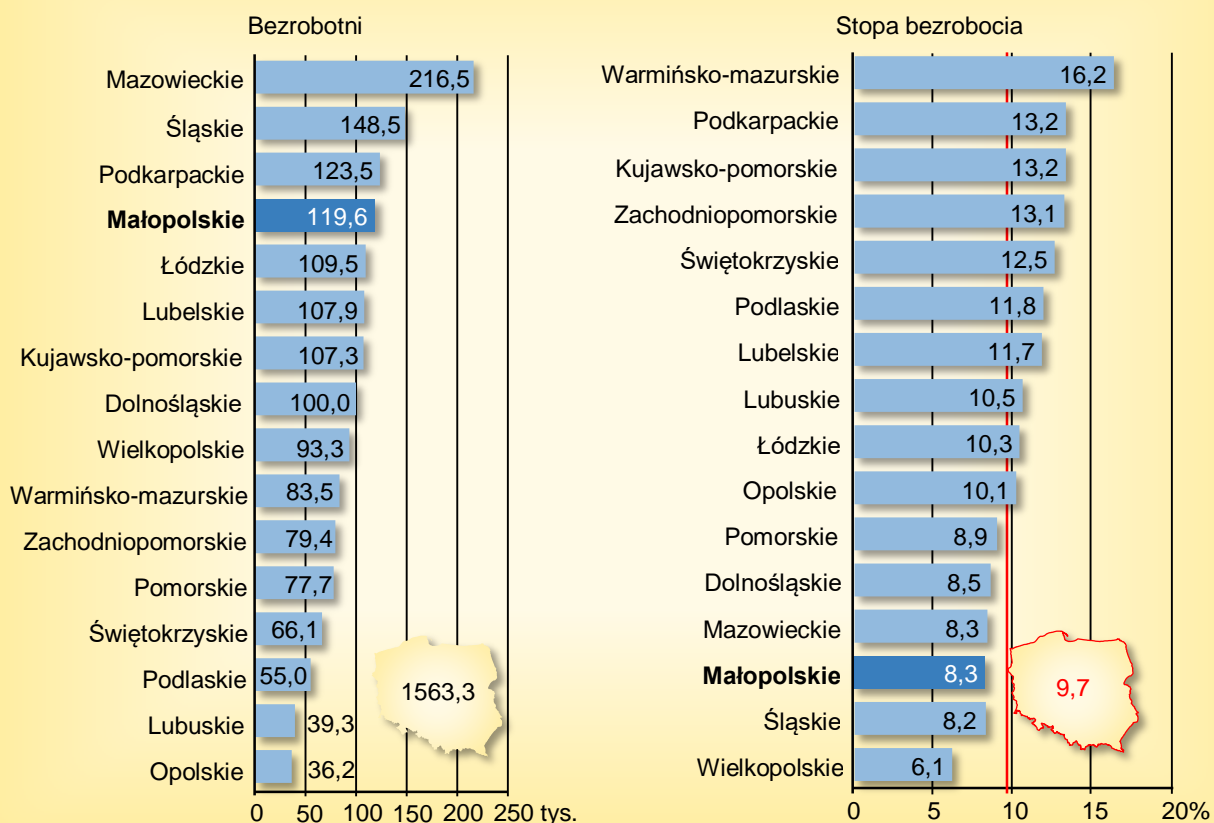
Wykres 2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym według województw w 2015 r.
Stan w końcu roku

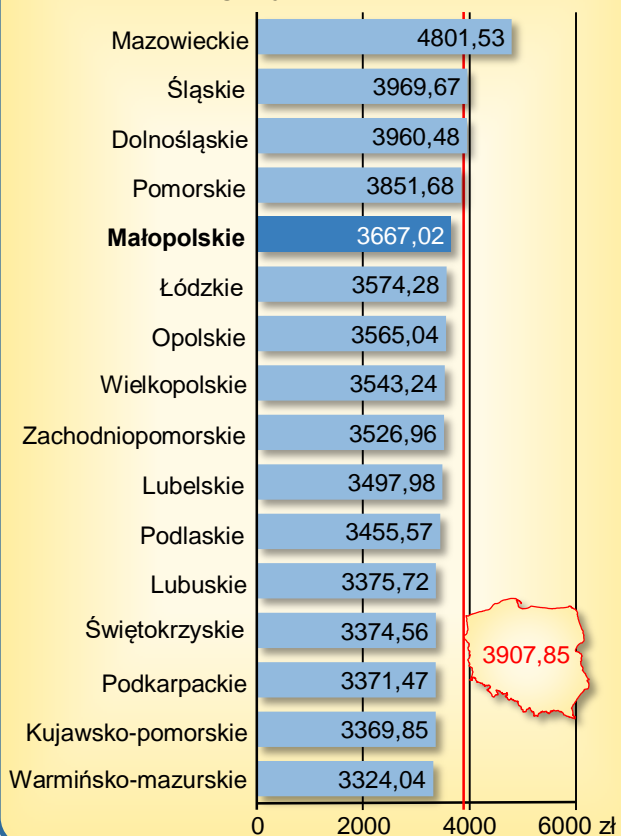
Wykres 3. Pracujący w gospodarce narodowej według województw w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

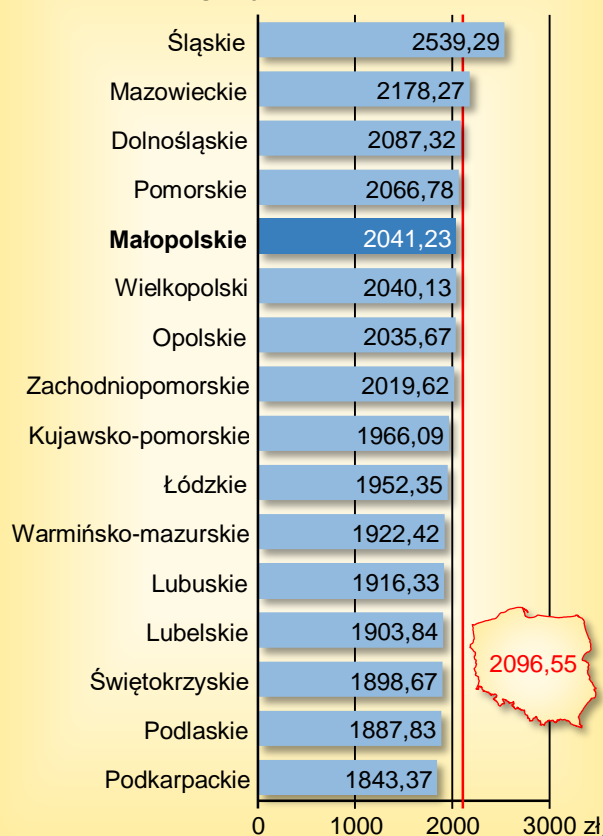
Wykres 4. Bezrobocie rejestrowane według województw w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

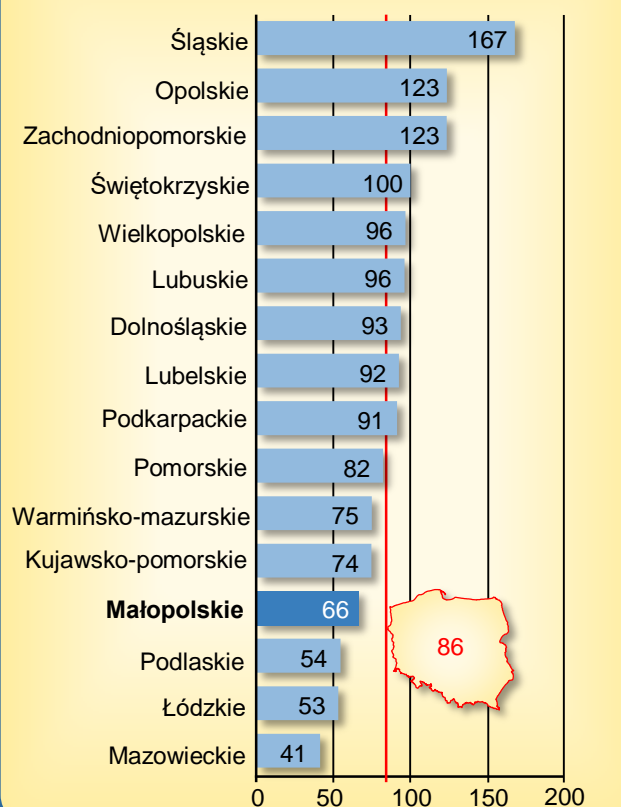
Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według województw w 2015 r.

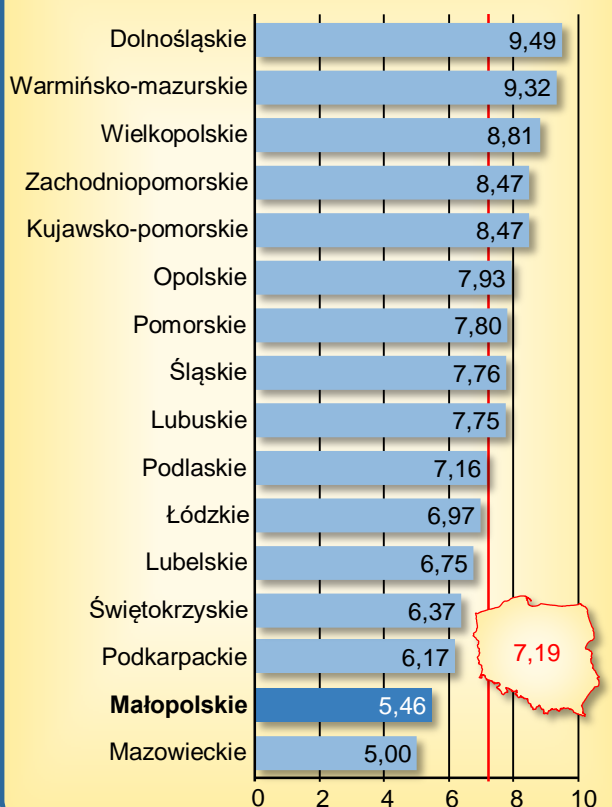
Wykres 6. Przeciętna miesięczna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych według województw w 2015 r.

Wykres 7. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych według województw w 2015 r. Stan w dniu 31 XII

Wykres 8. Wskaźnik wypadkowości według województw w 2015 r.

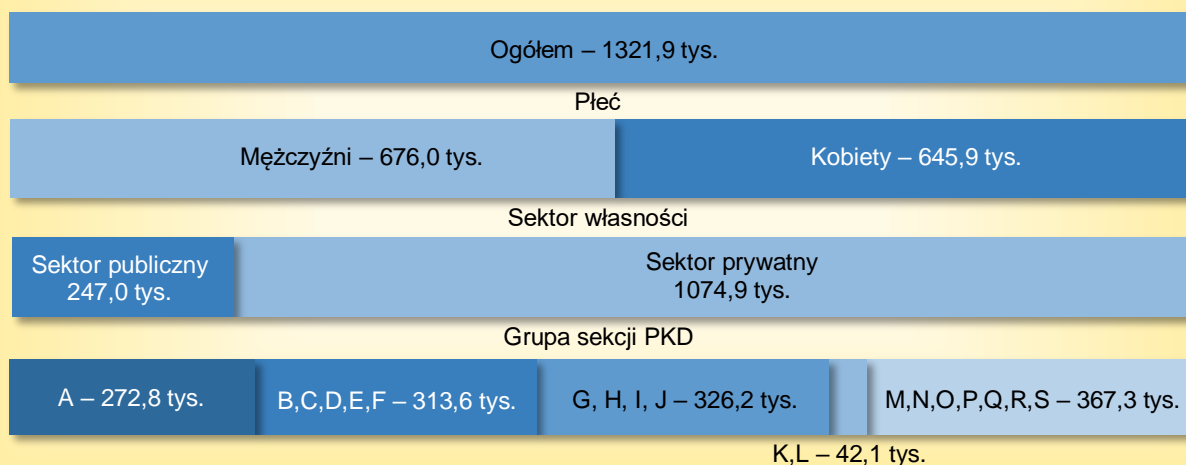
II. PRACUJĄCY I ZATRUDNIENI

Pracujący w gospodarce narodowej

W 2015 r. liczba pracujących po raz kolejny wzrosła. W końcu roku w województwie małopolskim pracowało (licząc według faktycznego miejsca pracy) 1321,9 tys. osób, czyli o 27,9 tys. (o 2,2%) więcej w stosunku do stanu sprzed roku. Liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 392 (wobec 384 w końcu 2014 r.), a na 1000 osób w wieku produkcyjnym — 628 (przed rokiem 612). Liczba pracujących kobiet wzrosła o 12,8 tys. (o 2,0%), a mężczyzn — o 15,1 tys. (o 2,3%). W podmiotach sektora prywatnego pracowało o 29,5 tys. osób więcej (o 2,8%); wzrost o 12,3 tys. kobiet (o 2,6%) i o 17,2 tys. mężczyzn (o 3,0%). Niższa była natomiast o 1,6 tys. (o 0,6%) liczba pracujących w sektorze publicznym, za sprawą mężczyzn — spadek o 2,1 tys. (o 2,5%), podczas gdy liczba pracujących kobiet wzrosła o 0,5 tys. (o 0,3%).

Wykres 9. Pracujący w gospodarce narodowej w 2015 r.

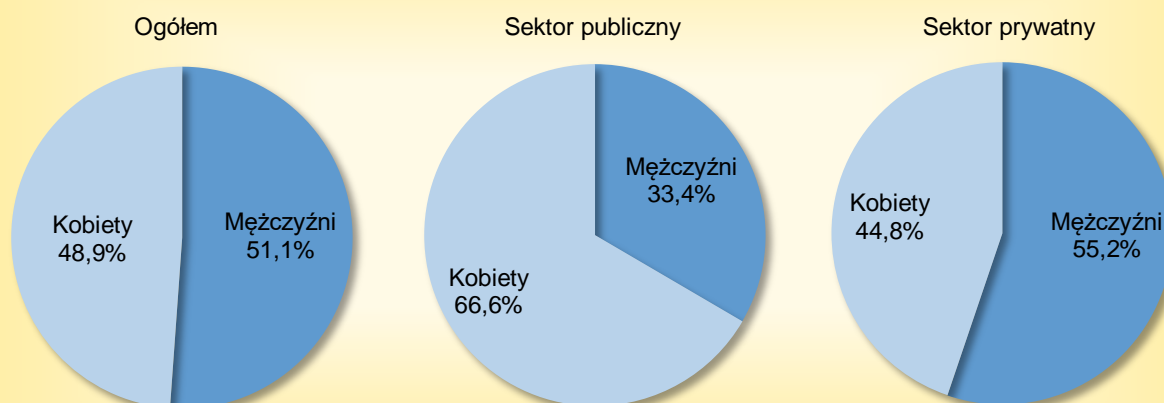
Stan w dniu 31 XII

W końcu 2015 r. struktura według płci ogólnej zbiorowości pracujących oraz w sektorze prywatnym była prawie taka sama jak przed rokiem, natomiast w podmiotach sektora publicznego nastąpił dalszy wzrost udziału kobiet (o 0,6 p. proc.). Kobiety stanowiły większość pracujących w sektorze publicznym, a wśród pracujących w sektorze prywatnym przeważali mężczyźni.

Wykres 10. Struktura pracujących^a w gospodarce narodowej według płci w 2015 r.

Stan w dniu 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy.

Tabl. II. Struktura pracujących^a w gospodarce narodowej według sektorów i form własności
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2014	2015		
		ogółem	mężczyźni	kobiety
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0
Sektor publiczny	19,2	18,7	12,2	25,5
w tym własność:				
Skarbu Państwa	3,8	3,7	3,1	4,3
Państwowych osób prawnych	3,2	3,4	3,1	3,7
Jednostek samorządu terytorialnego	11,4	11,3	5,5	17,3
Sektor prywatny	80,8	81,3	87,8	74,5
w tym własność:				
Prywatna krajowa	71,0	71,4	77,6	64,9
Zagraniczna	9,0	9,1	9,1	9,0

a Według faktycznego miejsca pracy.

Struktura pracujących w gospodarce narodowej według statusu zatrudnienia (licząc według siedziby jednostek prawnych i lokalnych stanowiących podmioty sprawozdawcze) w końcu 2015 r. była prawie taka sama jak w latach poprzednich. Udział zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wyniósł 66,9%, właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z członkami ich rodzin) — 32,7%, a osób o innym statusie zatrudnienia — 0,4% pracujących ogółem. Wśród kobiet udział zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wyniósł 69,2% i był wyższy niż w grupie mężczyzn o 4,5 p. proc. Z kolei udział pracujących w charakterze właścicieli, współwłaścicieli i pomagających członków rodzin wyższy był w przypadku mężczyzn niż kobiet (o 3,9 p. proc.) i stanowił 34,6% pracujących mężczyzn.

Wzrost liczby pracujących (w stosunku do stanu w końcu 2014 r.) nastąpił w większości sekcji PKD, a najwięcej, o 7,5 tys. osób (o 4,0%), w sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. W podmiotach zaliczanych do sekcji „Informacja i komunikacja” liczba pracujących wzrosła o 5,3 tys. (o 16,3% — największy względny przyrost), a następnie w sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” — o 4,3 tys. (o 2,2%). Sytuację odwrotną, czyli spadek liczby pracujących, odnotowano w 6 sekcjach PKD, a największy w sekcjach: „Górnictwo i wydobywanie” — o 1,2 tys. (o 12,4%), „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ” — o 0,3 tys. (o 4,2%) oraz „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ” — o 0,3 tys. (o 0,8%).

Podobnie jak w latach poprzednich, w końcu 2015 r. wśród ogółu pracujących najwięcej osób wykazano w sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” — 272,8 tys. (20,6%), z czego 270,7 tys. — w rolnictwie (grupowanie według rodzaju działalności podmiotów będących ich miejscem pracy). Zdecydowana większość z nich pracowała w rozdrobnionym rolnictwie indywidualnym (odsetek pracujących w podmiotach rolniczych objętych sprawozdawczością Z-06 stanowił tylko 1,3% pracujących w tej sekcji). W sekcjach „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” i „Przetwórstwo przemysłowe” liczba pracujących wyniosła odpowiednio 199,4 tys. (15,1%) i 195,4 tys. (14,8%). Udział pracujących w tych 3 sekcjach PKD stanowił ponad połowę ogólnej liczby pracujących w województwie małopolskim. W sektorze prywatnym w wymienionych sekcjach pracowało łącznie ponad 60% pracowników tego sektora. Zdecydowanie odmiennie kształtowała się struktura pracujących w sektorze publicznym; prawie 74% pracujących w podmiotach tego sektora stanowili pracownicy sekcji: „Edukacja” — 91,0 tys. (36,8%), „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” — 45,7 tys. (18,5%) oraz „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” — 45,6 tys. (18,4%).

Wykres 11. Pracujący^a w gospodarce narodowej według sekcji PKD
Stan w dniu 31 XII

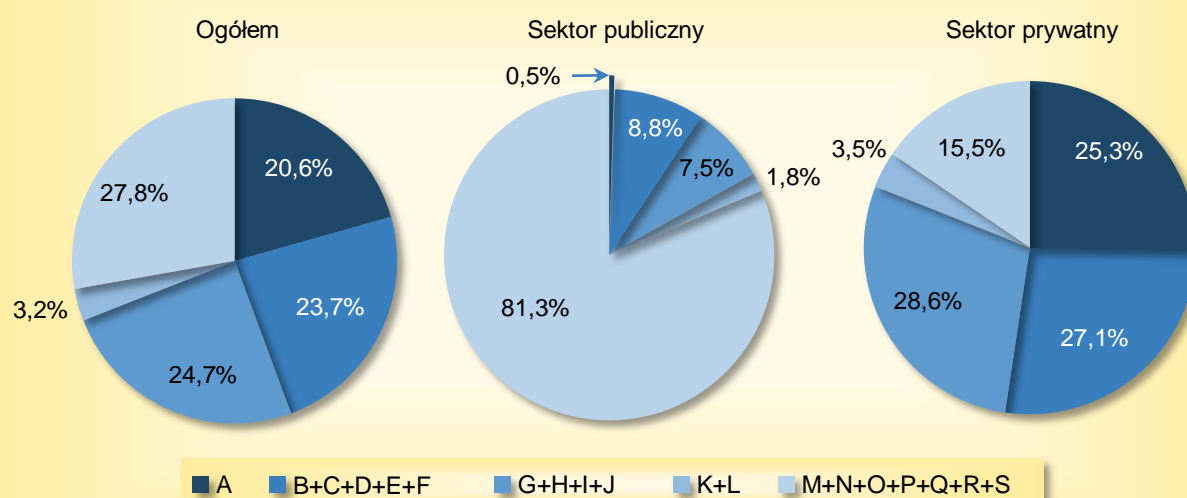

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

U w a g a. Sekcje posortowano malejąco według liczby pracujących w 2015 r.

Wykres 12. Struktura pracujących^a w gospodarce narodowej w sektorach własności według grup sekcji PKD w 2015 r.

Stan w dniu 31 XI

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

W podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz w jednostkach budżetowych (16,1 tys. jednostek badanych na formularzu o symbolu Z-06) w końcu grudnia 2015 r. (w głównym miejscu pracy — grupowanie według siedziby podmiotu) pracowało 719,8 tys. osób, czyli 55,7% pracujących w całej gospodarce narodowej. Liczebność tej grupy pracujących zwiększyła się o 5,8 tys. (o 0,8%) w stosunku do stanu sprzed roku. W ich strukturze według statusu zatrudnienia nieznacznie zwiększył się udział zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (o 0,1 p. proc.) i wyniósł 99,0%, odsetek właścicieli, współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami rodzin) wyniósł 0,9%, a pozostałych osób — 0,1%. W podmiotach zaliczanych do sektora publicznego pracowało 31,2% osób (31,3% w końcu 2014 r.). Udział kobiet w ogólnej grupie pracujących zwiększył się do poziomu 52,2% (w 2014 r. — 52,0%); w sektorze publicznym stanowił 69,5% (wzrost o 0,2 p. proc.), a w sektorze prywatnym — 44,3% (wzrost o 0,2 p. proc.).

Tabl. III. Wybrane kategorie pracujących^a
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie		Pracujący w porze nocnej	Niepełnosprawni	Emeryci i renciści	Cudzoziemcy	Pracownicy zatrudnieni w formie telepracy
		w tysiącach				
OGÓŁEM	2014	66,8	25,9	17,8	3,7	0,8
	2015	66,6	26,2	18,9	5,9	1,6
w tym kobiety	2014	29,8	13,3	8,3	1,1	0,5
	2015	30,0	12,9	8,5	1,6	1,0
Sektor publiczny	2014	19,7	4,5	5,9	0,3	0,0
	2015	20,3	4,5	5,8	0,3	0,0
Sektor prywatny	2014	47,1	21,4	11,9	3,4	0,8
	2015	46,3	21,7	13,1	5,6	1,6

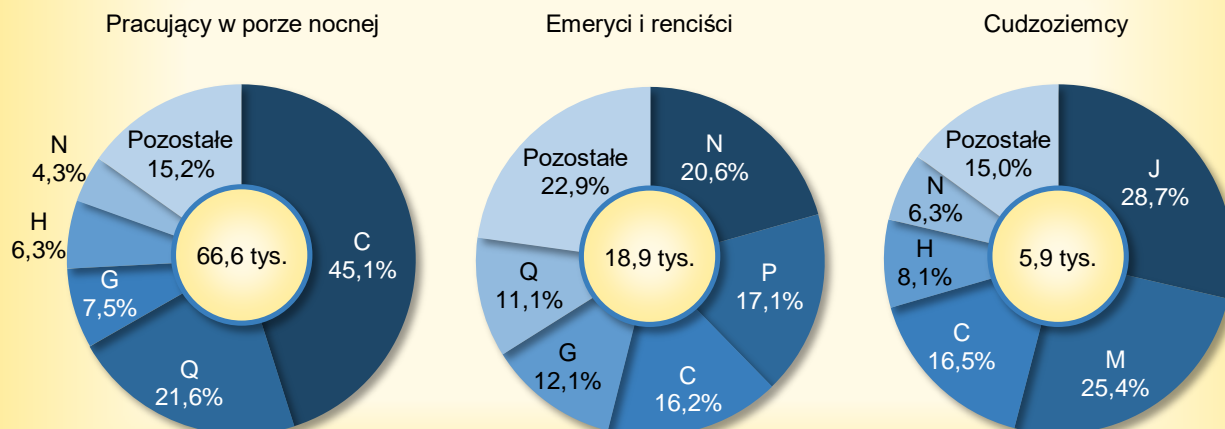
a Według siedziby podmiotu; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz „Uwagi metodyczne” str. 22.

W omawianej grupie pracujących 9,2% stanowiły osoby świadczące pracę w porze nocnej (w końcu 2014 r. — 9,4%), przy czym największy ich udział odnotowano wśród pracujących w podmiotach sekcji PKD: „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” (23,1% ogólnej liczby pracujących w tej sekcji) oraz „Przetwórstwo przemysłowe” (18,2%) i „Transport i gospodarka magazynowa” (17,1%).

Na niezmiennym poziomie, wynoszącym 3,6%, utrzymał się odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Niepełnosprawni stanowili zdecydowanie największy udział w grupie pracujących w firmach sekcji „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ” (36,3%), a w dalszej kolejności — „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (5,5%) oraz „Przetwórstwo przemysłowe” i „Zakwaterowanie i gastronomia^Δ” (po 4,0% w tych ostatnich sekcjach). Zwiększył się nieco (o 0,1 p. proc.), do poziomu 2,6%, udział osób pracujących, posiadających prawo do emerytury lub renty, a najwięcej emerytów i rencistów było wśród pracujących w sekcji „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ” (17,3%).

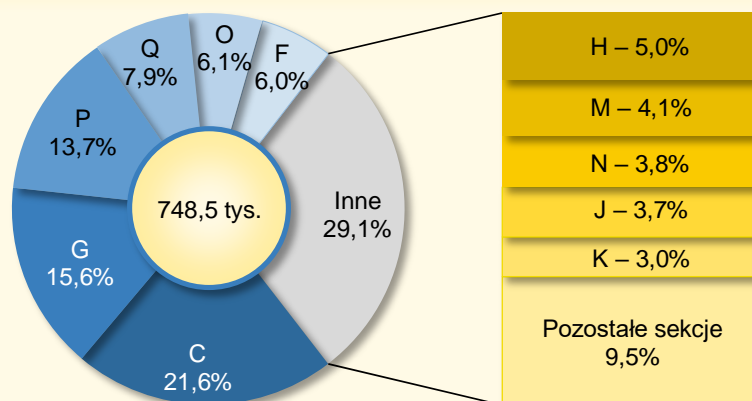
Wzrastała liczba pracujących cudzoziemców. Wyższy był również ich udział wśród pracujących ogółem i w końcu 2015 r. wyniósł 0,8% (wzrost o 0,3 p. proc.). Największy odsetek cudzoziemców odnotowano w firmach zaliczanych sekcji „Informacja i komunikacja” (7,8%) i „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (5,2%). Dwukrotnie wzrosła liczba osób zatrudnionych w formie telepracy, lecz ich udział w ogólnej liczbie pracujących był niewielki — 0,2% (0,1% w końcu 2014 r.), w tym najwięcej wśród pracujących w sekcji „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (2,8%).

Wykres 13. Struktura wybranych kategorii pracujących według sekcji PKD w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Po zastosowaniu grupowania według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz w jednostkach budżetowych), liczba pracujących wyniosła 748,5 tys. i zwiększyła się w porównaniu ze stanem w końcu 2014 r. o 1,2% (o 8,5 tys.). Mimo ogólnego wzrostu — w podmiotach zgrupowanych w 12 sekcjach PKD odnotowano spadek liczby pracujących, a najgłębszy dotyczył sekcji „Górnictwo i wydobywanie” (o 1,2 tys. osób, tj. o 13,1%). Z kolei największy wzrost dotyczył liczby pracowników podmiotów sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” (o 4,8 tys., tj. o 3,0%) oraz „Informacja i komunikacja” (o 4,1 tys., tj. o 17,3%).

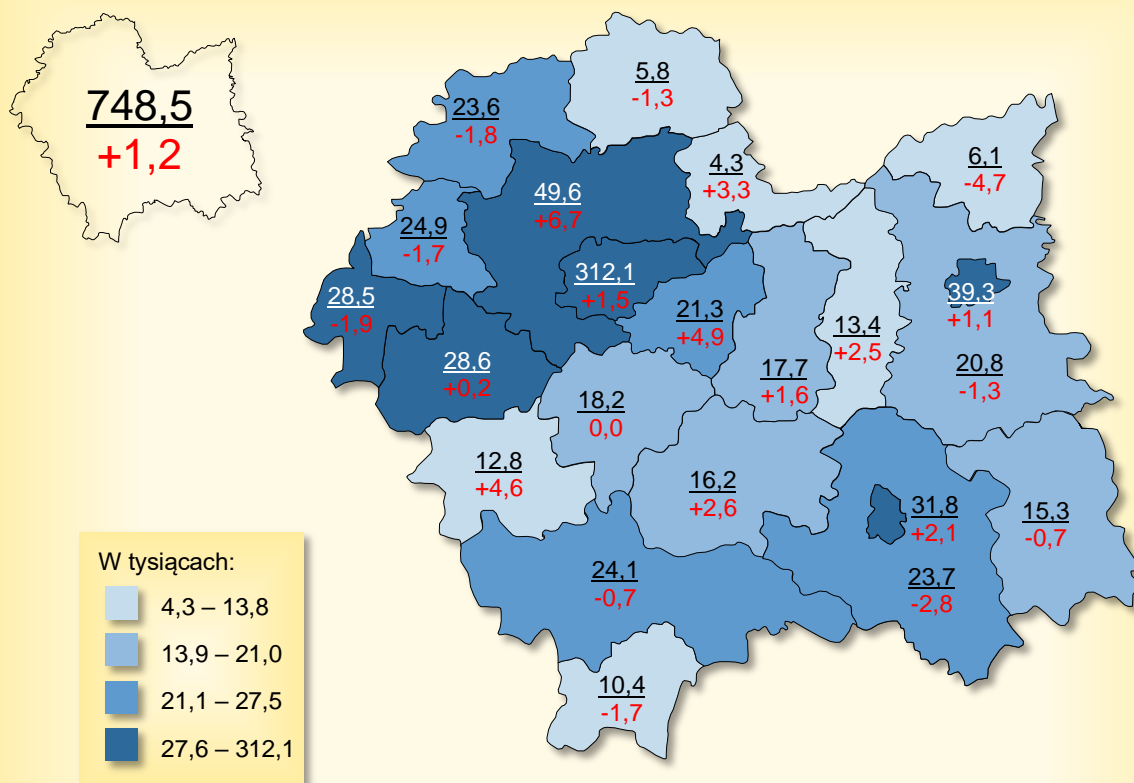
Wykres 14. Struktura pracujących^a według sekcji PKD w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz „Uwagi metodyczne” str. 22

Rozmieszczenie terytorialne pracujących (bez pracujących w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) było podobne jak w latach poprzednich. W miastach pracowało 593,2 tys. osób (prawie 80% badanej zbiorowości), a w placówkach położonych na obszarach wiejskich — 155,3 tys. Zdecydowanie najwięcej osób pracowało w stolicy województwa (41,7%), a następnie w powiecie krakowskim (6,6%), w Tarnowie (5,3%) i w Nowym Sączu (4,2%). Liczba pracujących zwiększyła się w 11 powiatach, a relatywnie najwięcej w powiatach krakowskim i wielickim. Najgłębszy spadek dotyczył natomiast powiatu dąbrowskiego.

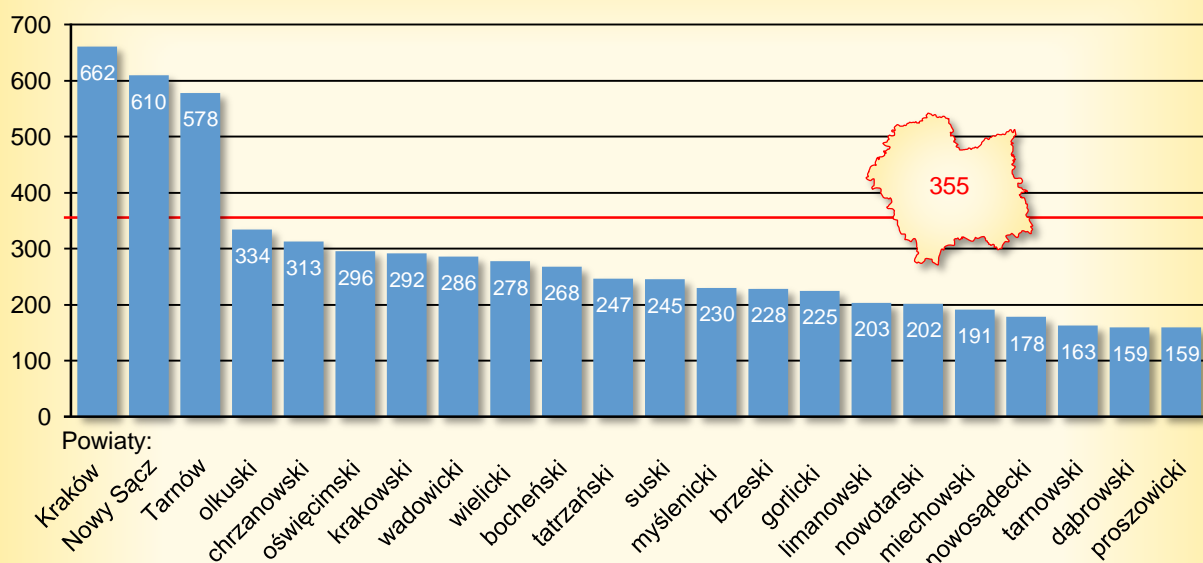
Mapa 1. Pracujący^a według powiatów w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

a Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz „Uwagi metodyczne” str. 22.

U w a g a. W mianowniku kolorem czerwonym zaznaczono wzrost/spadek w % w porównaniu ze stanem w dniu 31 XII 2014 r.

Wykres 15. Pracujący^a na 1000 ludności w wieku produkcyjnym według powiatów w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

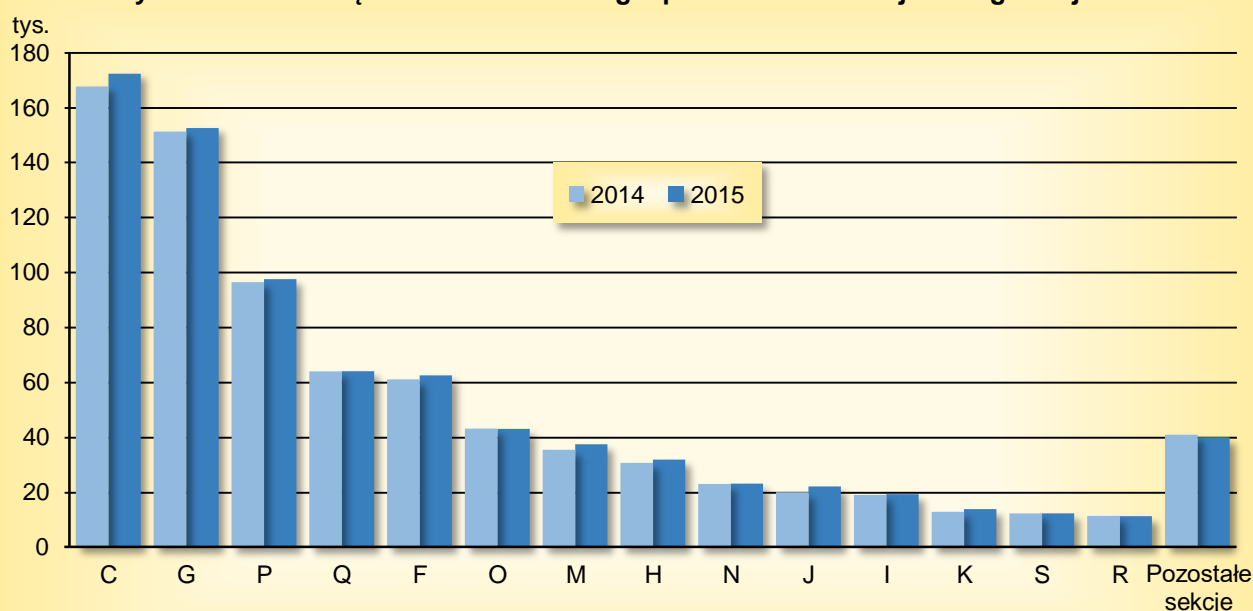

a Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz „Uwagi metodyczne” str. 22.

U w a g a. Powiaty posortowano malejąco według wskaźnika natężenia liczby pracujących.

Zatrudnieni w gospodarce narodowej

W końcu 2015 r. w województwie małopolskim było zatrudnionych 865,4 tys. osób (licząc według siedziby jednostek prawnych i lokalnych podmiotów sprawozdawczych). Podmioty sektora prywatnego zatrudniały 641,0 tys. osób. (74,1%), a publicznego — 224,3 tys. (25,9%). W porównaniu ze stanem sprzed roku zatrudnienie wzrosło o 17,3 tys. osób (o 2,0%), przy czym wzrost w sektorze prywatnym wyniósł 16,5 tys. (o 2,6%), przy relatywnie niewielkim, wynoszącym 0,8 tys. osób (o 0,4%), wzroście w sektorze publicznym. Ogólny przyrost zatrudnienia nastąpił na skutek wzrostu liczby zatrudnionych kobiet o 8,0 tys. (o 1,9%) oraz mężczyzn — o 9,3 tys. (o 2,2%). Struktura zatrudnienia według płci była zbliżona do odnotowanej przed rokiem. Udział kobiet w ogólnej liczbie zatrudnionych wyniósł 51,0%; w podmiotach sektora publicznego był wyższy i wyniósł 69,5%, a w sektorze prywatnym — 44,6%.

Wykres 16. Przeciętne zatrudnienie^a w gospodarce narodowej według sekcji PKD

a Według siedziby jednostek prawnych i lokalnych stanowiących podmioty sprawozdawcze.

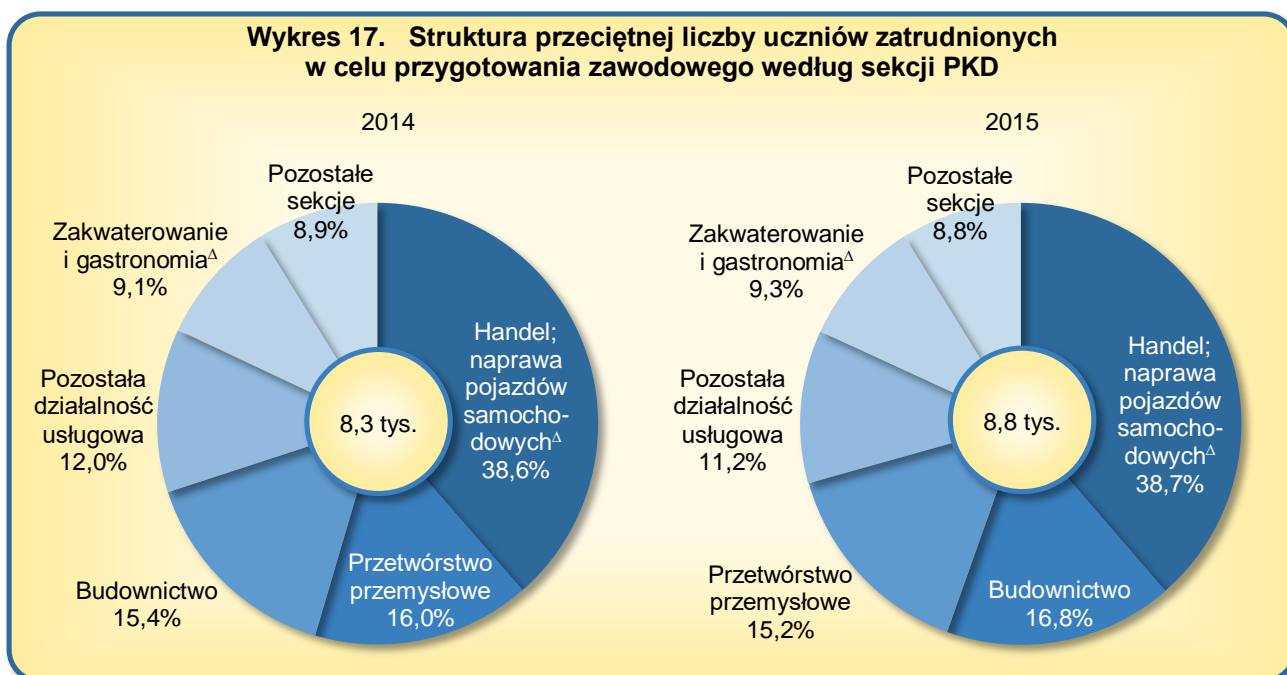
U w a g a. Sekcje posortowano malejąco według przeciętnej liczby zatrudnionych w 2015 r.

W 2015 r. przeciętne zatrudnienie (po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty, bez osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, osób wykonujących pracę nakładczą, agentów oraz bez osób zatrudnionych poza granicami kraju) wyniosło 801,4 tys. i było wyższe o 13,5 tys. (o 1,7%) w stosunku do poprzedniego roku. Najbardziej wzrosło przeciętne zatrudnienie w podmiotach należących do sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe” (o 4,5 tys.), „Informacja i komunikacja” (o 2,2 tys.) oraz „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (o 1,9 tys.). Niewielki spadek przeciętnego zatrudnienia odnotowano w 5 sekcjach PKD.

Podobnie jak w poprzednim roku, w strukturze przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD największy udział stanowiło zatrudnienie w sekcjach „Przetwórstwo przemysłowe” i „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (łącznie 40,5% przeciętnego zatrudnienia w województwie), a następnie w sekcjach „Edukacja” i „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (łącznie 20,1%).

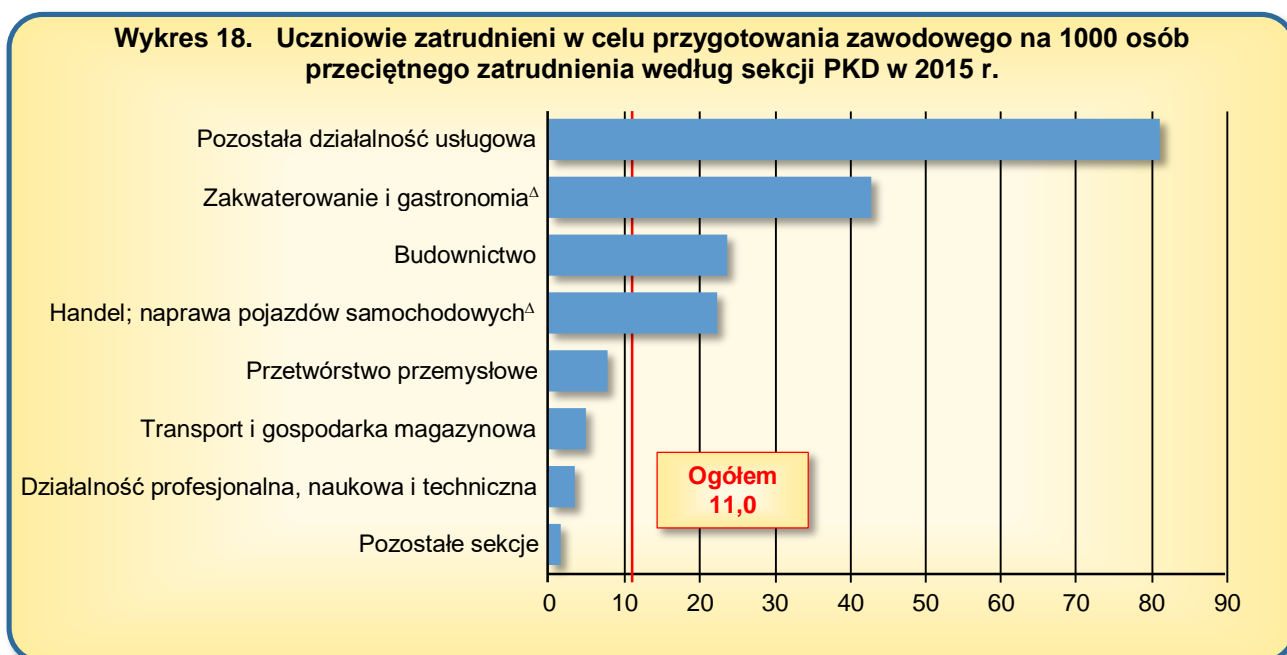
Przeciętna liczba uczniów zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego w zakładach pracy mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego wyniosła w 2015 r. 8,8 tys. i zwiększyła się o 0,5 tys., tj. o 5,7% w porównaniu z 2014 r. Najwięcej wzrosła przeciętna liczba uczniów w sekcjach „Budownictwo” i „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (o 0,2 tys. w każdej z tych sekcji). Struktura uczniów według sekcji PKD zakładów, w których pobierali naukę, była zbliżona do odnotowanej w latach poprzednich. Najwięcej uczniów było w podmiotach zaliczanych do sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (3,4 tys.), „Budownictwo” (1,5 tys.) i „Przetwórstwo przemysłowe” (1,3 tys.).

Wykres 17. Struktura przeciętnej liczby uczniów zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego według sekcji PKD

Wskaźnik natężenia liczby uczniów na 1000 osób przeciętnego zatrudnienia wyniósł 11,0 (w 2014 r. — 10,6). Relacja ta była najwyższa w sekcjach „Pozostała działalność usługowa” (spadek o 1,2 w porównaniu z 2014 r.) i „Zakwaterowanie i gastronomia^Δ” (wzrost wskaźnika o 2,6).

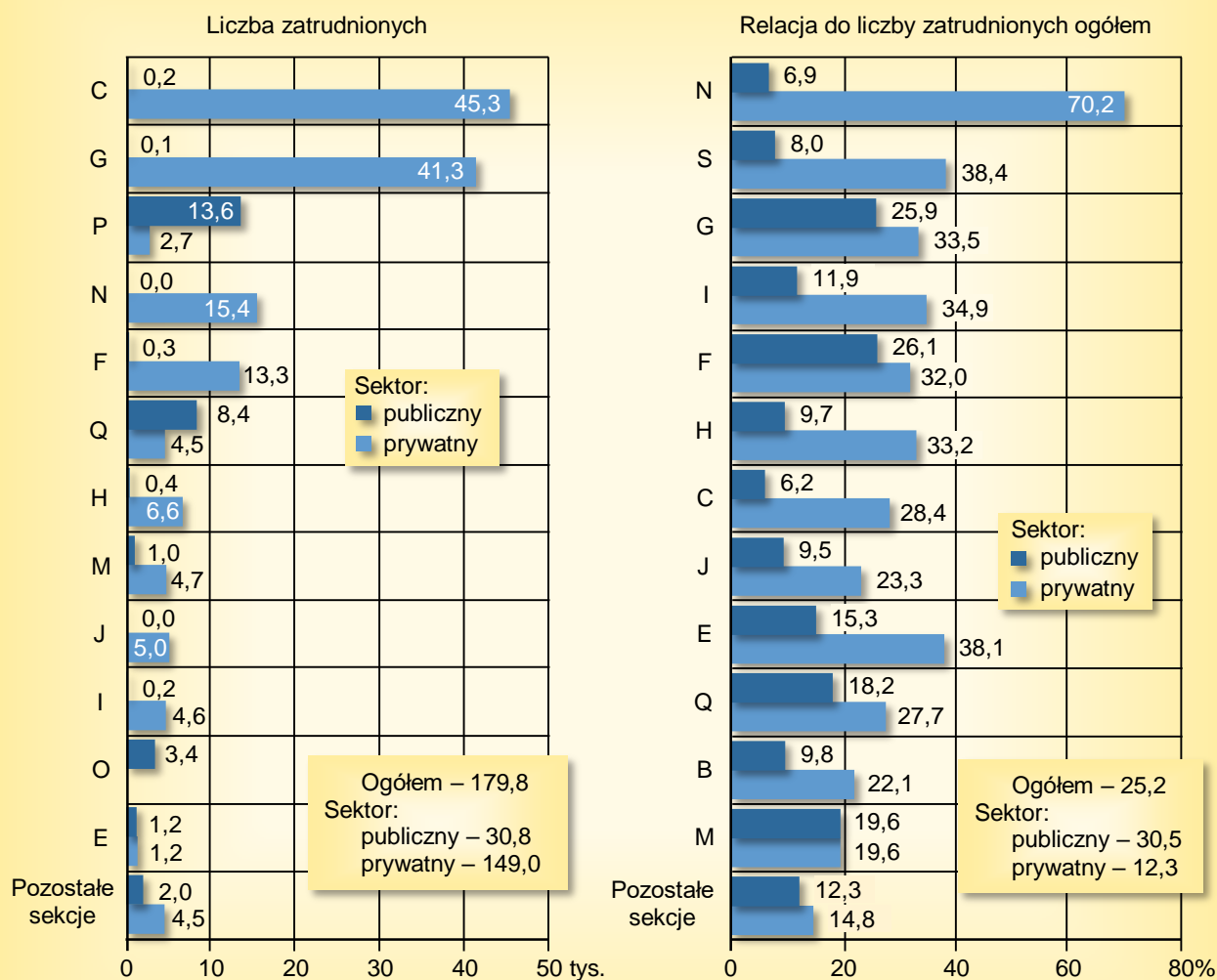
Wykres 18. Uczniowie zatrudnieni w celu przygotowania zawodowego na 1000 osób przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD w 2015 r.

Informacje zawarte w dalszej części rozdziału nie uwzględniają zatrudnionych w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. W końcu 2015 r. liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wyniosła 712,7 tys. (według siedziby podmiotu; w głównym miejscu pracy), w tym 373,0 tys. (52,3%) kobiet. W porównaniu ze stanem sprzed roku liczba zatrudnionych wzrosła o 6,8 tys. (o 1,0%). W grupie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy było 61,6 tys. osób (8,6%) zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy. W stosunku do stanu z końca 2014 r. ich liczba obniżyła się o 2,9 tys. (o 4,6%).

Na podstawie umów na czas określony w końcu 2015 r. pracowało 179,8 tys. osób, tj. o 6,4% więcej niż przed rokiem, podczas gdy liczba zatrudnionych na czas nieokreślony obniżyła się o 0,7%, do poziomu 532,9 tys. Spadek liczby zatrudnionych na czas nieokreślony odnotowano zarówno w grupie pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy (o 1,2 tys., tj. o 0,3%), jak i zatrudnionych na niepełny etat (o 2,7 tys., tj. o 6,3%). Udział zatrudnionych na umowy okresowe w liczbie zatrudnionych ogółem wyniósł 25,2% (wzrost o 1,2 p. proc. w porównaniu z udziałem w końcu 2014 r.). Wśród osób pełnozatrudnionych wyniósł on 24,3% (wzrost o 1,4 p. proc.), a w grupie zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy — 35,2% (wzrost o 1,2 p. proc.).

Wykres 19. Zatrudnieni na umowy okresowe^a według sekcji PKD w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz „Uwagi metodyczne” str. 22.

U w a g a. Sekcje posortowano malejąco według ogólnego poziomu cechy w poszczególnych sekcjach.

Dane dotyczące przyjęć i zwolnień z pracy obejmują pracowników pełnozatrudnionych. W 2015 r. można było zaobserwować zwiększony ruch zatrudnionych. Do pracy przyjęto 141,0 tys. osób, tj. o 10,3 tys. (o 7,9%) więcej w porównaniu z rokiem poprzednim. Nastąpił dalszy wzrost (o 1,2 p. proc.) współczynnika przyjęć do poziomu 21,9%. Również liczba zwolnień, wynosząca 132,8 tys., była wyższa o 14,3 tys. (o 12,0%) w stosunku do 2014 r. Współczynnik zwolnień ukształtował się na poziomie 20,6% — wzrost o 1,8 p. proc. Liczba przyjęć do pracy przewyższała o 8,3 tys. liczbę zwolnień (w 2014 r. różnica ta wyniosła 12,3 tys.). W 7 sekcjach PKD było więcej zwolnień niż przyjęć do pracy, przy czym największa różnica dotyczyła sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” (o 3,2 tys.) oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” (o 2,6 tys.) i „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (o 2,5 tys.). W pozostałych sekcjach liczba przyjęć przewyższała liczbę zwolnień, a najwięcej w sekcji „Przetwórstwie przemysłowe” (o 6,9 tys.).

Ponadto w 2015 r. w omawianych podmiotach (tj. nie licząc podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) 11,5 tys. osób zmieniło status pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy na pracowników pełnoetatowych, a liczba osób pełnozatrudnionych, którym w ciągu roku zmieniono etat na niepełny wyniosła 6,7 tys. W 2014 r. liczby takich osób były zbliżone i wyniosły 11,7 tys. oraz 6,3 tys. osób.

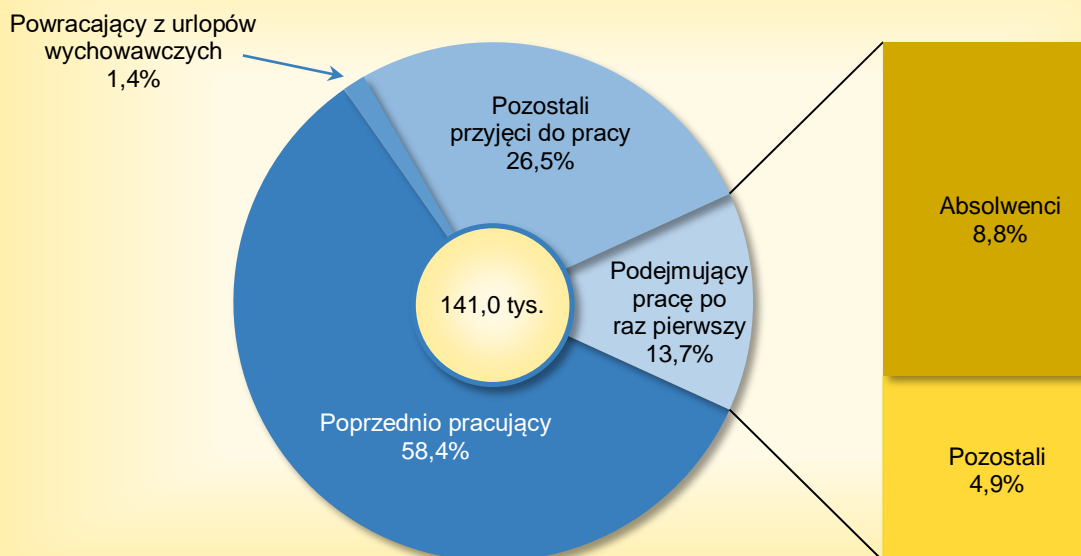
Tabl. IV. Przyjęcia do pracy i zwolnienia z pracy pracowników pełnozatrudnionych

Wyszczególnienie		Przyjęcia do pracy	Zwolnienia z pracy	Współczynnik	
				przyjęć	zwolnień
		w tysiącach		w procentach	
O G Ó Ł E M	2014	130,7	118,5	20,7	18,8
	2015	141,0	132,8	21,9	20,6
w tym kobiety	2014	56,2	50,4	17,3	15,5
	2015	62,6	57,8	19,0	17,4
Sektor publiczny	2014	16,7	14,9	8,2	7,3
	2015	17,8	20,8	8,5	10,0
Sektor prywatny	2014	114,0	103,6	26,5	24,1
	2015	123,2	112,0	28,2	25,6

W 2015 r. po raz pierwszy pracę podjęło 19,3 tys. osób, w tym 12,4 tys. (64,3%) posiadających status absolwentów różnych typów szkół. Najliczniejszą grupę stanowili absolwenci szkół wyższych (6,7 tys., tj. 53,7% przyjętych do pracy absolwentów), a w dalszej kolejności szkół policealnych i średnich zawodowych (2,4 tys., tj. 19,3%), zasadniczych zawodowych (1,8 tys., tj. 14,6%) oraz liceów ogólnokształcących (1,5 tys., tj. 12,4%). Najwięcej, 82,4 tys. przyjęć do pracy, dotyczyło osób poprzednio pracujących (u 21,2 tys. osób przerwa w zatrudnieniu była nie dłuższa niż 1 miesiąc). Odrębną grupę, liczącą 2,0 tys., stanowiły osoby powracające z urlopów wychowawczych, wśród których było 0,3 tys. mężczyzn.

Powiatowe urzędy pracy skierowały do pracy 3,3 tys. osób (2,4% pracowników pełnozatrudnionych przyjętych do pracy w 2015 r. — bez osób powracających z urlopów wychowawczych).

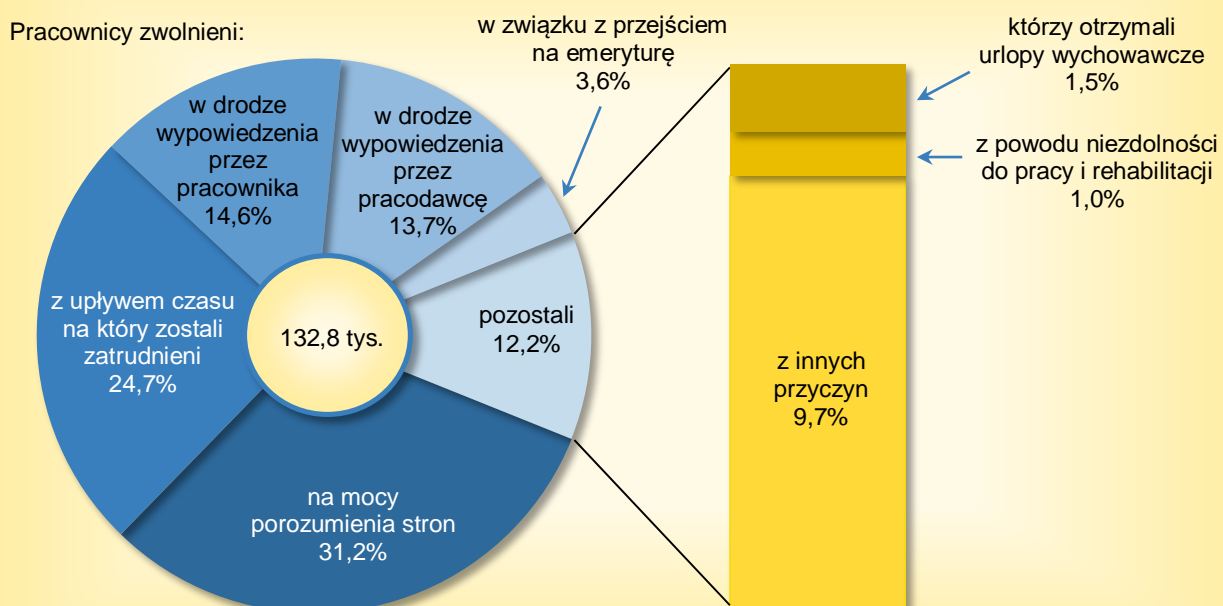
Wykres 20. Struktura pracowników pełnozatrudnionych przyjętych do pracy w 2015 r.

Najwięcej osób odeszło z pracy na mocy porozumienia stron (41,4 tys.) oraz z upływem terminu, na który zostali zatrudnieni (32,8 tys.). Liczba umów o pracę rozwiązanych w drodze wypowiedzenia przez pracownika (19,4 tys.) była nieco wyższa niż w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę (18,2 tys.). Wśród zwolnień w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę było 7,8 tys. umów (42,9%) rozwiązanych z przyczyn nie dotyczących pracownika (w 2014 r. odsetek ten wyniósł 31,8%).

W porównaniu z 2014 r. najbardziej wzrosła liczba zwolnień w drodze wypowiedzenia umowy przez pracownika (o 4,5 tys., tj. o 30,0%) i przez pracodawcę (o 3,3 tys., tj. o 22,1%) oraz z tzw. innych przyczyn (o 4,3 tys., tj. o 50,5%).

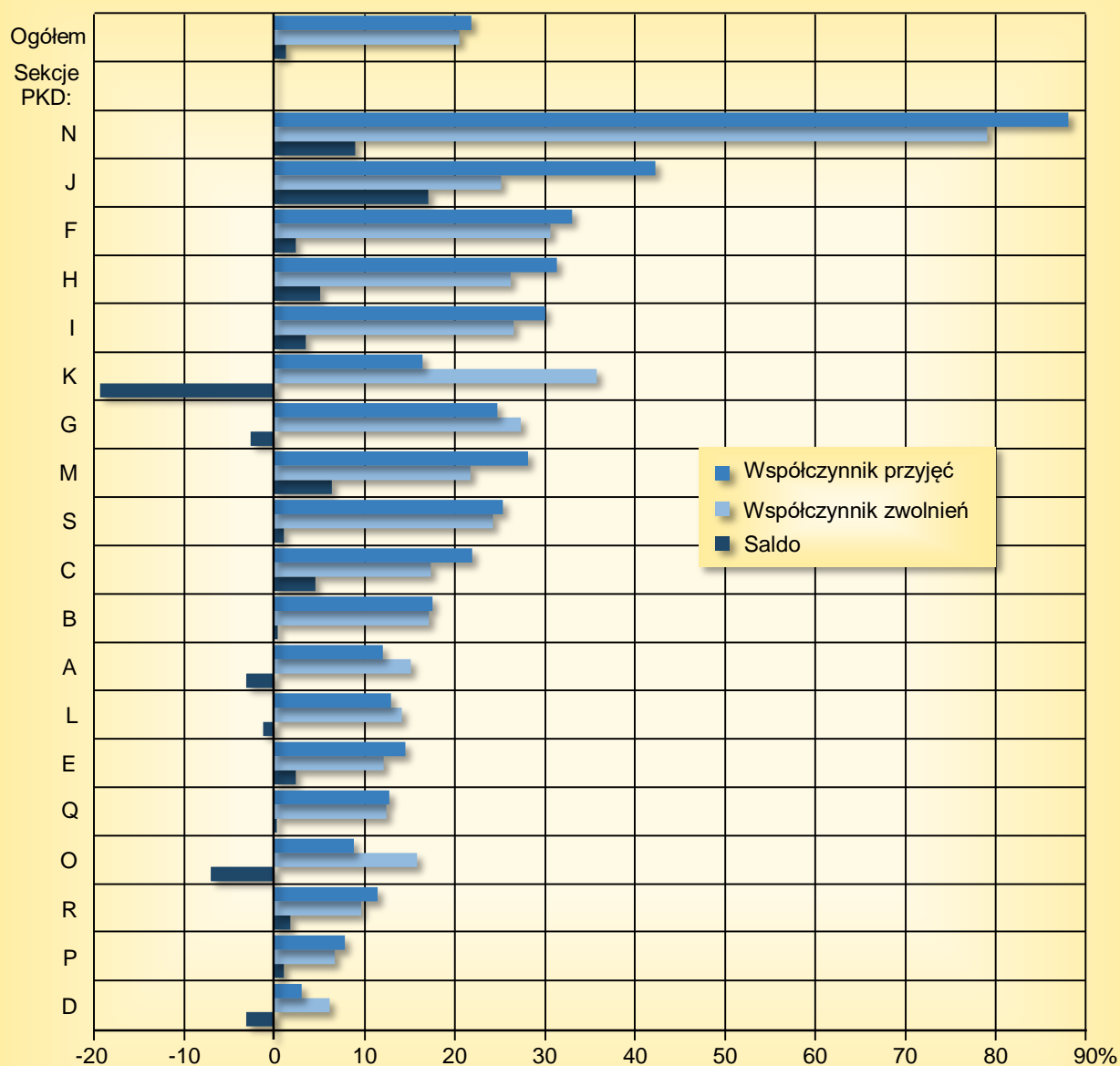
Wykres 21. Struktura pracowników pełnozatrudnionych zwolnionych z pracy w 2015 r.

Podobnie jak w latach poprzednich, największą rotację zatrudnienia odnotowano w sekcji „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ” (suma współczynników przyjęć i zwolnień wyniosła 167,2%), a następnie — „Informacja i komunikacja” (67,5%) i „Budownictwo” (63,8%). W 2015 r. stosunkowo niewielki ruch zatrudnionych wystąpił natomiast w sekcjach „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ” (łącznie współczynnik przyjęć i zwolnień wyniósł 9,3%) oraz „Edukacja” (14,7%).

Współczynnik przyjęć przewyższał współczynnik zwolnień w podmiotach należących do 13 sekcji PKD, a najwięcej w sekcjach „Informacja i komunikacja” (o 17,1 p. proc.) i „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ” (o 9,0 p. proc.). Relację odwrotną odnotowano w 6 sekcjach PKD, a w sekcjach „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” i „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” różnica ta była największa (współczynnik zwolnień był wyższy niż przyjęć odpowiednio o 19,3 p. proc i 7,0 p. proc.).

Wykres 22. Współczynnik przyjęć i współczynnik zwolnień według sekcji PKD w 2015 r.

U w a g a. Sekcje posortowano malejąco według współczynnika ruchu zatrudnionych (współczynnik przyjęć plus współczynnik zwolnień).

Świadczenie pracy w innej formie niż zatrudnienie

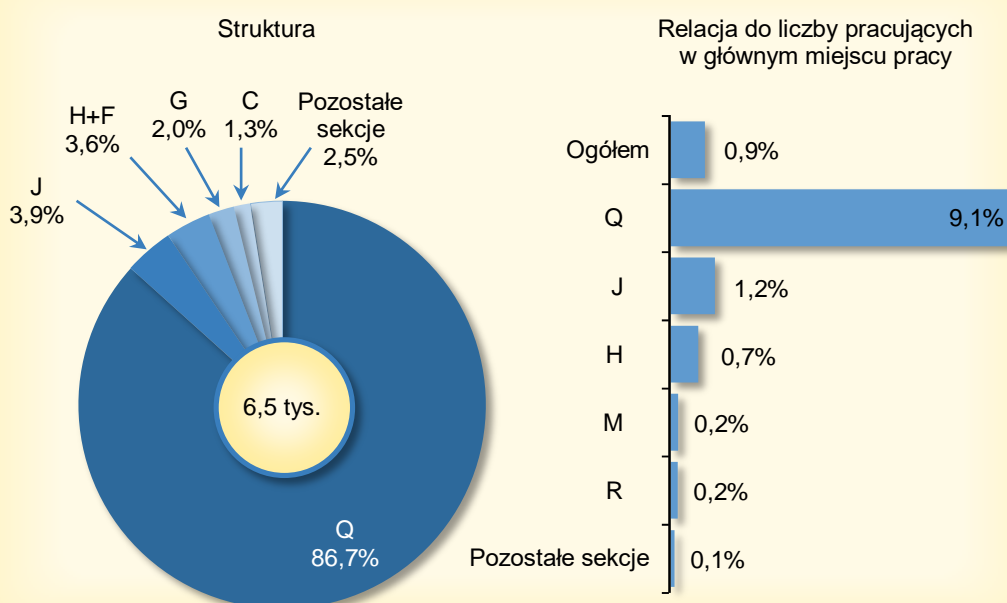
Oprócz zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, pracę świadczyły osoby, z którymi zawarto umowy cywilnoprawne, regulowane przepisami Kodeksu cywilnego, głównie umowę zlecenia lub umowę o dzieło. Taka forma zatrudnienia określa termin realizacji zadania, nie precyzuje natomiast ściśle godzin ani miejsca jego realizacji, co pozwala na elastyczne zarządzanie czasem oraz łączenie obowiązków związanych z wykonywaniem jednocześnie kilku umów.

W województwie małopolskim w 2015 r. w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób wykazano 103,4 tys. umów zlecenia z pracownikami, którzy nie byli nigdzie zatrudnieni na podstawie umowy o pracę (wzrost o 14,9%). Było wśród nich 9,9% osób posiadających prawa emerytalne bądź rentowe, co oznaczało, że w przypadku pozostałych 93,1 tys. umów taka forma świadczenia pracy stanowiła jedyne źródło dochodu osób pracujących na ich podstawie (w 2014 r. — dla 82,3 tys.). Wzrosła również liczba zawartych umów o dzieło. Z osobami, które nie były nigdzie zatrudnione na podstawie umowy o pracę zawarto ich 15,5 tys. (więcej o 18,4%), z których 8,3% posiadało prawo do emerytury bądź renty, a 14,2 tys. osób takich praw nie posiadało (w 2014 r. — 11,4 tys.). W końcu 2015 r. na kontraktach, które nie miały charakteru umowy o pracę, pracowało 6,5 tys. osób (o 0,9 tys. mniej niż przed rokiem), wzrosła natomiast liczba osób skierowanych do pracy przez agencje pracy tymczasowej (o 1,7 tys.) i wyniosła 6,8 tys.

W końcu 2015 r. najwięcej osób udostępnionych do pracy przez agencje pracy tymczasowej (61,2%) zostało skierowanych do zakładów prowadzących działalność zaklasyfikowaną do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”; w tej sekcji najwyższa była również ich liczebna relacja (2,5%) w stosunku do pracujących ogółem (w głównym miejscu pracy). Zdecydowaną większość pracujących na kontraktach stanowiły osoby świadczące pracę w podmiotach sekcji „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”. W tej sekcji było ich również najwięcej w stosunku do wszystkich pracujących.

Wykres 23. Zatrudnieni na kontraktach, których umowa nie ma charakteru umowy o pracę według sekcji PKD^a w 2015 r.

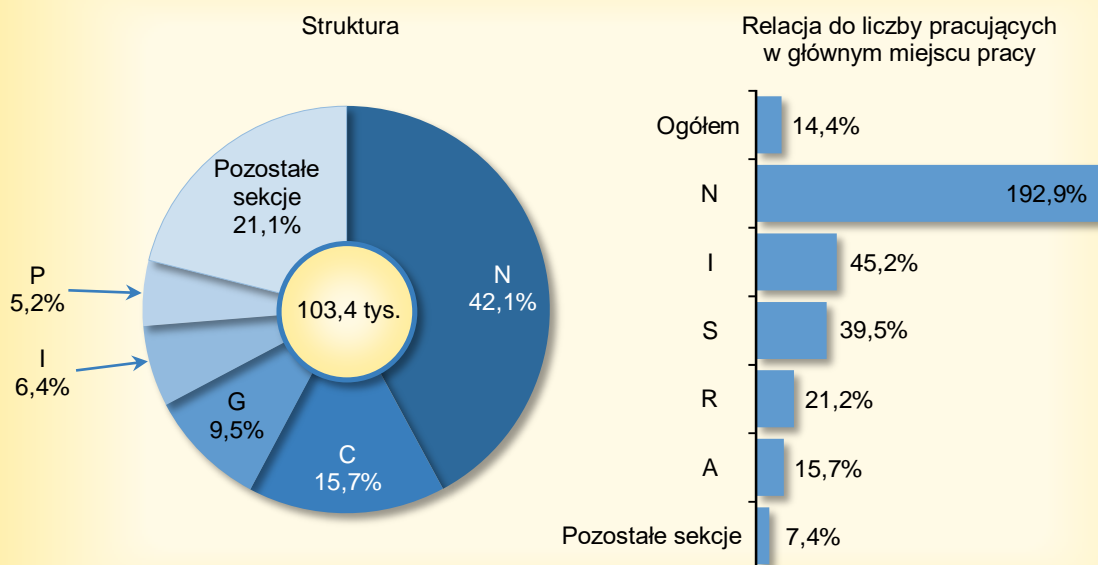
Stan w dniu 31 XII

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz „Uwagi metodyczne” str. 22.

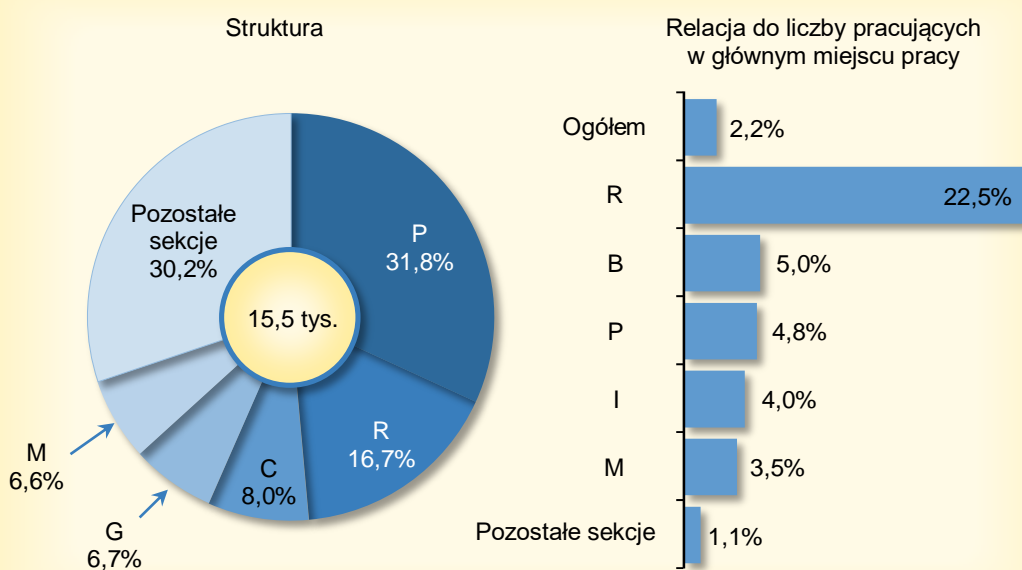
W 2015 r. najwięcej umów zlecenia zawierano w jednostkach należących do sekcji PKD „Administrowanie i działalność wspierająca^a”. W podmiotach tej sekcji liczba umów zlecenia zawartych w ciągu roku była blisko dwukrotnie wyższa niż liczba pracujących na podstawie umowy o pracę w końcu grudnia. Rozkład umów o dzieło (według sekcji PKD) wykazał, że zawarto ich najwięcej w podmiotach sekcji „Edukacja”. Z kolei największe natężenie tych umów w stosunku do liczby pracujących w końcu roku odnotowano w sekcji „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”.

Wykres 24. Umowy zlecenia zawarte z osobami, które nie były nigdzie zatrudnione na podstawie stosunku pracy według sekcji PKD^a w 2015 r.

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz „Uwagi metodyczne” str. 22.

Wykres 25. Umowy o dzieło zawarte z osobami, które nie były nigdzie zatrudnione na podstawie stosunku pracy według sekcji PKD^a w 2015 r.

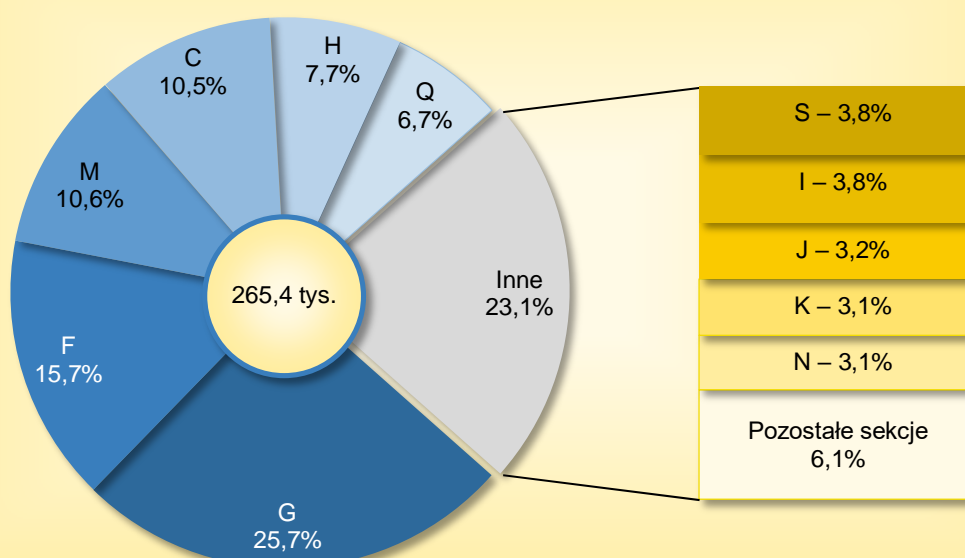
a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz „Uwagi metodyczne” str. 22.

Odrębną formą aktywności na rynku pracy jest samozatrudnienie. Samozatrudnienie to podejmowanie działalności gospodarczej we własnym imieniu, na własny rachunek i na własne ryzyko. Działalność ta może być prowadzona jednoosobowo, bądź też przy wykorzystaniu pracy zatrudnionych osób. Przechodzenie z pracy etatowej na samozatrudnienie często bywa wymuszane przez pracodawców, którzy chcą w ten sposób obniżyć swoje koszty działalności i nie ponosić obowiązków wynikających z kodeksu pracy. Bywa też, że stroną inicjującą jest pracownik, który w formie pracy „na swoim” oczekuje większej satysfakcji zawodowej, elastyczności czasu i miejsca pracy a także zmniejszenia obciążeń podatkowych.

Skalę zjawiska przedstawiono prezentując informacje o podmiotach gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. Dane te nie ujmują osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwo rolne. W końcu 2015 r. w rejestrze REGON w województwie małopolskim figurowało 265,4 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (wzrost o 2,2 tys. w stosunku do stanu sprzed roku), tj. 8,9% takich podmiotów w kraju. W Krakowie swą lokalizację miało 30,9% z nich. Znaczący udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w skali województwa odnotowano w powiatach: krakowskim (8,6%), wadowickim (4,9%), nowosądeckim (4,8%) i nowotarskim (4,6%).

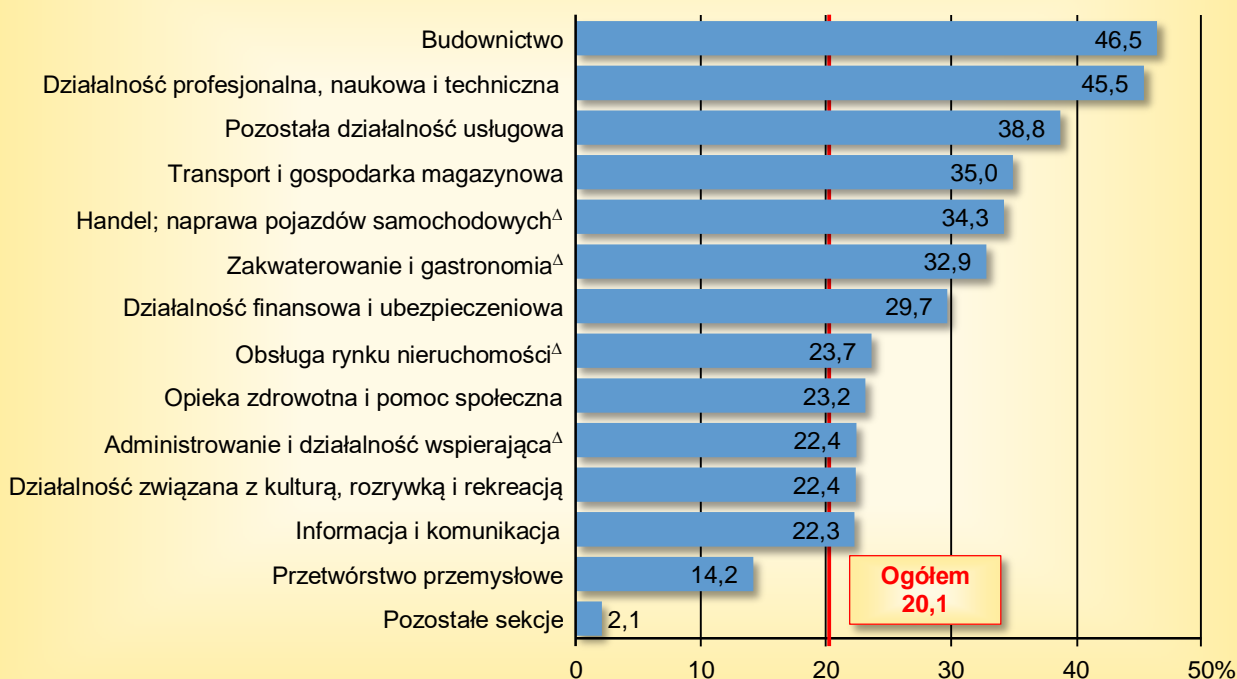
Najwięcej osób fizycznych, podobnie jak przed rokiem, prowadziło działalność sklasyfikowaną w sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ”, a następnie „Budownictwo”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” i „Przetwórstwo przemysłowe” (łącznie 62,5%). Popularność podejmowanych rodzajów działalności w województwie małopolskim była zbieżna z ogólnokrajową. Prawie we wszystkich powiatach najwięcej osób fizycznych prowadziło działalność sklasyfikowaną w sekcjach „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” i „Budownictwo”. Wyjątek stanowiły powiat tatrzański (najwięcej osób prowadziło tu działalność w dziedzinie „Zakwaterowanie i gastronomia^Δ” — 30,0% w skali powiatu) oraz miasta na prawach powiatu, w których drugie miejsce (po działalności handlowej) miał udział osób fizycznych prowadzących działalność grupowaną w sekcji „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (Kraków — 16,1%, Nowy Sącz — 14,2% i Tarnów — 13,6%).

Wykres 26. Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji PKD w 2015 r.
Stan w końcu roku

Przy założeniu, że każdy zarejestrowany podmiot osoby fizycznej to samozatrudnienie 1 osoby, to relacja samozatrudnienia do ogólnej liczby pracujących w gospodarce narodowej wyniosła w 2015 r. 20,1%. W sekcjach „Budownictwo” i „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” ponad 45% pracujących stanowiły osoby samozatrudnione, czyli osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wykres 27. Udział osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w liczbie pracujących w gospodarce narodowej według sekcji PKD w 2015 r.
Stan w końcu roku

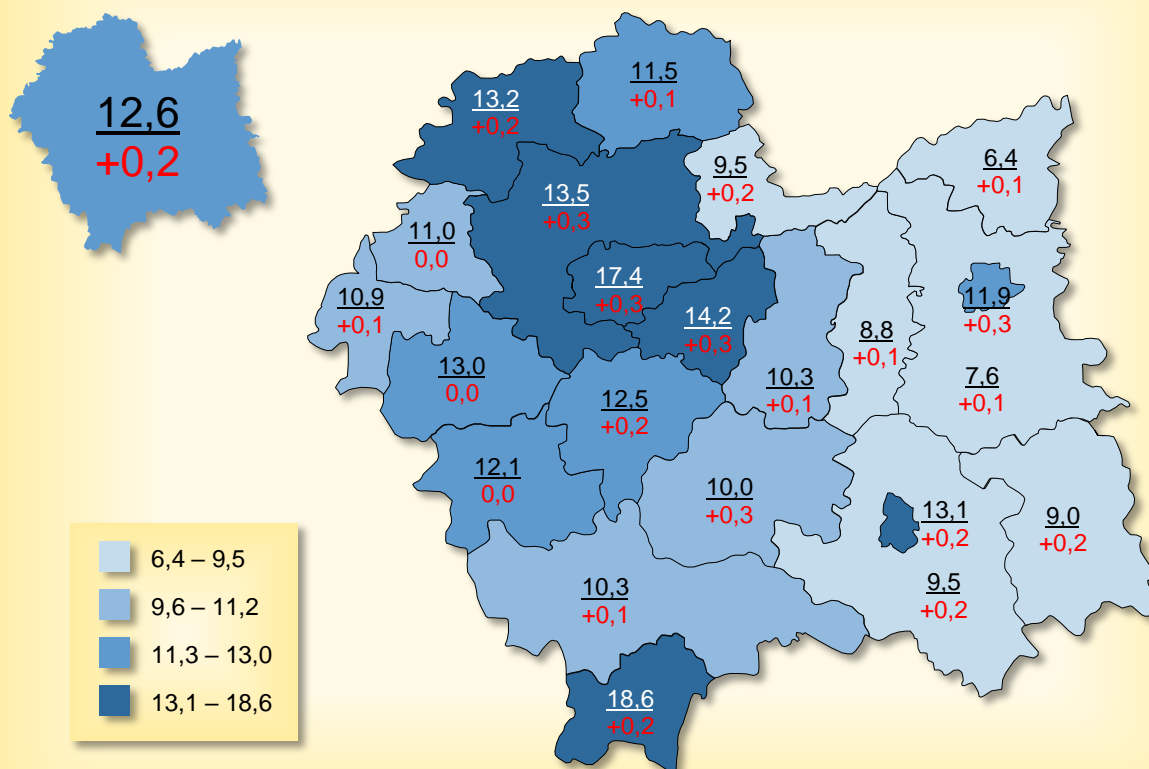

W 2015 r. do rejestru REGON wpisano 26,5 tys. nowych podmiotów osób fizycznych, a wykreślono — 24,1 tys. Największa „rotacja” dotyczyła podmiotów osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą sklasyfikowaną w sekcjach „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (20,9% podmiotów nowo zarejestrowanych i 28,0% wykreślonych z rejestru) i „Budownictwo” (odpowiednio 21,9% i 20,2%). W 3 sekcjach PKD odnotowano ujemne saldo podmiotów nowo zarejestrowanych i wykreślonych, a największe, wynoszące -1,2 tys., w sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ”.

Liczba podmiotów osób fizycznych nowo zarejestrowanych w 2015 r., w stosunku do stanu w końcu czerwca, wyniosła 10,0%, a wykreślonych — 9,1% (dodatni bilans — 0,9 p. proc.). Największą dodatnią różnicę udziału podmiotów wpisanych i wykreślonych odnotowano w powiatach: limanowskim (o 3,8 p. proc.), nowosądeckim (o 2,7 p. proc.) i tarnowskim (2,4 p. proc.). W końcu 2015 r. w rejestrze REGON figurowało 28,3 tys. podmiotów osób fizycznych z zawieszoną działalnością (10,6% podmiotów wpisanych). Największa skala zjawiska miała miejsce w powiatach tatrzańskim (14,7% podmiotów wpisanych) i nowotarskim (14,2%).

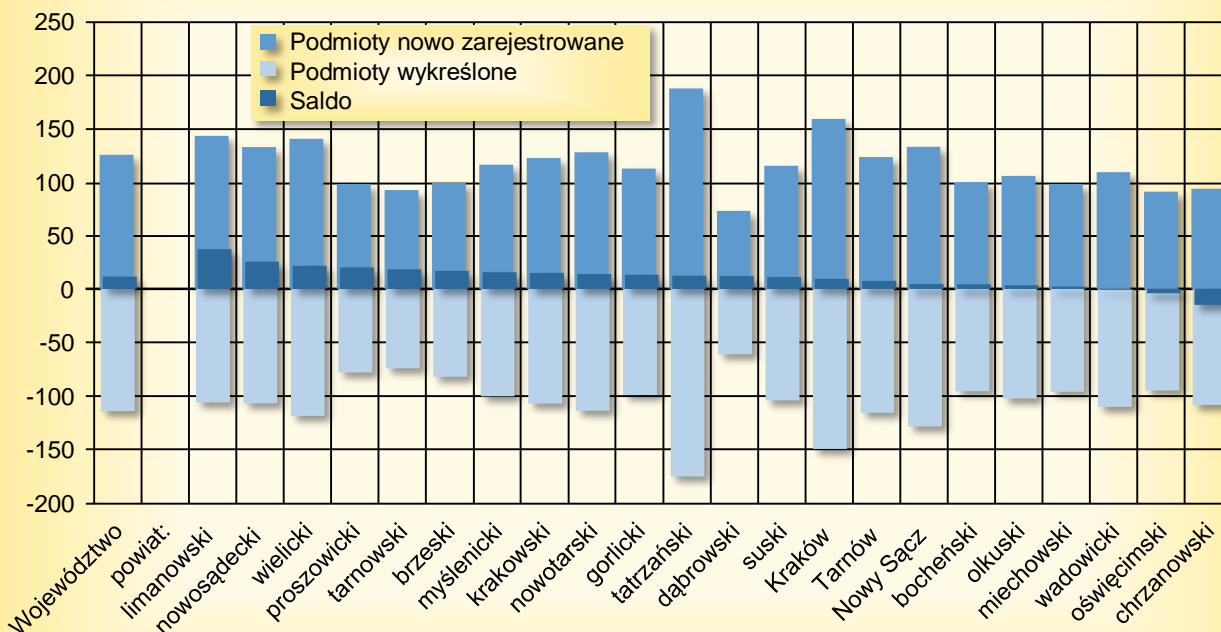
O poziomie aktywności mieszkańców w zakresie organizowania własnych miejsc pracy świadczyła liczba podmiotów osób fizycznych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, która w końcu 2015 r. wyniosła 12,6. Wskaźnik powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w 7 powiatach, przy czym najwyższy, podobnie jak w 2014 r., wystąpił w powiecie tatrzańskim i w Krakowie, natomiast najniższy — w powiatach dąbrowskim i tarnowskim.

Mapa 2. Podmioty osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym według powiatów w 2015 r.
Stan w końcu roku

U w a g a. W mianowniku kolorem czerwonym zaznaczono wzrost w porównaniu ze stanem w końcu 2014 r.

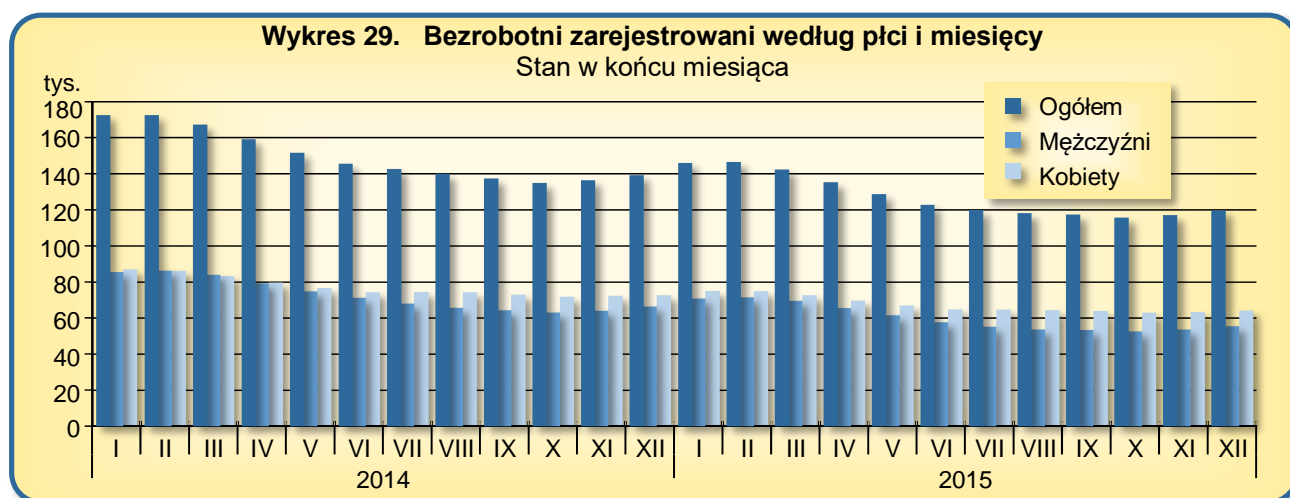
Wykres 28. Podmioty osób fizycznych nowo zarejestrowane i wykreślone w rejestrze REGON na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym według powiatów w 2015 r.

U w a g a. Powiaty posortowano malejąco według salda podmiotów nowo zarejestrowanych i wykreślonych.

III. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI

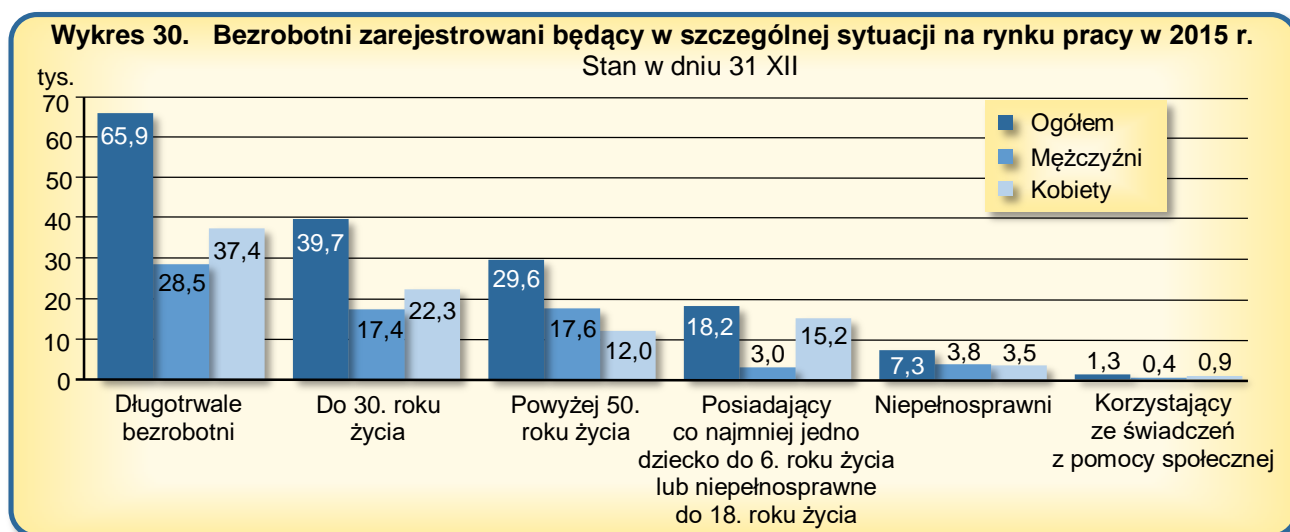
W województwie małopolskim w końcu 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 119,6 tys. bezrobotnych, tj. o 19,4 tys. (o 14,0%) mniej niż przed rokiem. Spadek liczby bezrobotnych dotyczył zarówno zbiorowości mężczyzn jak i kobiet. Liczba mężczyzn posiadających status osoby bezrobotnej zmniejszyła się o 10,8 tys. (o 16,3%), a kobiet — o 8,6 tys. (o 11,8%). Kobiety stanowiły ponad połowę ogółu bezrobotnych (53,7%), było ich o 8,8 tys. więcej niż mężczyzn.

Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 15,2% i wyniosła 63,8 tys. Osoby te stanowiły 53,3% bezrobotnych w województwie. W miastach spadek liczby bezrobotnych wyniósł 12,5%.

Większość bezrobotnych zarejestrowanych nie posiadała prawa do zasiłku. W końcu grudnia 2015 r. udział osób bezrobotnych, które nie otrzymywały zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 87,1% i był o 0,6 p. proc. niższy niż rok wcześniej. Zasiłek pobierało 13,2% bezrobotnych mężczyzn i 12,7% kobiet. Prawo do pobierania zasiłku posiadało 15,5% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących, natomiast wśród zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy udział ten wyniósł 46,6%.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych, 104,9 tys. osób (87,7%) spełniało kryteria, na podstawie których można było zaliczyć ich do osób znajdujących się w szczególnie trudnych warunkach na rynku pracy¹.

¹ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; tekst jednolity: Dz. U. 2015 poz. 149.

W końcu grudnia 2015 r. we wszystkich powiatach liczba bezrobotnych była mniejsza niż rok wcześniej. Największy spadek liczebności zbiorowości bezrobotnych wystąpił w Krakowie i w powiecie nowotarskim, gdzie z rejestrów urzędów pracy ubyło odpowiednio 2,3 i 1,7 tys. osób. Największy względny spadek zaobserwowano natomiast w powiecie myślenickim, gdzie liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 28,8% i w powiecie bocheńskim, w którym odnotowano o 24,5% mniej bezrobotnych niż w końcu 2014 r.

W rejestrach urzędów pracy, według stanu w dniu 31 XII 2015 r., poza osobami bezrobotnymi figurowało także 3,1 tys. osób poszukujących zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy określonej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wśród tych osób znajdowało się 1,4 tys. niepełnosprawnych niepozostających w zatrudnieniu.

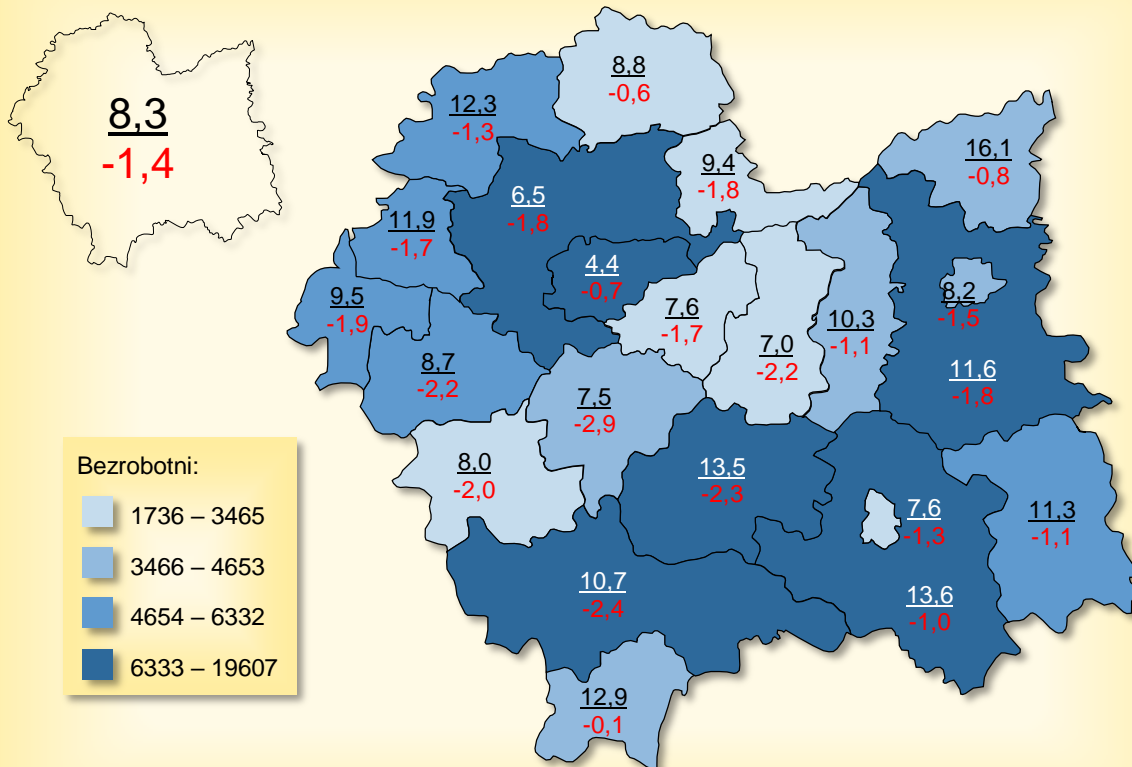
Stopa bezrobocia będąca miernikiem natężenia tego zjawiska (obliczana, jako procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo) w województwie małopolskim w końcu grudnia 2015 r. wyniosła 8,3% i była o 1,4 p. proc. niższa niż rok wcześniej.

Tak jak w poprzednich latach obserwuje się duże terytorialne zróżnicowanie poziomu bezrobocia. Rozpiętość pomiędzy najniższą stopą bezrobocia odnotowaną w Krakowie a najwyższą, charakteryzującą powiat dąbrowski, wyniosła 11,7 p. proc. W Krakowie stopa bezrobocia była o 3,9 p. proc. niższa od średniej obliczonej dla całego województwa, a w powiecie dąbrowskim o 7,8 p. proc. wyższa.

We wszystkich powiatach stopa bezrobocia była niższa niż w końcu 2014 r. Największy spadek wystąpił w powiecie myślenickim — o 2,9 p. proc.

Mapa 3. Bezrobotni zarejestrowani i stopa bezrobocia według powiatów w 2015 r.

Stan w dniu 31 XII

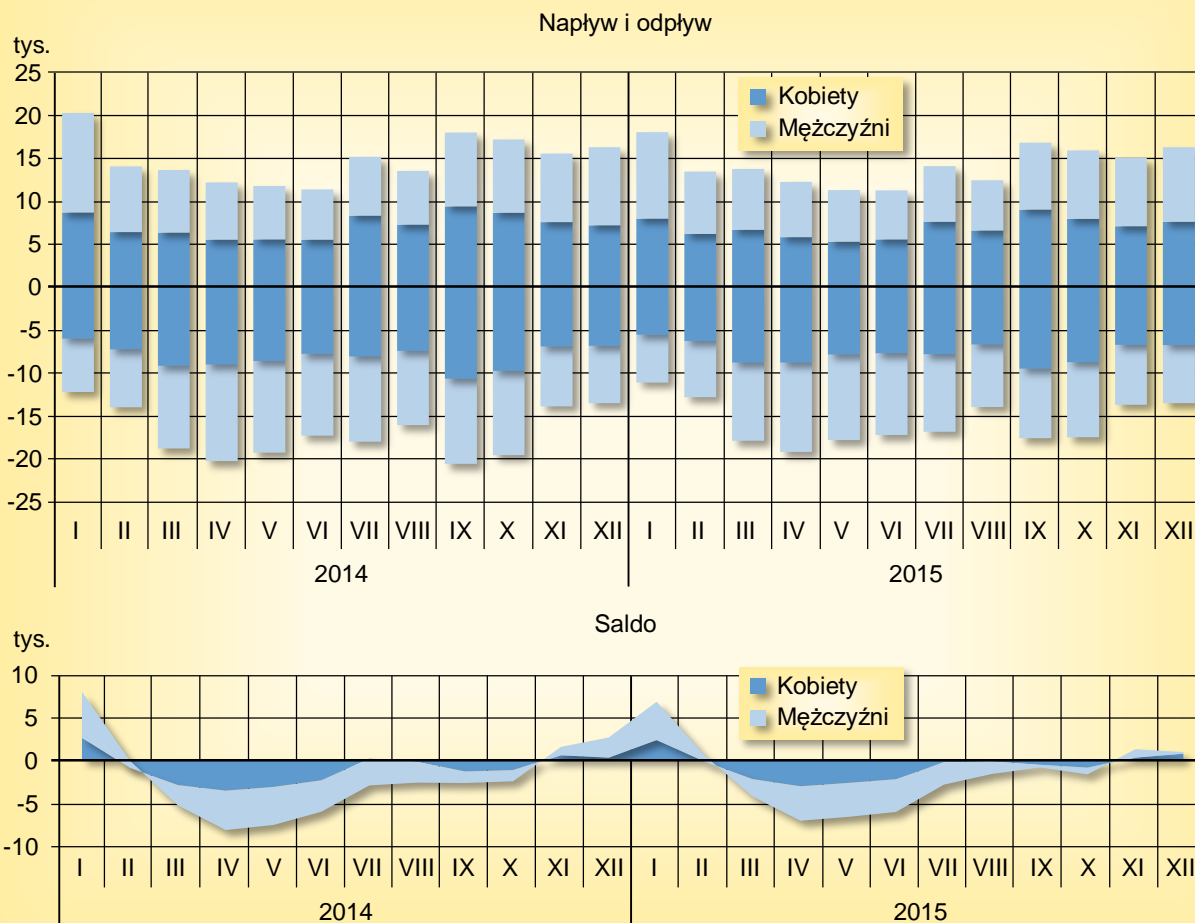

U w a g a. W liczniku podano stopę bezrobocia (w %), a w mianowniku kolorem czerwonym zaznaczono jej spadek (w p. proc.) w porównaniu ze stanem w dniu 31 XII 2014 r.

W 2015 r. w województwie małopolskim w ewidencjach urzędów pracy zarejestrowano 170,0 tys. bezrobotnych (o 8,3 tys. osób, tj. o 4,6% mniej niż w 2014 r.) i jednocześnie wykreślono 189,5 tys. osób (o 14,3 tys., tj. o 7,0% mniej niż w 2014 r.) uzyskując w ten sposób ujemne saldo pomiędzy napływem i odpływem bezrobotnych. Osoby zarejestrowane po raz pierwszy stanowiły 21,1% (35,8 tys. osób) wszystkich bezrobotnych ujętych w ewidencji w ciągu roku. Udział osób dotychczas niepracujących (31,4 tys.) wyniósł 18,5%, a absolwentów (21,5 tys.), czyli osób, które ukończyły naukę nie później niż 12 miesięcy temu — 12,6%.

Jedną z głównych przyczyn utraty statusu bezrobotnego było podjęcie pracy. Z tego powodu urzędy pracy wyrejestrowały 93,9 tys. osób (49,6% wszystkich wykreślonych z ewidencji, o 2,1 p. proc więcej niż w 2014 r.) — o 2,8 tys. (o 2,9%) mniej niż w poprzednim roku. Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy było przyczyną wykreślenia 39,9 tys. osób (21,1% wyrejestrowanych), rozpoczęcie stażu — 15,6 tys. (8,2%), rozpoczęcie szkolenia — 5,6 tys. (2,9%), nabycie praw do świadczenia przedemerytalnego — 3,3 tys. (1,8%), nabycie praw emerytalnych lub rentowych — 2,0 tys. (1,1%). Ponadto ze statusu bezrobotnego dobrowolnie zrezygnowało 13,7 tys. osób (7,2%), a 4,5 tys. (2,4%) utraciło go ponieważ bez uzasadnionej przyczyny odmówiło przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy.

Wykres 31. Bezrobotni zarejestrowani i wyrejestrowani z urzędów pracy według płci i miesięcy

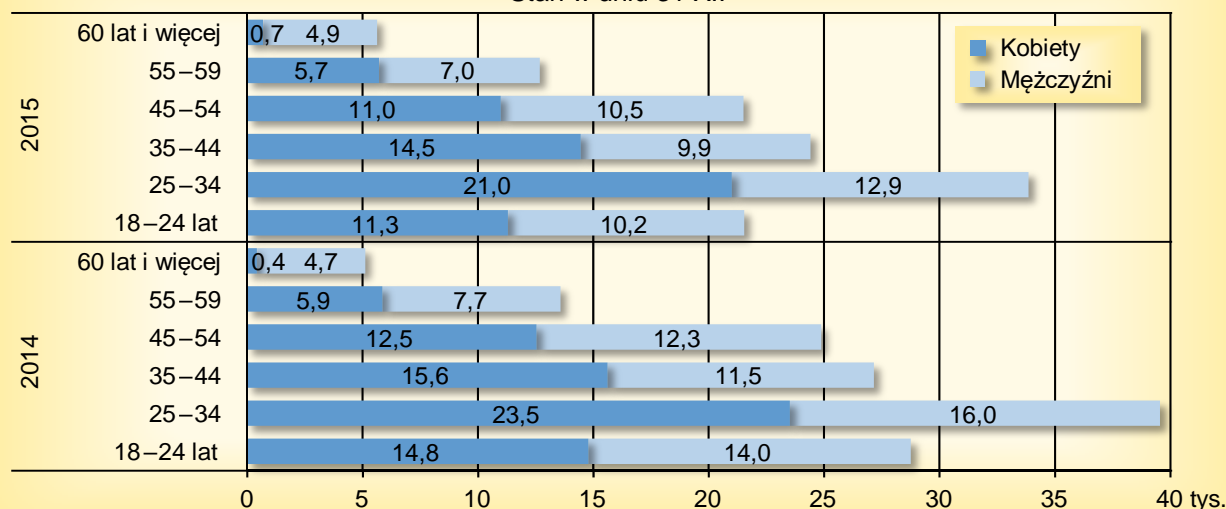
W końcu 2015 r. największą grupę, liczącą 33,9 tys. osób, tworzyli bezrobotni w wieku 25–34 lat. Zbiorowość ta stanowiła 28,3% ogółu bezrobotnych. W całym województwie na 100 osób w tym wieku przypadało 6 bezrobotnych (o 1 osobę mniej niż przed rokiem).

Według ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, między innymi kryterium wieku stanowi podstawę do nadania osobie bezrobotnej statusu osoby znajdującej się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wyróżnione zostały tu osoby do 30. i powyżej 50. roku życia. W końcu 2015 r. do pierwszej grupy zaliczono 39,7 tys. bezrobotnych zarejestrowanych, a do drugiej — 29,6 tys. Stanowili oni odpowiednio 37,8% i 28,2% bezrobotnych znajdujących się w szczególnie trudnych warunkach na rynku pracy oraz 33,2% i 24,8% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w porównaniu z 2014 r.) zmniejszył się o 0,9 p. proc. i wyniósł 5,7%. Wskaźnik ten obliczony dla kobiet ukształtował się na poziomie 6,4%, a dla mężczyzn — 5,0%.

Wykres 32. Bezrobotni zarejestrowani według grup wieku

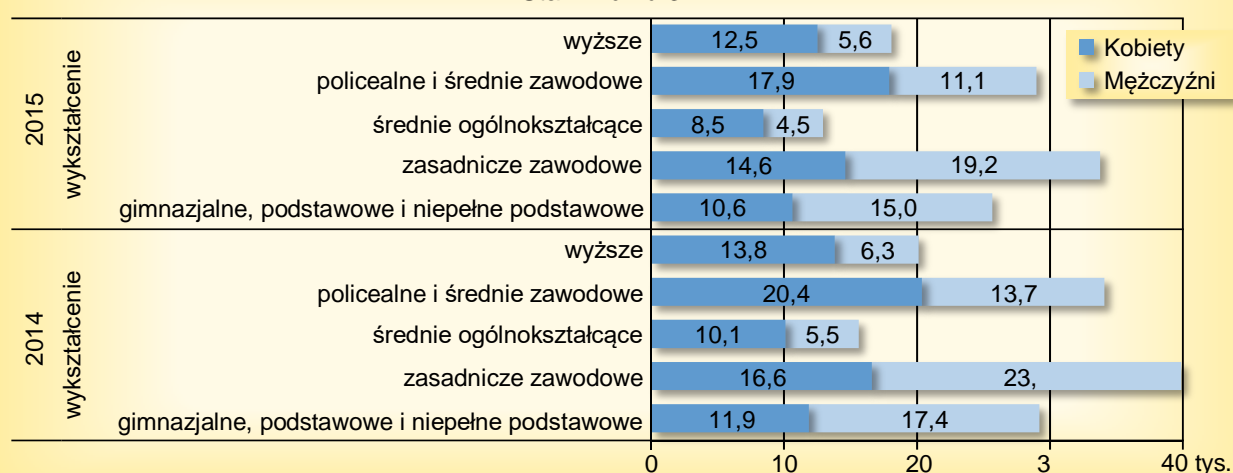
Stan w dniu 31 XII

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych (w końcu 2015 r.) najwięcej było osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (33,8 tys., tj. 28,3%) oraz policealnym i średnim zawodowym (29,0 tys., tj. 24,3%). Kobiety przeważały wśród bezrobotnych z wykształceniem: wyższym (69,1% bezrobotnych legitymujących się takim poziomem wykształcenia), średnim ogólnokształcącym (65,3%) oraz policealnym i średnim zawodowym (61,8%). Mężczyźni natomiast, stanowili ponad połowę bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (58,6%) oraz zasadniczym zawodowym (56,7%).

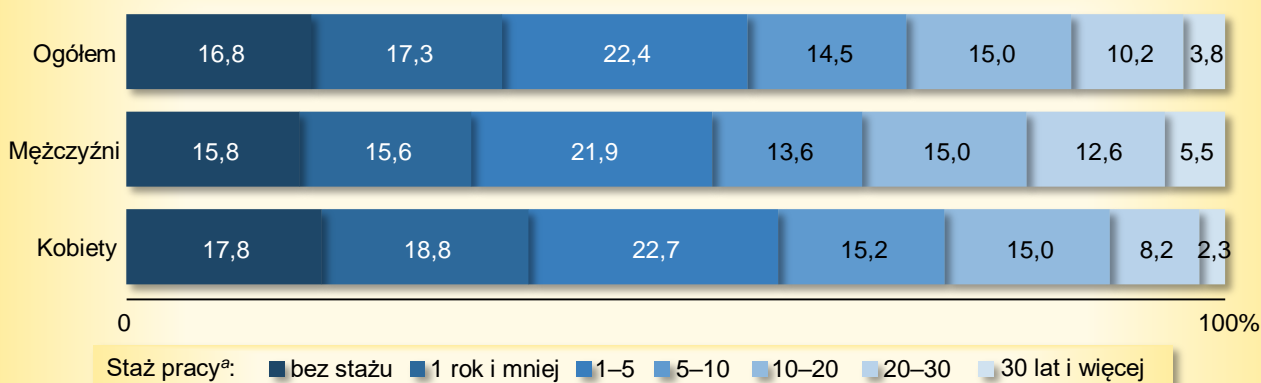
Wykres 33. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia

Stan w dniu 31 XII

W końcu 2015 r. w ogólnej liczbie bezrobotnych największy udział miały osoby ze stażem pracy dłuższym niż rok, ale nie przekraczającym 5 lat (22,4%). Drugą, co do wielkości grupą były osoby ze stażem pracy trwającym najwyżej 1 rok (17,3%). W odniesieniu do stanu z poprzedniego roku najbardziej zmniejszyła się liczba bezrobotnych bez stażu pracy (o 6,1 tys., tj. o 23,2%).

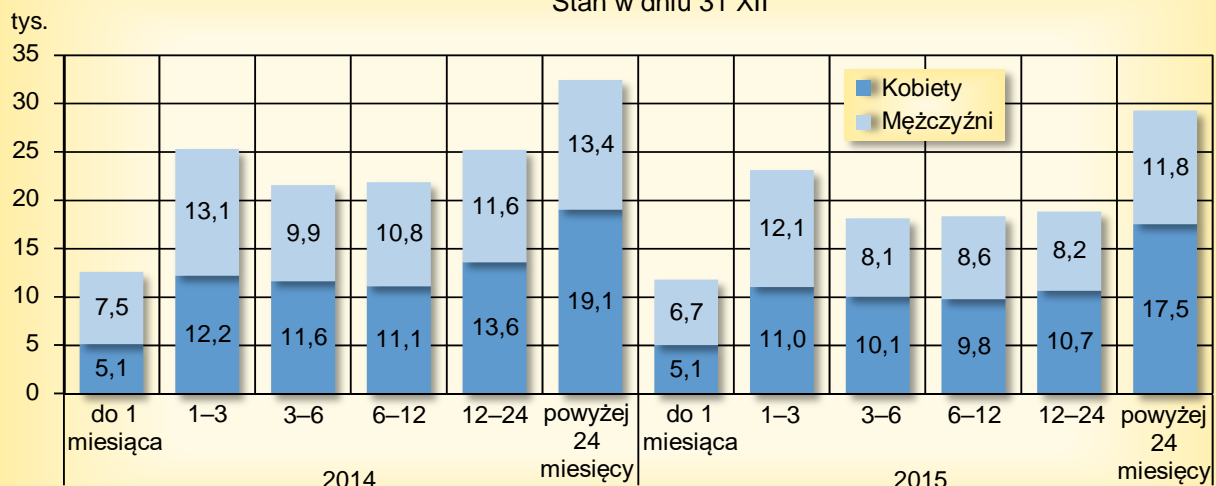
Wykres 34. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Według stanu w końcu 2015 r., dłużej niż 12 miesięcy pozostawało bez pracy 48,1 tys. bezrobotnych, tj. o 9,5 tys. (o 16,5%) mniej niż w końcu poprzedniego roku. Stanowili oni 40,2% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych, o 1,3 p. proc. mniej niż rok wcześniej. W przypadku kobiet udział ten wyniósł 43,9%, a mężczyzn — 36,0%.

Wykres 35. Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy^a
Stan w dniu 31 XII

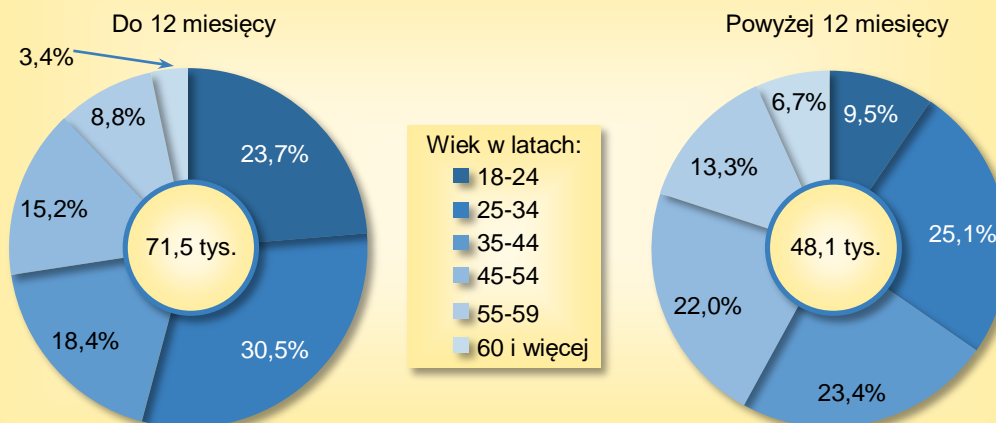

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Istotny wpływ na długość okresu pozostawania bez pracy miał wiek osób bezrobotnych. Im starsi byli bezrobotni, tym więcej było wśród nich osób oczekujących na pracę dłużej niż rok. Wśród bezrobotnych w wieku 18–24 lat znajdowało się 21,3% takich osób. W grupie bezrobotnych w wieku 25–34 lat odnotowano udział wynoszący 35,7%. W kolejnej zbiorowości wyodrębnionej ze względu na wiek — 35–44 lat — pozostający bez pracy ponad 12 miesięcy stanowili 46,1%. Wśród bezrobotnych w wieku 45–54 lat analogiczny udział wyniósł 49,3%, a wśród tych, którzy osiągnęli wiek 55 lat i więcej — 52,5%.

Wykres 36. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według grup wieku w podziale na czas pozostawania bez pracy^a w 2015 r.

Stan w dniu 31 XII

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy.

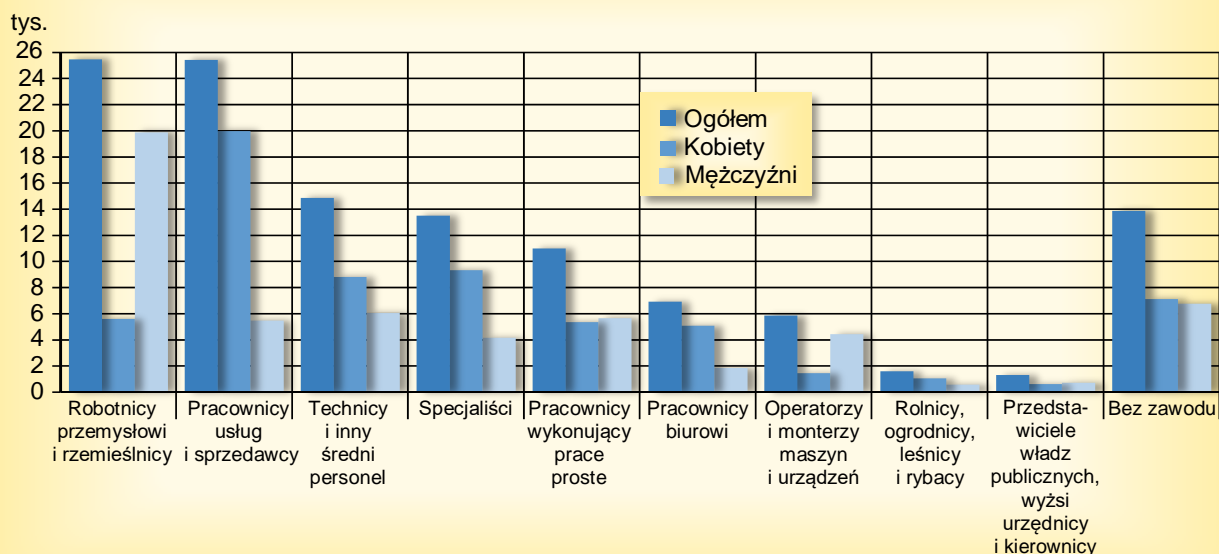
Nie bez znaczenia dla długości okresu pozostawania bez pracy było też wykształcenie osób bezrobotnych. Wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym udział osób pozostających bez pracy ponad rok wyniósł 32,0%. W przypadku osób z wykształceniem policealnym i średnim (zawodowym i ogólnokształcącym) był wyższy o 6,1 p. proc., a z wykształceniem, co najwyżej zasadniczym zawodowym — o 12,3 p. proc.

W końcu 2015 r. — 65,9 tys. osób (55,1% bezrobotnych zarejestrowanych) zaliczono do długotrwale bezrobotnych, czyli takich, którzy pozostawali w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy traktuje takie osoby, jako bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W porównaniu z 2014 r. liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 11,4 tys. (o 14,8%) i stanowili oni 62,8% wszystkich bezrobotnych, dla których sytuacja na rynku pracy została określona, jako szczególnie trudna. W grupie długotrwale bezrobotnych 24,7% stanowiły osoby do 30 roku życia, a 29,4% — te, które ukończyły 50 lat.

Wśród bezrobotnych (według stanu w końcu 2015 r.) znajdowało się 99,5 tys. osób (83,2% bezrobotnych zarejestrowanych), które poprzednio pracowały zawodowo. Najwięcej takich osób pracowało w podmiotach zaliczanych do sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (18,8%), „Przetwórstwo przemysłowe” (14,7%) oraz „Budownictwo” (11,3%).

Z analizy struktury bezrobotnych według zawodów wynika, że w końcu 2015 r. najwięcej osób (25,5 tys.) należało do wielkiej grupy zawodów „Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Stanowili oni 21,3% bezrobotnych zarejestrowanych. Głównymi reprezentantami tej grupy (na poziomie elementarnym) byli „Ślusarze i pokrewni” (9,9% omawianej wielkiej grupy) i „Mechanicy pojazdów samochodowych” (9,5%). Drugą pod względem liczby bezrobotnych była wielka grupa zawodów „Pracownicy usług i sprzedawcy” (25,4 tys. bezrobotnych — 21,2% ogółu zarejestrowanych), w której 47,3% stanowili „Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)”, a 14,6% — „Kucharze”. W rejestrach urzędów pracy figurowało także 13,9 tys. bezrobotnych bez zawodu, czyli osób, które nie posiadały świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie.

Wykres 37. Bezrobotni zarejestrowani według wielkich grup zawodów^a w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

^a Nie uwzględniono grupy „Siły zbrojne”.

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie² od 2010 r. realizuje we wszystkich powiatach badanie pod nazwą „Barometr zawodów”. Jest to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach, której celem jest wskazanie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych. Podstawą do opracowania raportów są opinie ekspertów. Na przełomie III i IV kwartału każdego roku spotykają się oni, aby wspólnie przeanalizować sytuację w około 180 zawodach (wybranych z Klasyfikacji Zawodów i Specjalności), których nazwy zostały dobrane tak, aby pasowały do nazewnictwa stosowanego przez pracodawców oraz poszukujących pracy.

W 2015 r. w prognozie zapotrzebowania na pracowników w 2016 r. podano, że w województwie małopolskim deficyt pracowników wystąpi w następujących zawodach: blacharze samochodowi, diagności samochodowi, graficy komputerowi, kierowcy autobusów, kierowcy ciągnika siodłowego, kierowcy samochodu ciężarowego, kierownicy budowy, lekarze, pielęgniarce, samodzielni księgowi i szefowie kuchni. Wykazano także 30 zawodów nadwyżkowych, które ze względu na przyczyny nadwyżki można podzielić na kilka grup:

- niedawni absolwenci popularnych kierunków studiów (ekonomiści, geologowie, geografowie i geofizycy, inżynierowie chemicy i chemicy, inżynierowie inżynierii środowiska, politolodzy, historycy i filozofowie, socjologowie i specjaliści do spraw badań społeczno-ekonomicznych, specjaliści ochrony środowiska, specjaliści rolnictwa i leśnictwa),
- nauczyciele (nauczania początkowego, przedmiotów ogólnokształcących, pedagogzy),
- urzędnicy i specjaliści związani z usługami publicznymi (pracownicy socjalni, specjaliści administracji publicznej, ratownicy medyczni),
- osoby z niespecyficznymi kwalifikacjami, nie posiadający doświadczenia wystarczającego do samodzielnej pracy (kierowcy samochodów osobowych, specjaliści do spraw bezpieczeństwa i jakości, specjaliści technologii żywności i żywienia, technicy budownictwa, technicy mechanicy, pracownicy administracyjni i biurowi, pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej),
- pracownicy niewykwalifikowani, wykonujący proste prace i przez to łatwo zastępowalni (sprzedawcy i kasjerzy, pracownicy fizyczni, sprzątaczkę i pokojowe).

² barometr.zawodow.pl

W 2015 r. do urzędów pracy zgłoszono 83,9 tys. ofert zatrudnienia (o 22,6% więcej niż w 2014 r.), z których 10,1 tys. (12,0%) pochodziło z sektora publicznego. Wśród wszystkich ofert 64,8 tys. (77,2%) dotyczyło zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, a 19,1 tys. (22,8%) — miejsc aktywizacji zawodowej. Do osób niepełnosprawnych skierowanych było 3,5 tys. ofert (4,2%).

W końcu grudnia 2015 r. do dyspozycji urzędów pracy pozostawało 3,0 tys. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, czyli na 1 niewykorzystaną ofertę pracy przypadało 40 osób bezrobotnych.

Wykres 38. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej oraz bezrobotni zarejestrowani poprzednio pracujący w wybranych sekcjach PKD w 2015 r.

W 2015 r. w urzędach pracy z usług indywidualnego poradnictwa zawodowego skorzystało 23,8 tys. osób bezrobotnych oraz 0,1 tys. osób poszukujących pracy. W efekcie 7,8 tys. (32,6%) z nich podjęło pracę. W spotkaniach grupowego poradnictwa zawodowego uczestniczyło 6,3 tys. bezrobotnych. Szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy ukończyło 0,6 tys. osób.

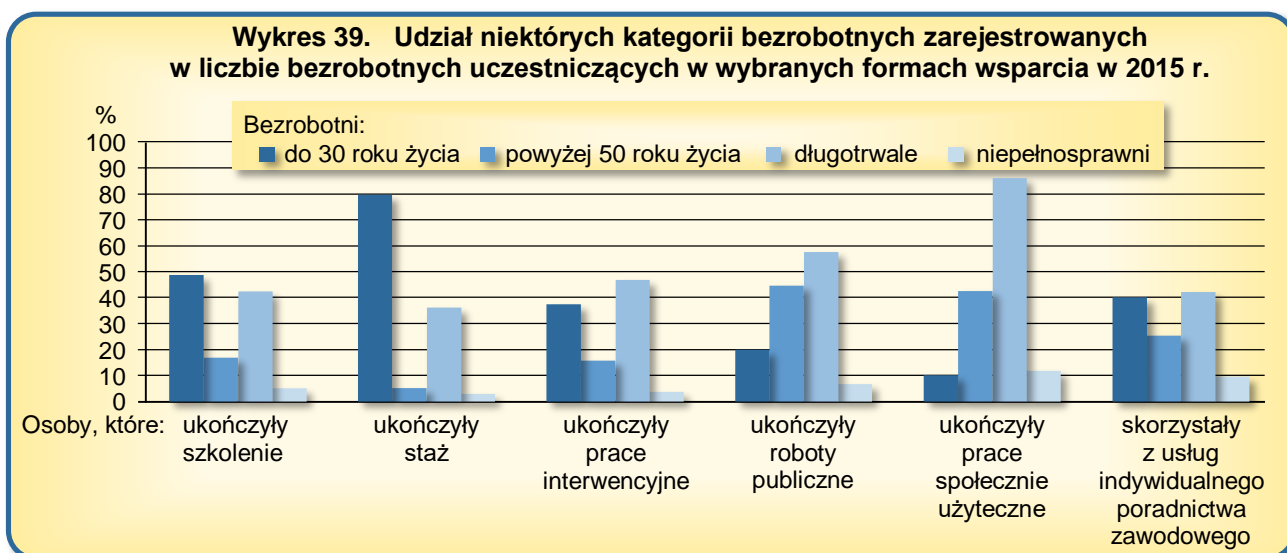
W instytucjach szkoleniowych prowadzących szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy szkolenia ukończyło 5,5 tys. osób skierowanych przez urząd pracy. Jeszcze w trakcie szkolenia lub w okresie 3 miesięcy od jego ukończenia pracę podjęło 3,2 tys. osób. Najwięcej osób kształciło się w obszarze usług transportowych obejmującym m. in. kursy prawa jazdy — 1,1 tys. osób (19,3% ogółu osób, które ukończyły szkolenia). W zakresie określonym jako usługi pozostałe szkoliło się 1,0 tys. osób (17,7%), a zarządzania i administrowania — 0,6 tys. osób (11,7%).

Wśród osób, które ukończyły szkolenie było 0,5 tys. bezrobotnych, którym urzędy pracy przyznały bonusze szkoleniowe gwarantujące skierowanie na wskazane szkolenia oraz opłacenie kosztów poniesionych w związku z podjęciem szkoleń (98,1% stanowiły osoby do 30 roku życia). W trakcie lub po wykorzystaniu bonusu szkoleniowego pracę podjęło 0,3 tys. osób, co stanowiło 61,3% wszystkich bezrobotnych, którzy skorzystali z tej formy aktywizacji.

W celu przygotowania zawodowego w 2015 r. staż u pracodawcy ukończyło 13,4 tys. bezrobotnych (w tym 0,4 tys. niepełnosprawnych). W trakcie trwania stażu lub w okresie do 3 miesięcy po jego ukończeniu pracę podjęło 10,6 tys. bezrobotnych. Najwięcej osób odbyło staż w obszarze zawodowym określonym jako prace sekretarskie i biurowe (2,3 tys., tj. 17,1% bezrobotnych, którzy ukończyli staż) oraz sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami (1,3 tys., tj. 9,9%).

W 2015 r. urzędy pracy przyznały bonusze stażowe dla 1,2 tys. osób bezrobotnych, wśród których 98,4% stanowiły osoby do 30 roku życia. Bonusze te stanowiły gwarancję skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy. W trakcie lub po wykorzystaniu bonusu stażowego pracę podjęło 1,0 tys. osób — 90,5% bezrobotnych, którzy zdecydowali się wykorzystać ten instrument aktywizacji.

Ponadto, w ramach uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy 2,3 tys. bezrobotnych ukończyło prace społecznie użyteczne, 2,4 tys. — prace interwencyjne, a 1,3 tys. — roboty publiczne.

Z Funduszu Pracy na łagodzenie skutków bezrobocia w 2015 r. wydatkowano łącznie 498,8 mln zł. Na zasiłki dla bezrobotnych przeznaczono 192,7 mln zł. Na programy na rzecz promocji zatrudnienia wydano 283,3 mln zł (w tym środki na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej pochłonęły 90,1 mln zł), na staże przekazano 95,6 mln zł, na refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy — 31,5 mln zł, na prace interwencyjne — 18,2 mln zł, na szkolenia — 13,1 mln zł, a na roboty publiczne — 10,3 mln zł. Ze środków przeznaczonych na programy na rzecz promocji zatrudnienia 163,9 mln zł wydatkowano na osoby bezrobotne do 30. roku życia (w tym 100,3 mln zł na osoby do 25. roku życia), a 26,9 mln zł na te, które ukończyły 50 lat.

Samorząd województwa na podstawie Krajowego Planu Działania na Rzecz Zatrudnienia corocznie przygotowuje plan regionalny. Wyznaczone w nim kierunki i priorytety są brane pod uwagę m.in. przy dokonywaniu podziału środków Funduszu Pracy na realizowane przez powiaty działania na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zasobów ludzkich. W 2015 r. w ramach zadań Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia³ zrealizowano usługi o łącznej wartości 498,2 mln zł dla 591,3 tys. osób, pozyskano 98,3 tys. ofert pracy, udzielono 7,7 tys. pożyczek i dotacji, objęto wsparciem 0,8 tys. placówek oświaty.

³ Rozliczenie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2015 [w:] Regionalny Plan Działań Na Rzecz Zatrudnienia na rok 2016, Załącznik 1 do Uchwały Nr 753/16 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 19 maja 2016 r.; strona internetowa Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie wup.krakow.pl.

W wyniku realizowanych działań powstało 7,7 tys. nowych miejsc pracy, 150,0 tys. osób podjęło pracę, a 180,9 tys. osób nabyło lub poszerzyło wiedzę, umiejętności i kwalifikacje.

Wykres 40. Zadania realizowane w ramach Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia według priorytetów w 2015 r.

Źródło: Rozliczenie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2015 [w:] Regionalny Plan Działań Na Rzecz Zatrudnienia na rok 2016, Załącznik 1 do Uchwały Nr 753/16 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 19 maja 2016 roku; strona internetowa Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie wup-krakow.pl.

Na realizację 63 zadań wykazanych w planie na 2015 r. wydatkowano przede wszystkim środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 206,7 mln zł oraz Funduszu Pracy — 163,2 mln zł. Z tych dwóch źródeł pochodziło 74% środków przeznaczonych na realizację regionalnej polityki rynku pracy.

W 2015 roku w ramach realizowanych zadań:

- 291,6 tys. osób skorzystało z usług pośrednictwa pracy, z tego 170,0 tys. osób za pośrednictwem powiatowych urzędów pracy,
- 170,5 tys. osób zostało objętych usługami doradczymi i informacją zawodową, w tym: 36% skorzystało z usług w powiatowych urzędach pracy, 28% skorzystało z usług świadczonych przez Ochotnicze Hufce Pracy, 16% w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Wojewódzkim Urzędzie Pracy,
- na czasowe zatrudnienie (tj. prace sezonowe, krótkoterminowe) skierowano 22,1 tys. osób, przy czym przy wsparciu OHP podjęło 13,7 tys. osób młodych,
- prawie 8 tys. osób zostało skierowanych na subsydiowane zatrudnienie przez powiatowe urzędy pracy,
- spośród 7,7 tys. udzielonych pożyczek i dotacji na uruchomienie i rozwój działalności gospodarczej ponad 7 tys. udzieliły powiatowe urzędy pracy,
- 60,7 tys. osób zostało objętych różnymi formami kształcenia i podnoszenia kwalifikacji,
- różnymi formami integracji społecznej objęto 14,8 tys. osób,
- w programach edukacyjnych uczestniczyło 30,6 tys. dzieci i młodzieży,
- 0,9 tys. osób (uczniów, studentów i doktorantów) otrzymało stypendia w ramach realizowanych w województwie programów stypendialnych.

Wojewódzki urząd pracy podejmuje działania na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, zwracając szczególną uwagę na osoby znajdujące się w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Od 1 października 2013 r. do 31 października 2015 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie był liderem projektu „50+ dojrzały, potrzebny, kompetentny”⁴, który miał na celu podniesienie aktywności zawodowej i społecznej osób w wieku 50–64 lat, pozostających bez pracy, zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez stworzenie modelu pracy z wolontariuszami po 45. roku życia. Wspieraniem w projekcie objęto mieszkańców 5 powiatów województwa małopolskiego (Kraków, Tarnów, powiat chrzanowski, powiat nowosądecki, powiat tarnowski). Uczestnikami projektu były 2 grupy:

- 240 osób niezatrudnionych w wieku 50–64 lat, chcących rozwinąć swoje kompetencje, aby powrócić na rynek pracy i kontynuować aktywność zawodową,
- 170 wolontariuszy Stowarzyszenia WIOSNA (partnera projektu) w wieku przekraczającym 45 lat, pragnących włączyć się w proces aktywizacji zawodowej osób w wieku powyżej 50 lat, posiadających dużą wiedzę i doświadczenie zawodowe.

Większość uczestników stanowiły kobiety, których udział wyniósł 73%. Najwięcej osób (59%) posiadało wykształcenie ponadgimnazjalne (w tym zasadnicze zawodowe). Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 63%. Najstarszy uczestnik projektu miał 63 lata, a najmłodszy — 50 lat.

Ważnym elementem projektu były wystandaryzowane staże zawodowe organizowane na stanowiskach zgodnych z kompetencjami i predyspozycjami uczestników. W miarę możliwości staże organizowane były w firmach lub instytucjach dających realną szansę utrzymania zatrudnienia po zakończeniu okresu stażowego.

Zgodnie ze stanem w dniu 1 września 2015 r. zatrudnienie znalazły 73 osoby, tj. około 60% uczestników w wieku powyżej 50 lat, którzy do tego dnia zakończyli udział w projekcie. Prawie 90% uczestników stwierdziło, że w efekcie udziału w projekcie wzrosła ich wiara w siebie i w sukces na rynku pracy a także zwiększyła się ich motywacja do poszukiwania pracy i dalszego podnoszenia kwalifikacji. Ponad 70% pracodawców, którzy organizowali miejsca stażowe wskazało, że udział w projekcie zwiększył ich świadomość dotyczącą korzyści płynących z faktu zatrudniania osób po 50. roku życia.

Kontynuacją projektu „50+ dojrzały, potrzebny, kompetentny”, w którym został opisany model pracy wolontariuszy po 45. roku życia z osobami bezrobotnymi po 50. roku życia, jest Program Regionalny „Gwarancja 50+”⁵. I edycja została przeprowadzona w okresie od czerwca do grudnia 2015 r. Program obejmował różne formy wsparcia dla bezrobotnych powyżej 50. roku życia, takie jak: szkolenia zawodowe, staże zawodowe, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, spotkania grupowe inspirujące, spotkania indywidualne z wolontariuszem-tutorem.

⁴ „50+ dojrzały, potrzebny, kompetentny – projekt na plus”, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Kraków 2015.

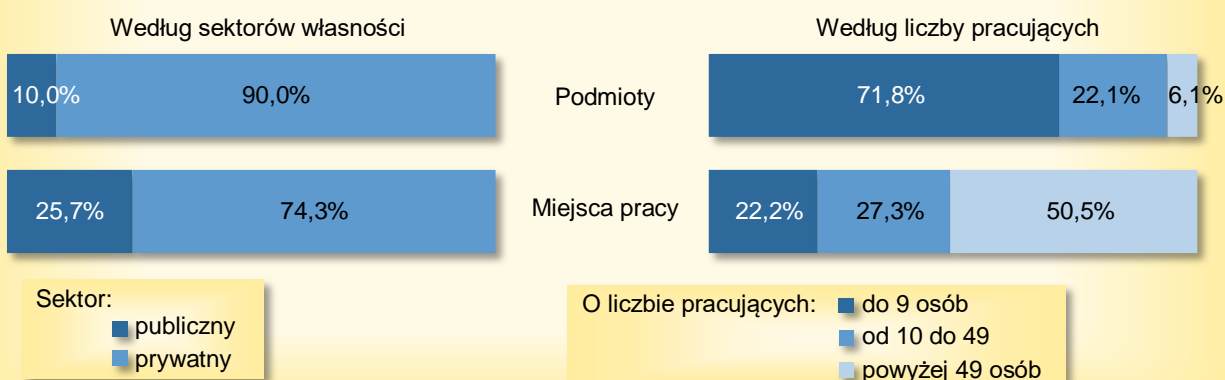
⁵ www.wup-krakow.pl

IV. POPYT NA PRACĘ

Podaż siły roboczej, tj. określona liczba ludności zainteresowana wykonywaniem pracy oraz popyt na pracę, czyli zapotrzebowanie w przedsiębiorstwach i instytucjach na jeden z czynników produkcji, jakim jest praca (liczba pracowników, jaką są gotowi zatrudnić pracodawcy przy określonej wysokości płacy) to 2 podstawowe elementy kształtujące rynek pracy. W województwie małopolskim uogólnione wyniki badania popytu na pracę były reprezentatywne (przeciętnie w roku) dla 66,6 tys. podmiotów zatrudniających przynajmniej 1 osobę (wzrost o prawie 14% w stosunku do 2014 r.). Mieściło się w nich 1015,2 tys. miejsc pracy, w tym liczba miejsc pracy zagospodarowanych (liczba pracujących) wyniosła 1008,5 tys. (99,3%).

Wykres 41. Struktura podmiotów zatrudniających przynajmniej 1 osobę i miejsc pracy w tych podmiotach w 2015 r.

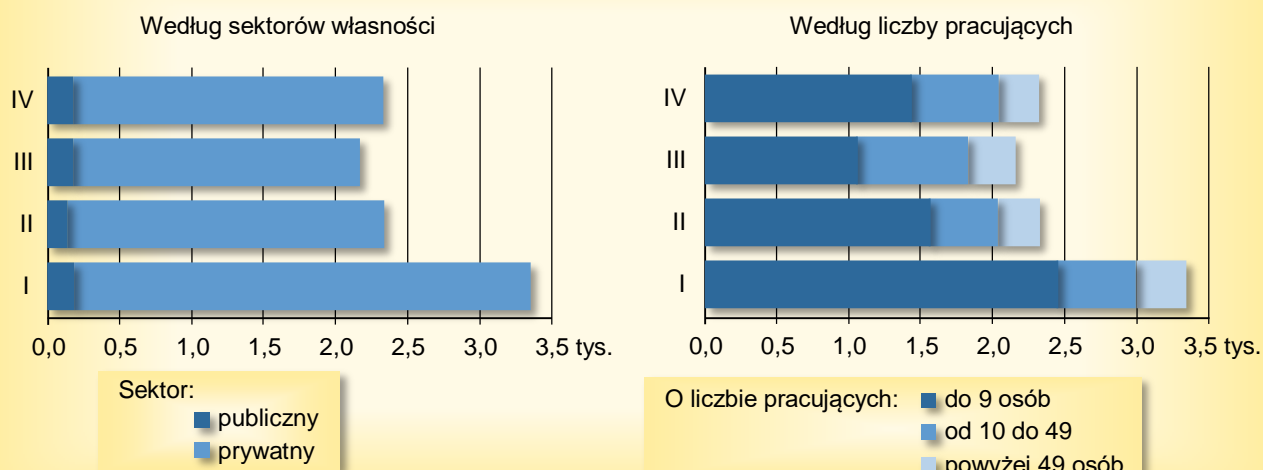
Przeciętnie w roku

W wyniku tworzenia nowych stanowisk pracy oraz na skutek ruchu zatrudnionych, w niektórych podmiotach nie wszystkie stanowiska pracy były obsadzone. W 2015 r. wolne miejsca pracy deklarowało przeciętnie 2,6 tys. zakładów zatrudniających pracowników. Większość z nich (93,3%) należała do sektora prywatnego, a w strukturze ze względu na liczbę pracujących — do jednostek o liczbie pracujących do 9 osób (64,0%).

Wykres 42. Podmioty zgłaszające wolne miejsca pracy w 2015 r.

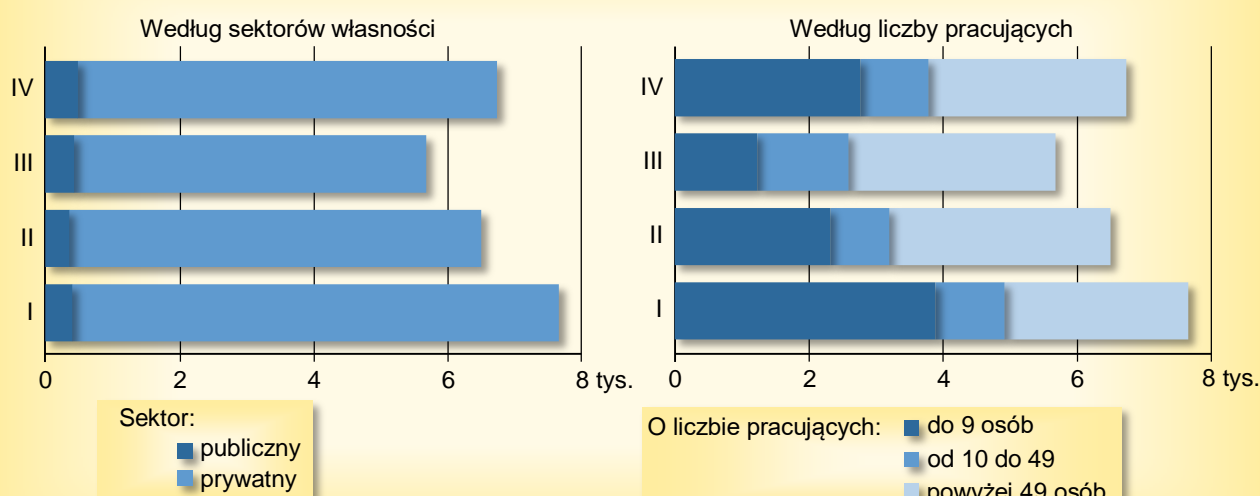
Stan w końcu kwartału

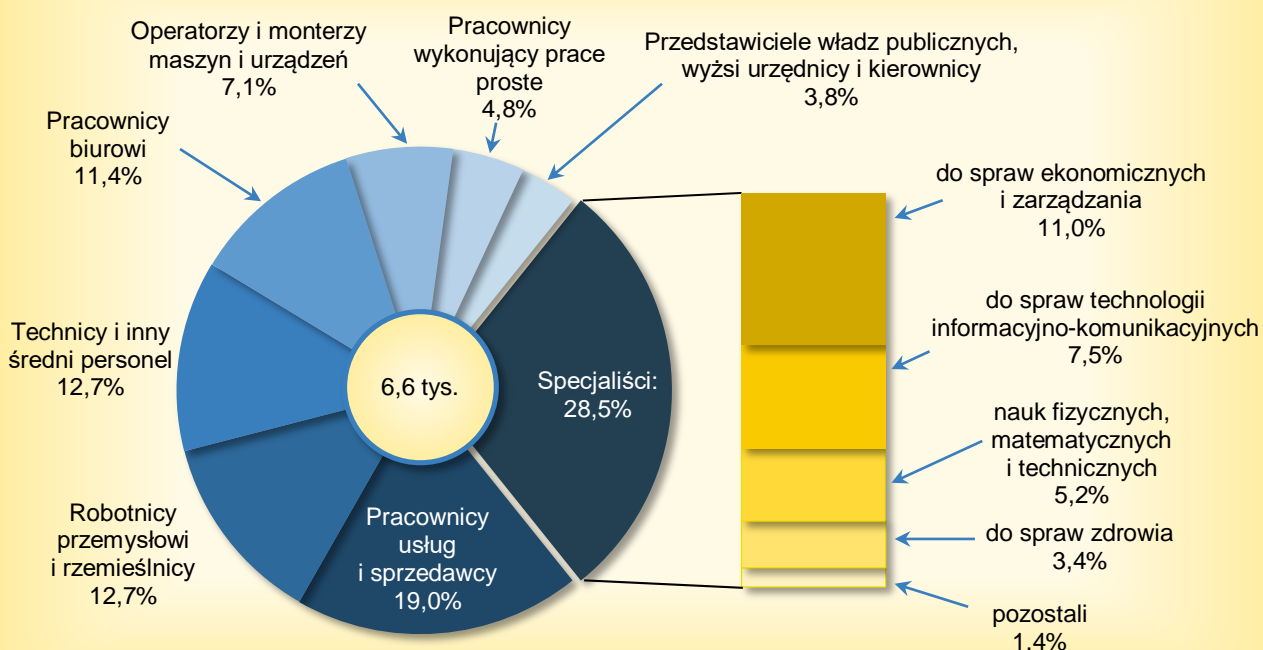
Udział podmiotów zgłaszających wolne miejsca pracy w stosunku do liczby jednostek badanych stanowił 3,8% (wzrost o 0,9 p. proc. w stosunku do 2014 r.). W ramach sektora publicznego odsetek ten wyniósł 2,6%, a prywatnego — 4,0%. Wolne miejsca pracy zgłaszało 7,7% podmiotów, w których pracowało 50 i więcej osób, 4,1% jednostek o liczbie pracujących w przedziale od 10 do 49 osób, a 3,4% — w grupie podmiotów do 9 osób pracujących.

Na 1 zakład zgłaszający wakaty przypadało średnio 2,6 wolnych miejsc pracy (2,4 w podmiotach sektora publicznego, a 2,6 — prywatnego). W 2015 r. przeciętna liczba wolnych miejsc pracy kształtowała się na poziomie 6,6 tys. Najwięcej ofert zgłaszały podmioty o liczbie pracujących powyżej 49 osób — 45,5% wolnych miejsc pracy, a zakłady liczące do 9 pracujących — 38,4%.

Wykres 43. Wolne miejsca pracy w 2015 r.
Stan w końcu kwartału

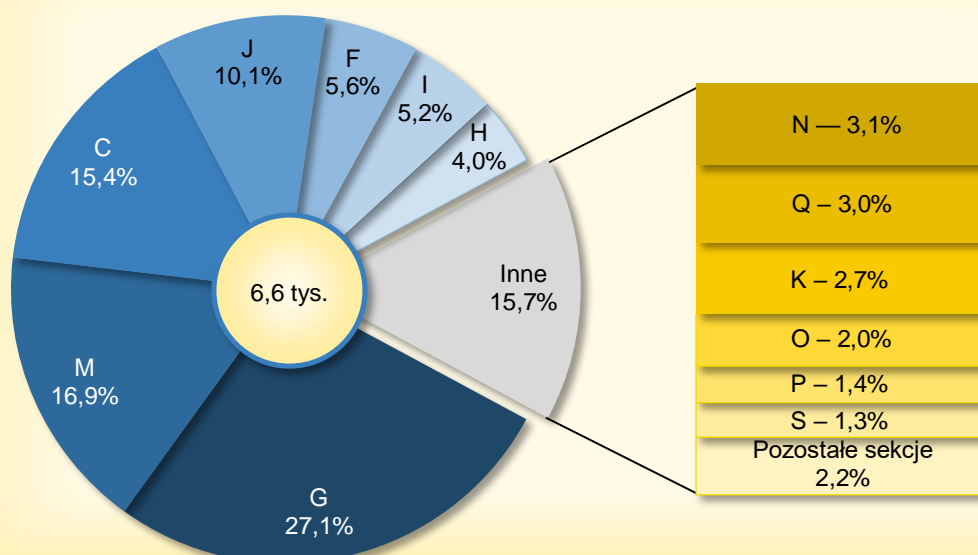
Wykres 44. Struktura wolnych miejsc pracy według wielkich grup zawodów w 2015 r.
Przeciętnie w roku

Podobnie jak w poprzednim roku, najwięcej miejsc pracy oferowano dla „Specjalistów” (1,9 tys.), z których 38,4% było przeznaczonych dla „Specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania”. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły miejsca pracy dla „Pracowników usług i sprzedawców” (1,3 tys.), w tym 79,4% — dla „Sprzedawców i pokrewnych”.

Nastąpiły zmiany w strukturze wolnych miejsc pracy według wielkich grup zawodów w stosunku do 2014 r. Odnotowano wzrost udziału wolnych miejsc pracy na stanowiska w 4 wielkich grupach zawodów, a najwięcej dla „Pracowników usług i sprzedawców” (o 10,4 p. proc.) oraz „Techników i innego średniego personelu” (o 2,9 p. proc.). Największy spadek udziału wolnych miejsc pracy nastąpił w grupie zawodów „Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (o 7,3 p. proc.), głównie ze względu na niższy udział wakatów dla robotników budowlanych i pokrewnych (o 7,2 p. proc.). Znacząco obniżył się również udział wolnych miejsc pracy dla „Operatorów i monterów maszyn i urządzeń” (o 5,5 p. proc.) oraz dla „Specjalistów” (o 1,7 p. proc.).

Wykres 45. Struktura wolnych miejsc pracy według sekcji PKD w 2015 r.
Przeciętnie w roku

Prawie 70% wolnych miejsc pracy było skupionych w podmiotach zaliczanych do 4 sekcji: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^A” oraz „Informacja i komunikacja”. Znaczącą liczbę wolnych miejsc pracy (łącznie prawie 15%) zgłaszały podmioty 3 sekcji: „Budownictwo”, „Zakwaterowanie i gastronomia^A” i „Transport i gospodarka magazynowa”, a pozostałe wakaty rozkładały się na zakłady i instytucje zaklasyfikowane do pozostałych sekcji PKD.

W strukturze wolnych miejsc pracy obniżył się (w stosunku do przeciętnej w 2014 r.) udział miejsc w jednostkach zaliczanych do 9 sekcji PKD. Najbardziej znaczący dotyczył sekcji „Budownictwo” (spadek o 7,1 p. proc.), a następnie: „Przetwórstwo przemysłowe” (o 2,8 p. proc.), „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (o 2,1 p. proc.), „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 1,8 p. proc.). Największy wzrost udziału wolnych miejsc pracy odnotowano w podmiotach sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^A” (o 11,0 p. proc.) i „Zakwaterowanie i gastronomia^A” (o 1,5 p. proc.).

Przeciętny roczny odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy (udział wolnych miejsc pracy w stosunku do łącznej liczby miejsc pracy, zagospodarowanych i wolnych) zwiększył się o 0,17 p. proc. do poziomu 0,65% i dotyczył podmiotów wszystkich klas wielkości. Najniższy, wynoszący 0,39%, odnotowano w podmiotach o liczbie pracujących 10–49 osób, w podmiotach liczących 50 i więcej pracujących wyniósł 0,59%, a najwyższy wystąpił w podmiotach do 9 osób pracujących — 1,12%.

Według stanu w końcu 2015 r. odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy według wielkich grup zawodów kształtował się w granicach od 0,06% w grupie „Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” do 1,12% dla „Pracowników usług i sprzedawców”. Duże zróżnicowanie wskaźnika wystąpiło w ramach grupy „Specjaliści”; dla specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych wyniósł on 4,24%, a dla specjalistów nauczania i wychowania — 0,19%, przy średniej dla całej wielkiej grupy na poziomie 0,84%.

Tabl. V. Odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy według kwartałów i sektorów własności

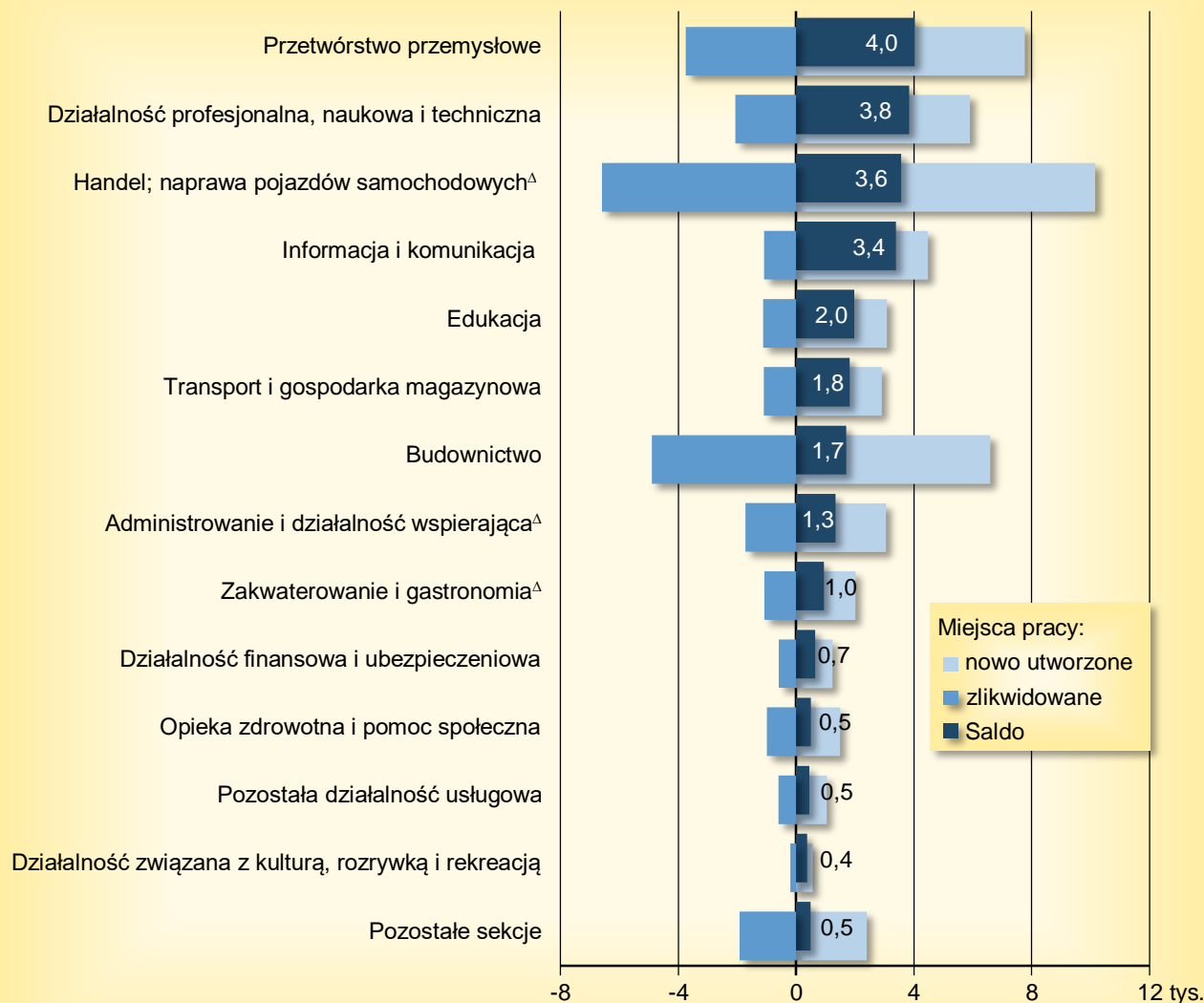
Wyszczególnienie	Stan w końcu kwartału				Przeciętnie w roku	
	I	II	III	IV		
	w procentach					
O G Ó Ł E M	2014	0,46	0,48	0,44	0,53	0,48
	2015	0,74	0,63	0,56	0,68	0,65
Sektor publiczny	2014	0,10	0,11	0,11	0,12	0,11
	2015	0,15	0,14	0,16	0,18	0,16
Sektor prywatny	2014	0,60	0,63	0,56	0,68	0,62
	2015	0,94	0,79	0,71	0,86	0,83

Istotnym elementem charakteryzującym rynek pracy oraz kształtującym popyt na pracę jest liczba miejsc pracy nowoutworzonych i zlikwidowanych. W 2015 r. w województwie małopolskim w jednostkach objętych badaniem popytu na pracę utworzono 52,8 tys. miejsc pracy, z czego 15,9 tys. w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 49 osób, 14,8 tys. — w jednostkach, w których pracowało od 10 do 49 osób, a 22,1 tys. — w podmiotach o liczbie pracujących do 9 osób. Likwidacji uległo natomiast 27,6 tys. miejsc pracy, przy czym analogicznie — w podmiotach według liczby pracujących — 7,6 tys., 8,6 tys. i 11,5 tys. Bilans miejsc pracy utworzonych i zlikwidowanych, wynoszący ogółem 25,2 tys., był dodatni w podmiotach wszystkich klas liczebności pracujących i prawie wszystkich sekcji PKD.

Podobnie jak w 2014 r., najwięcej miejsc pracy powstało, ale także uległo likwidacji, w podmiotach 3 sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Budownictwo” (łącznie 46,5% wszystkich miejsc pracy nowo utworzonych oraz 55,1% zlikwidowanych).

Udział łącznej liczby miejsc pracy utworzonych i zlikwidowanych w stosunku do przeciętnej w roku liczby pracujących wyniósł w województwie ogółem 8,0%. Największa rotacja stanowisk pracy charakteryzowała jednostki sekcji „Informacja i komunikacja” (22,2%) oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ” (16,4%), natomiast stabilizacja stanowisk pracy cechowała podmioty sekcji „Górnictwo i wydobywanie” (2,2%) i „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” (2,6%).

Wykres 46. Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy według sekcji PKD w 2015 r.

U w a g a. Sekcje posortowano malejąco według salda miejsc pracy nowo utworzonych i zlikwidowanych.

Spośród miejsc pracy utworzonych w 2015 r., w końcu roku pozostało 2,0 tys. (3,8%) stanowisk nieobsadzonych. Ponad połowa nowo powstałych, a niezagospodarowanych w końcu grudnia stanowisk, mieściła się w podmiotach należących do sekcji „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (29,8%) oraz „Informacja i komunikacja” (22,2%). W strukturze według grup zawodów zdecydowanie najwięcej było nieobsadzonych nowo powstałych miejsc pracy dla „Specjalistów” (45,7%), a wśród nich dla specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania (23,3%) i specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych (18,3%) oraz „Pracowników usług i sprzedawców” (22,8%).

V. CZAS PRACY

W 2015 r. w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób i jednostkach sfery budżetowej nominalny czas pracy wyniósł 1196,7 mln godzin i był o 34,2 mln godzin (o 2,9%) dłuższy niż w 2014 r. Nominalny czas pracy w sektorze publicznym uległ wydłużeniu o 0,5% do poziomu 380,2 mln godzin, natomiast w prywatnym był dłuższy o 4,1% i wyniósł 816,5 mln godzin.

Nominalny czas pracy przypadający na 1 zatrudnionego w 2015 r. ukształtował się na poziomie 1937 godzin (w 2014 r. — 1931 godzin). W sektorze publicznym wyniósł 1777 godzin, a w sektorze prywatnym — 2021 godzin (w 2014 r. odpowiednio 1772 i 2019 godzin).

Przeciętny tygodniowy wymiar czasu pracy przypadający na 1 zatrudnionego w gospodarce narodowej w 2015 r. wyniósł 37,3 godziny (w sektorze publicznym — 34,2, prywatnym — 38,9).

Najdłuższy tygodniowy wymiar czasu pracy wystąpił w sekcji „Handel, naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (39,4 godziny), „Pozostała działalność usługowa” (39,3 godziny) oraz w sekcjach „Transport i gospodarka magazynowa” i „Informacja i komunikacja” (po 39,2 godziny).

W 2014 r. najdłuższy tygodniowy wymiar czasu pracy, wynoszący 39,7 godziny, dotyczył zatrudnionych w sekcji „Budownictwo” (39,7 godziny) a następnie w sekcjach: „Transport i gospodarka magazynowa”, „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe” i „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (po 39,6 godziny).

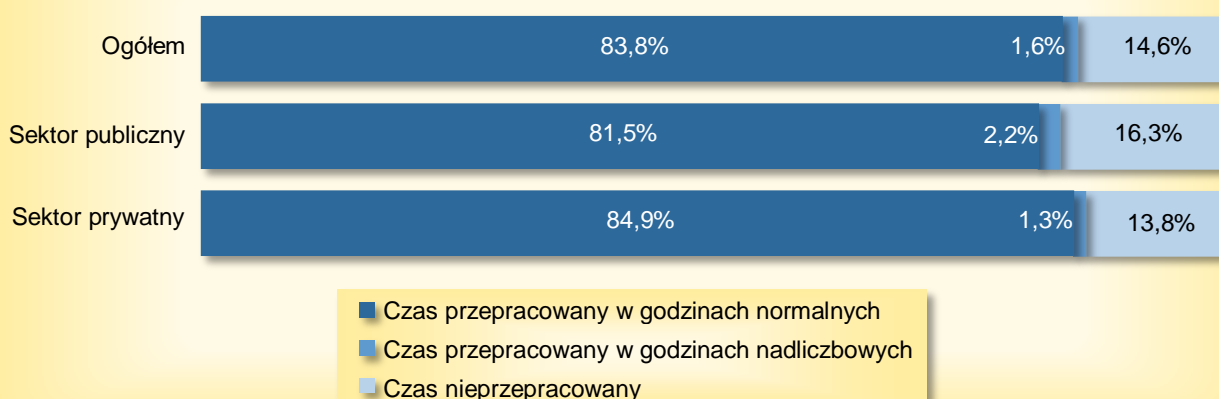
Najkrótszy tygodniowy wymiar czasu pracy w 2015 r. wystąpił, podobnie jak w roku poprzednim, w sekcji „Edukacja” (28,5 godziny na 1 zatrudnionego; w 2014 r. — 29,5 godziny) i wynikał z ustawowo krótszego nominalnego czasu pracy w tej sekcji.

Czas przepracowany w 2015 r. był o 3,9% dłuższy niż w 2014 r. Z 1038,9 mln godzin przepracowanych w 2015 r. czas przepracowany w godzinach normalnych stanowił 98,1%, a w godzinach nadliczbowych — 1,9%.

W strukturze czasu nominalnego przypadającego na 1 zatrudnionego w podmiotach gospodarki narodowej w 2015 r., czas przepracowany w godzinach normalnych stanowił 85,2% (w 2014 r. — 84,5%).

Czas przepracowany w godzinach nadliczbowych w 2015 r. wyniósł 19,7 mln godzin i był o 7,7% dłuższy niż rok wcześniej. W przeliczeniu na 1 zatrudnionego przypadły 32 godziny, w sektorze publicznym — 41, a w sektorze prywatnym — 27 godzin (w 2014 r. — odpowiednio 30, 39 i 26 godzin).

Wykres 47. Struktura czasu pracy przypadającego na 1 zatrudnionego według kategorii czasu pracy oraz sektorów własności w 2015 r.

Z punktu widzenia rodzaju działalności podmiotów objętych badaniem, najwięcej czasu w godzinach nadliczbowych (w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w danej sekcji PKD), przepracowali zatrudnieni w podmiotach należących do sekcji: „Edukacja”, „Budownictwo” oraz „Górnictwo i wydobywanie” (odpowiednio 64, 45 i 44 godziny), natomiast najmniej w sekcjach „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” (4 godziny) oraz „Pozostała działalność usługowa” (5 godzin).

W 2015 r. czas nieprzepracowany wyniósł 177,5 mln godzin (o 1,6% mniej niż w 2014 r.). W przeliczeniu na 1 zatrudnionego czas nieprzepracowany ukształtował się na poziomie 287 godzin, w sektorze publicznym — 296, a w prywatnym — 283 (w 2014 r. — odpowiednio 300, 303, 298).

Wykres 48. Struktura czasu pracy przypadającego na 1 zatrudnionego według kategorii czasu pracy i sekcji PKD w 2015 r.

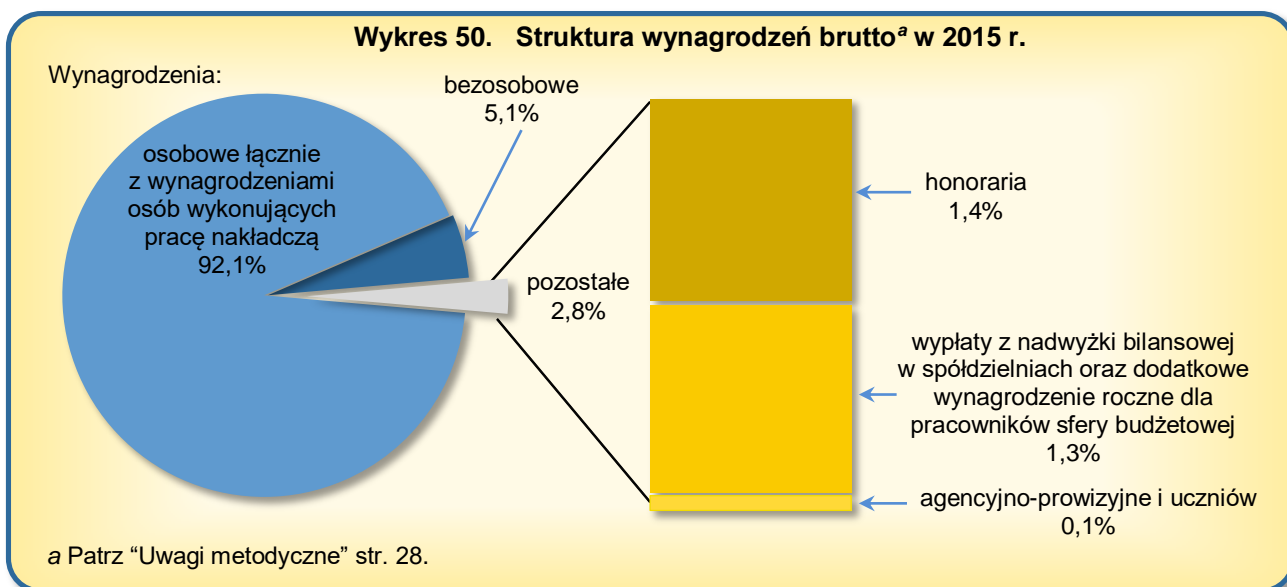
VI. WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w województwie małopolskim w 2015 r. wyniosło 3667,02 zł i było niższe od uzyskanego w kraju o 240,83 zł (o 6,2%). W porównaniu z 2014 r. wzrosło o 181,69 zł (o 5,2%). W sektorze publicznym wyniosło 4363,15 zł (o 19,0% więcej niż przeciętnie w województwie), a w sektorze prywatnym — 3410,74 zł (o 7,0% mniej).

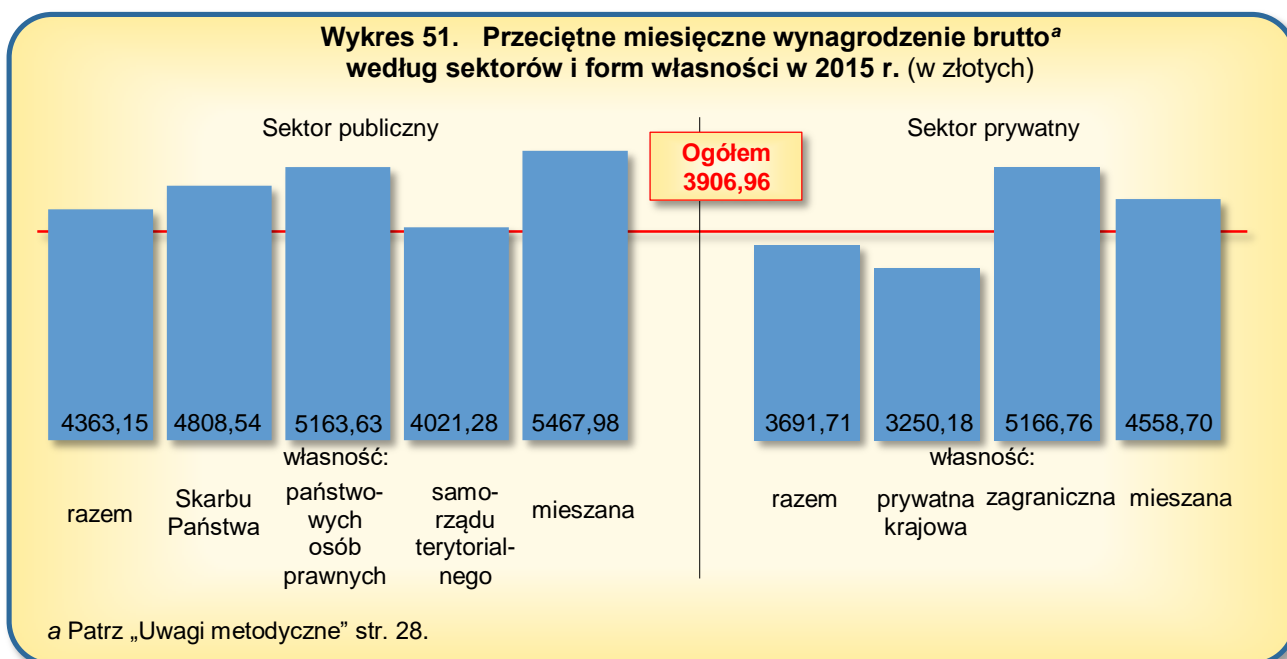
Wykres 49. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według sekcji PKD w 2015 r. (w złotych)

Wynagrodzenia brutto w 2015 r. (w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz jednostkach sfery budżetowej, niezależnie od liczby pracujących) wyniosły 33362,3 mln zł i były o 6,7% wyższe niż w 2014 r. (w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim — wyższe o 3,1%).

Spośród składników wynagrodzeń, największy wzrost odnotowano w honorariach (o 18,6%), wypłatach z zysku do podziału i nadwyżki bilansowej w spółdzielniach (o 16,6%), oraz wynagrodzeniach agencyjno-prowizyjnych (o 11,5%). Mniejszym wzrostem charakteryzowały się wynagrodzenia bezosobowe (o 9,5%), osobowe (o 6,4%) oraz dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej (o 2,7%). W sektorze publicznym wzrost wynagrodzeń wyniósł 3,4% (w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost o 1,7%). W sektorze prywatnym odnotowano wzrost o 8,5% (w 2014 r. wzrost o 3,8%). W odniesieniu do 2014 r. więcej wzrosły wynagrodzenia w jednostkach będących na rozrachunku gospodarczym (o 7,7%; w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim — o 3,1%) niż w jednostkach finansowanych przez budżet (wzrost o 2,3%; w 2014 r. — o 2,9%).

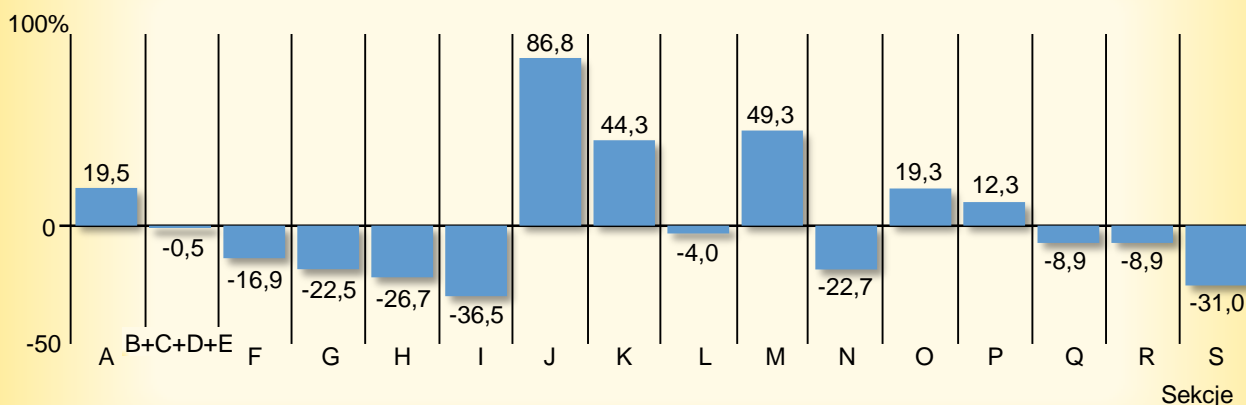

W 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób i w jednostkach sfery budżetowej, niezależnie od liczby pracujących) w województwie małopolskim wyniosło 3906,96 zł i stanowiło 94,1% przeciętnego wynagrodzenia uzyskanego w kraju (w 2014 r. — 92,4%). W porównaniu z 2014 r. wynagrodzenie to wzrosło o 5,6%, tj. o 206,90 zł, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 0,7% (w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosło o 3,5%, tj. o 118,06 zł, przy spadku przeciętnego zatrudnienia o 0,4%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenia realne brutto w województwie małopolskim wzrosło w porównaniu z 2014 r. o 4,8%.

W sektorze publicznym wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniósł 3,6%, a w sektorze prywatnym — 6,8%. Największy wzrost, w porównaniu z 2014 r., odnotowano w sekcjach „Informacja i komunikacja” (o 12,3%) oraz „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (o 10,5%) Spadek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wystąpił w sekcji „Pozostała działalność usługowa” (o 0,1%).

Duże zróżnicowanie przeciętnej płacy wystąpiło w poszczególnych sekcjach gospodarki narodowej. Rozpiętość w odchyleniu przeciętnego wynagrodzenia od średniej wojewódzkiej wyniosła 123,3 p. proc. (w 2014 r. — 111,5 p. proc.). Najwyższe przeciętne wynagrodzenie wystąpiło, podobnie jak w 2014 r., w sekcji „Informacja i komunikacja”.

Wykres 52. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto^a w sekcjach PKD od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto^a ogółem w 2015 r.

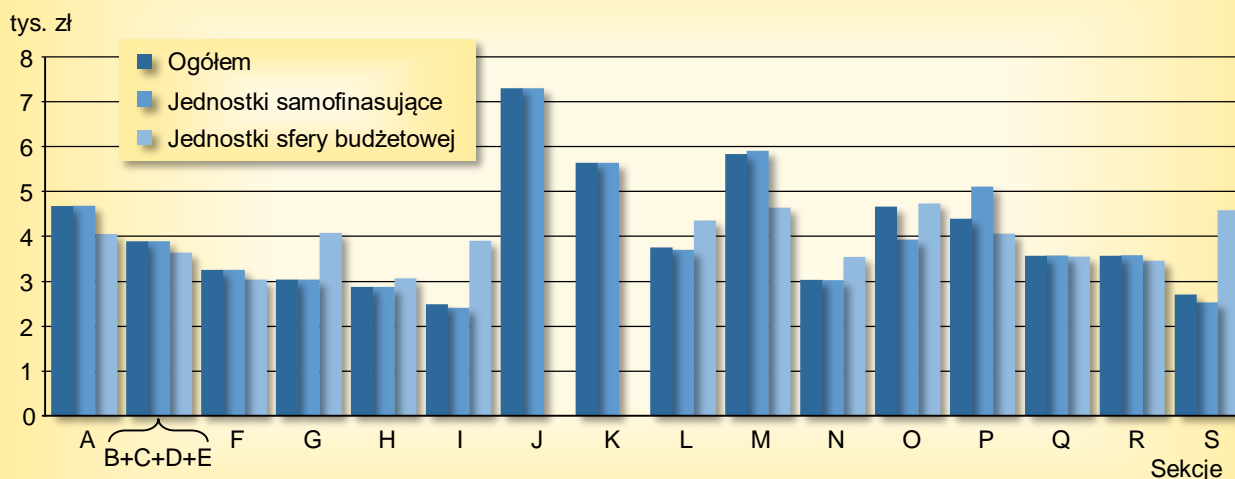

a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

Podobnie jak przed rokiem, najniżej opłacana była praca w podmiotach zaliczonych do sekcji „Zakwaterowanie i gastronomia^Δ” (63,5% średniej wojewódzkiej) oraz „Pozostała działalność usługowa” (69,0%), przy czym wskaźniki te obniżyły się jeszcze w porównaniu z poprzednim rokiem odpowiednio o 0,7 i 4,0 p. proc. W sekcjach najlepiej opłacanych: „Informacja i komunikacja”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” nastąpił wzrost tych wskaźników w stosunku do poprzedniego roku (odpowiednio o 11,1, 6,7 i 4,6 p. proc.).

Znacznie wyższe przeciętne wynagrodzenie odnotowano w jednostkach sfery budżetowej (4224,23 zł) niż w jednostkach samofinansujących (3835,55 zł). Spośród jednostek sfery budżetowej najwyższe wynagrodzenia uzyskano w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” (4739,75 zł), a najniższe w sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” (2504,86 zł).

Wśród jednostek samofinansujących wystąpiło znacznie większe zróżnicowanie przeciętnej płacy niż w sferze budżetowej. Najwyższymi wynagrodzeniami w tej grupie jednostek wykazały się przedsiębiorstwa należące do sekcji „Informacja i komunikacja” (7299,68 zł). Najniższe wynagrodzenia odnotowano w sekcji „Zakwaterowanie i gastronomia^Δ” (2400,47 zł).

Wykres 53. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto^a według sekcji PKD i form finansowania w 2015 r.

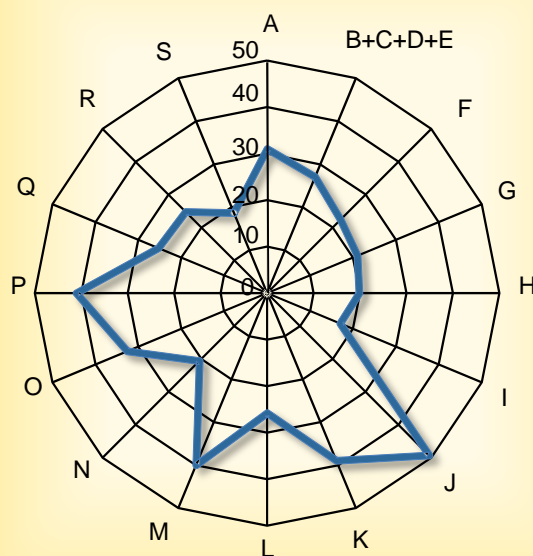
a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

W 2015 r. za godzinę przepracowaną płacono średnio 28,51 zł, tj. o 1,04 zł więcej niż w 2014 r. W sektorze publicznym stawka godzinowa wyniosła 34,40 zł, a w sektorze prywatnym — 25,82 zł.

W grudniu 2015 r. 52,0 tys. osób otrzymało wynagrodzenie nieprzekraczające minimalnego (niższe bądź równe 1750,00 zł). Najwięcej z nich pracowało w sekcjach: „Przetwórstwo przemysłowe” (15,4 tys.), „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (13,1 tys.), „Budownictwo” (5,4 tys.) oraz „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ” (4,2 tys.). Łącznie pracujący w tych sekcjach stanowili 73,3% osób pobierających w grudniu 2015 r. wynagrodzenie nieprzekraczające minimalnego. Najwięcej osób zarabiających 1750,00 zł i mniej pracowało w sektorze prywatnym (97,3%).

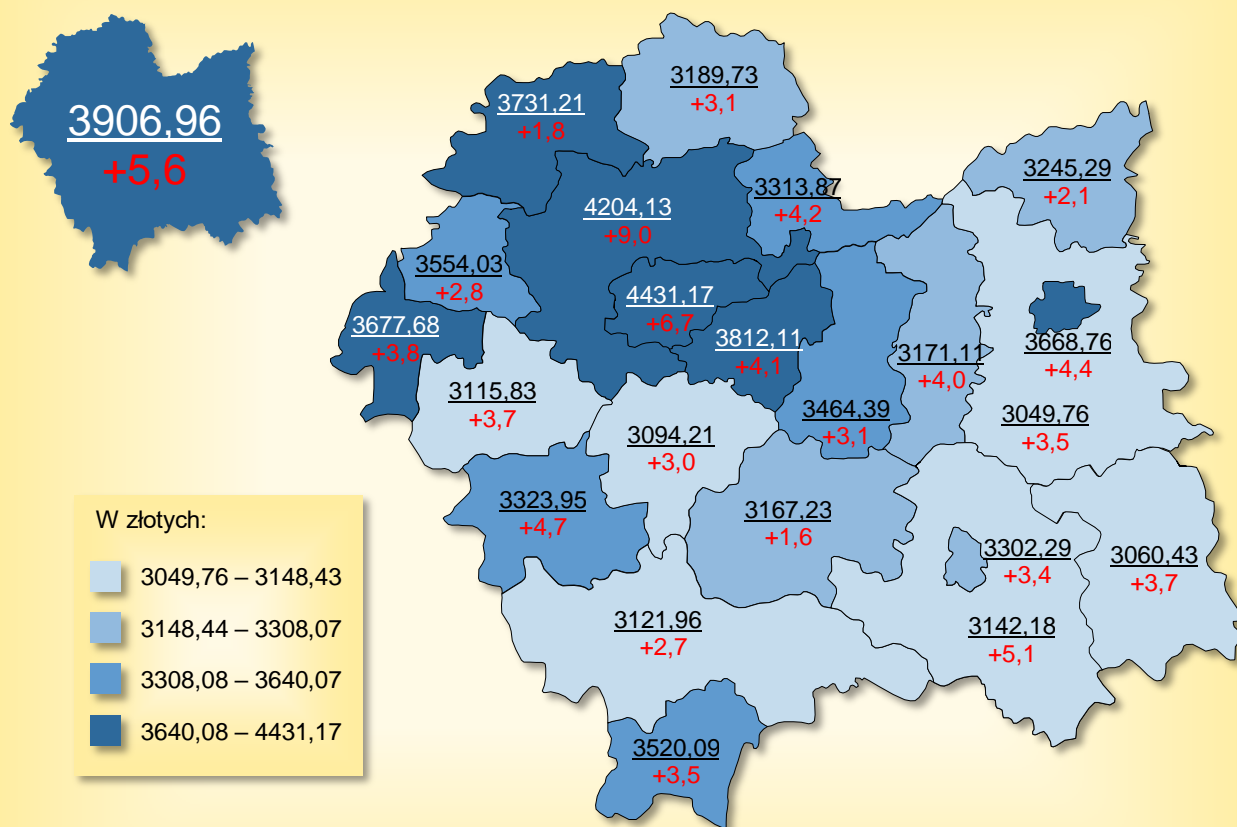
W 2015 r. w województwie małopolskim było zatrudnionych przeciętnie w przeliczeniu na pełne etaty 3,6 tys. uczniów (88,6% w sektorze prywatnym), a ich wynagrodzenie brutto wyniosło 8,2 mln zł. Najwięcej uczniów zatrudniały podmioty zaliczane do sekcji: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (1,2 tys. uczniów; kwota wynagrodzeń 2,9 mln zł), „Przetwórstwo przemysłowe” (0,8 tys. uczniów; 2,0 mln zł) oraz „Budownictwo” (0,6 tys. uczniów; 1,3 mln zł).

Wynagrodzenie 4,1 tys. osób zatrudnionych przeciętnie na pełne etaty poza granicami kraju wyniosło 141,3 mln zł (99,7% przypadło na sektor prywatny). Były to głównie wynagrodzenia osób zatrudnionych w sekcjach: „Budownictwo” (2,8 tys. zatrudnionych i 87,2 mln zł wynagrodzeń brutto), „Przetwórstwo przemysłowe” (odpowiednio 0,7 tys. i 3,3 mln zł) oraz „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ” (odpowiednio 0,4 tys. i 31,5 mln zł, w tym 30,1 mln zł w grupie „Działalność agencji pracy tymczasowej”).

Wykres 54. Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto^a według sekcji PKD w 2015 r. (w złotych)

a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

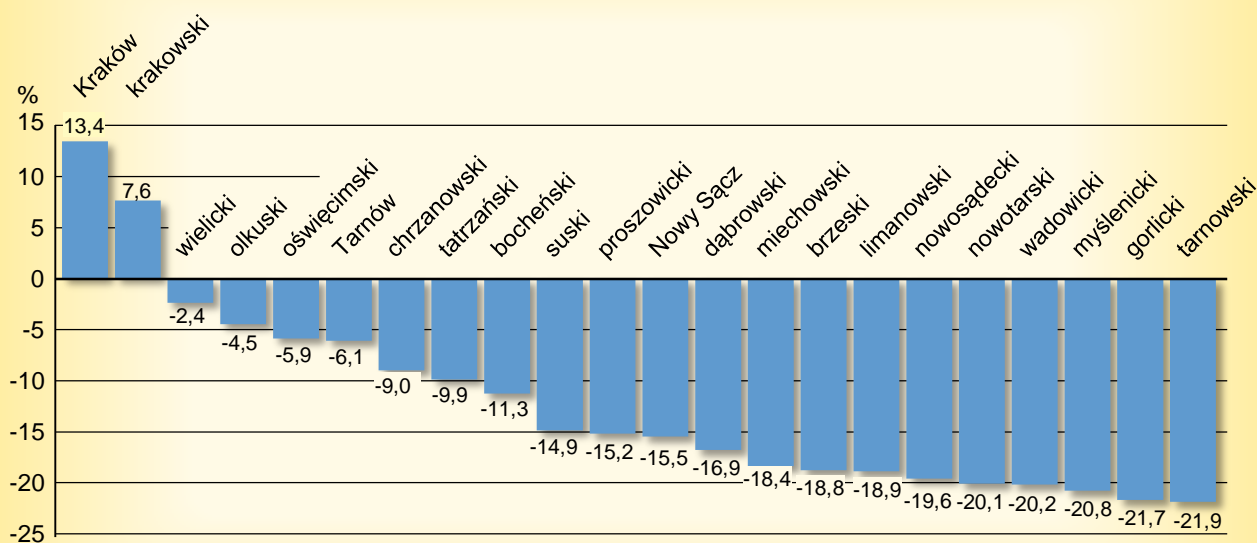
Mapa 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto^a według powiatów w 2015 r.

a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

U w a g a. W mianowniku kolorem czerwonym zaznaczono wzrost w % w stosunku do 2014 r.

Wykres 55. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto^a w powiatach od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto ogółem w 2015 r.

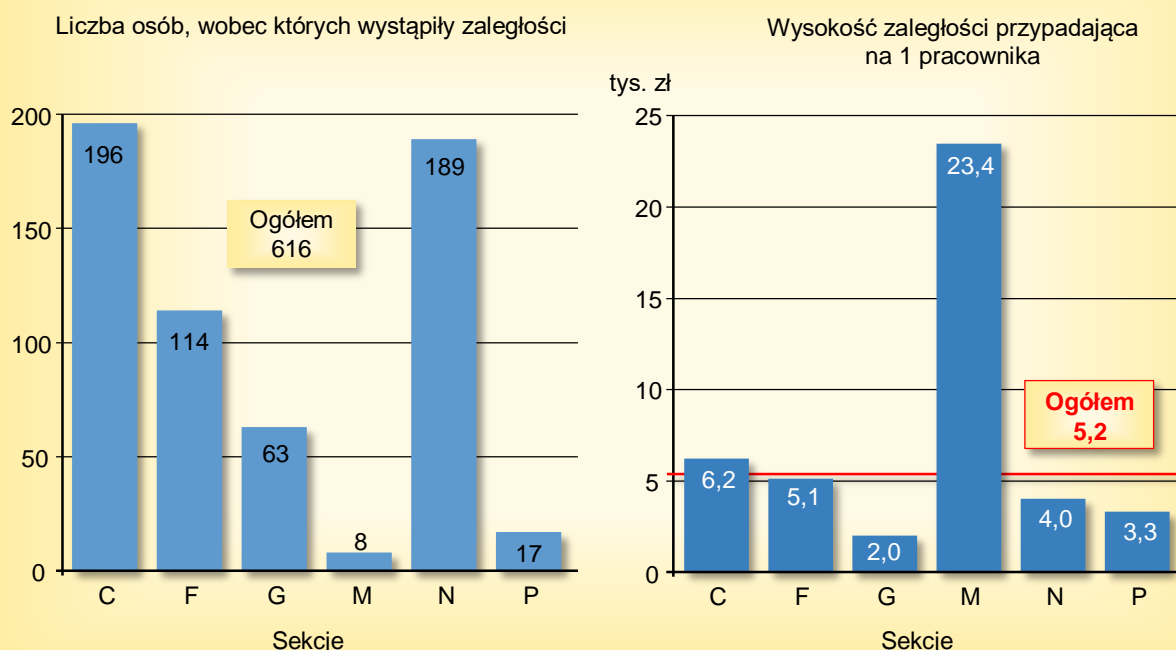

a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

Najwyższe przeciętne wynagrodzenie w województwie małopolskim wystąpiło w Krakowie (4431,17 zł — 113,4% średniego wynagrodzenia w województwie) oraz województwie krakowskim (4204,13 zł — 107,6%). W pozostałych powiatach województwa przeciętne wynagrodzenie ukształtowało się poniżej średniej wojewódzkiej. W miastach na prawach powiatu, Tarnowie i Nowym Sączu, wyniosło odpowiednio 93,9% i 84,5% średniego wynagrodzenia w województwie. Najniższe wystąpiło w powiatach: tarnowskim — 3049,76 zł (78,1%), gorlickim — 3060,43 zł (78,3%) oraz myślenickim — 3094,21 zł (79,2%).

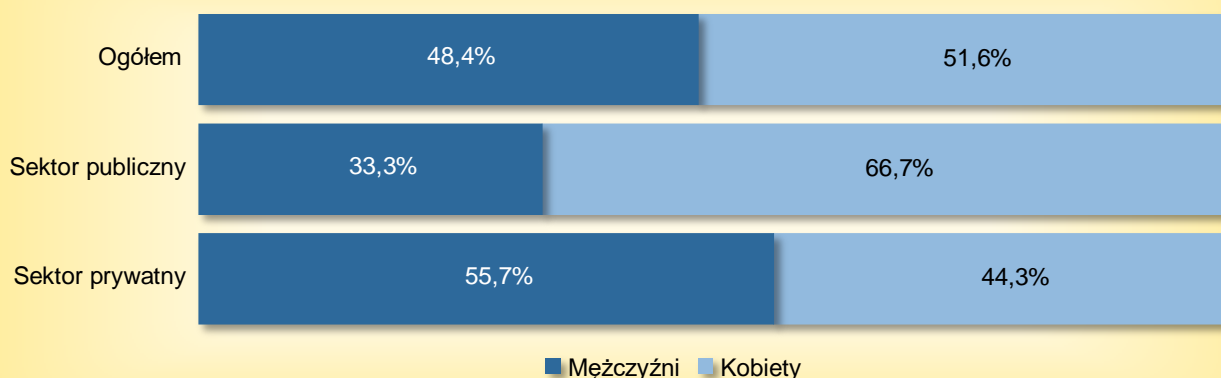
Zaległości w wypłacie wynagrodzeń w województwie małopolskim w końcu 2015 r. wyniosły 3,2 mln zł (w 2014 r. — 3,9 mln zł). Wystąpiły one w 55 jednostkach i dotyczyły 616 osób (w 2014 r. w 57 jednostkach i dotyczyły 782 osób). Średnio na 1 osobę przypadło 5181,3 zł zaległości (w 2014 r. — 4926,5 zł).

Wykres 56. Zaległości w wypłacie wynagrodzeń w wybranych sekcjach PKD w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

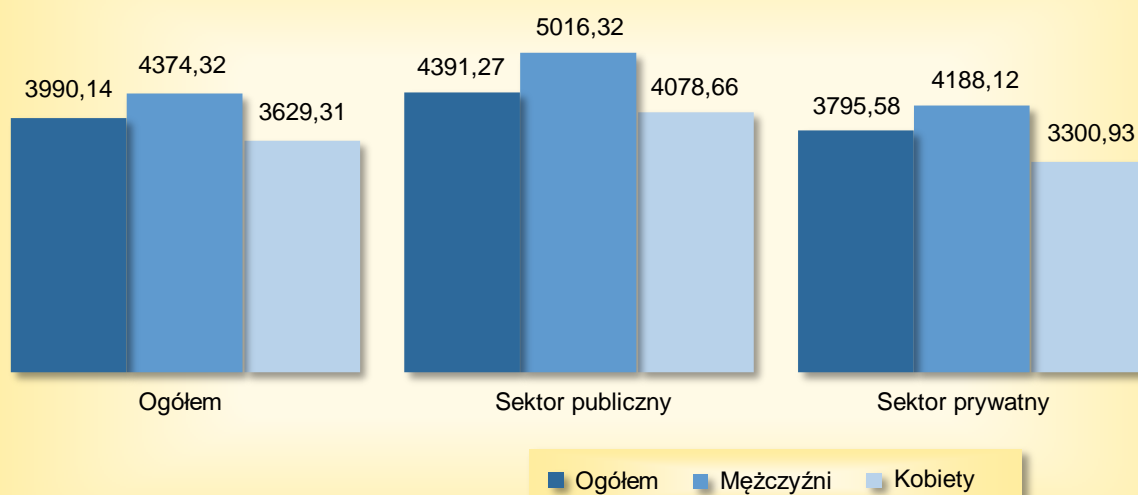
W październiku 2014 r. w jednostkach gospodarki narodowej objęto badaniem 620,5 tys. zatrudnionych (pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych), którzy przepracowali cały miesiąc. Pracownicy sektora publicznego stanowili 32,7% ogółu zatrudnionych.

Wykres 57. Struktura zatrudnionych według płci w październiku 2014 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogółem brutto w październiku 2014 r. wyniosło 3990,14 zł. W sektorze publicznym było wyższe o 401,13 zł (o 10,1%) niż ogółem w województwie oraz o 595,69 zł (o 15,7%) wyższe niż w sektorze prywatnym, natomiast w sektorze prywatnym było niższe od średniego w województwie o 194,56 zł (o 4,9%). Mężczyźni osiągnęli wynagrodzenie wyższe o 384,18 zł (o 9,6%) niż ogółem w województwie i o 745,01 zł (o 20,5%) wyższe niż kobiety. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia kobiet były niższe o 360,83 zł (o 9,0%) niż średnio w województwie.

Wykres 58. Przeciętne wynagrodzenie brutto^a za październik 2014 r. według sektorów własności i płci (w złotych)

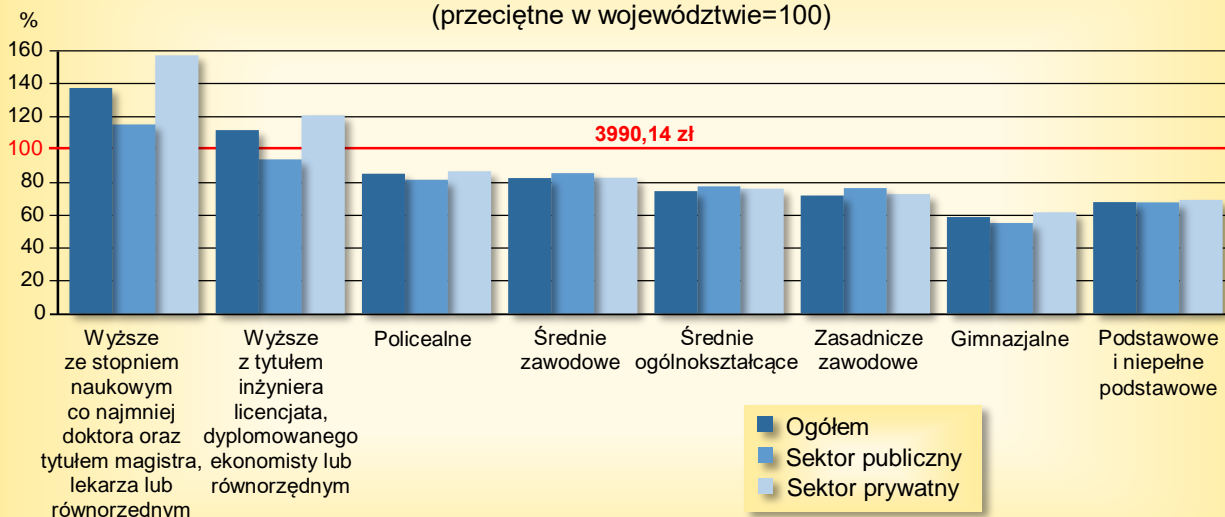
a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto w województwie małopolskim za październik 2014 r. ukształtowało się na poziomie 22,40 zł. W sektorze publicznym wyniosło 26,64 zł, a w sektorze prywatnym — 20,57 zł. Mężczyźni osiągnęli przeciętne godzinowe wynagrodzenie o 6,8% wyższe od średniego w gospodarce narodowej (o 1,53 zł), a kobiety — niższe o 6,7% (o 1,51 zł). Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto mężczyzn było o 14,6% (o 3,04 zł) wyższe od przeciętnego godzinowego wynagrodzenia brutto kobiet.

Pod względem poziomu wykształcenia najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto za październik, odnotowano w grupie osób z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym, co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym — o 37,3% wyższe od przeciętnego w województwie. Pracownicy z wykształceniem wyższym byli lepiej opłacani w sektorze prywatnym niż osoby z takim wykształceniem pracujące w sektorze publicznym (wynagrodzenie wyższe o 913,77 zł, tj. o 18,1%). Przeciętna kwota wynagrodzenia miesięcznego osób o najwyższym poziomie wykształcenia stanowiła w sektorze prywatnym 157,1% przeciętnego wynagrodzenia uzyskanego w ramach tego sektora, a w publicznym — 114,9%. Mężczyźni z takim wykształceniem otrzymywali wynagrodzenie o 2267,92 zł (o 51,8%) wyższe od przeciętnego wynagrodzenia ustalonego dla całej zbiorowości mężczyzn. Kobiety o najwyższym poziomie wykształcenia osiągnęły przeciętną płacę o 1149,26 zł (o 31,7%) wyższą od średniej płacy dla kobiet ogółem.

Wynagrodzenia powyżej średniej wojewódzkiej uzyskali również zatrudnieni z wykształceniem wyższym z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym. W sektorze prywatnym byli wynagradzani o 472,90 zł (o 11,5%) lepiej niż w sektorze publicznym. W sektorze prywatnym była to płaca o 20,7% wyższa od przeciętnej ustalonej dla ogółu zatrudnionych w tym sektorze, a w sektorze publicznym — o 6,4% niższa. Osoby legitymujące się wykształceniem innym niż wyższe zarabiały poniżej średniej wojewódzkiej. Najmniej zarabiającą grupą byli pracownicy z wykształceniem gimnazjalnym. Ich przeciętne wynagrodzenie było o 41,3% niższe od przeciętnej płacy w województwie.

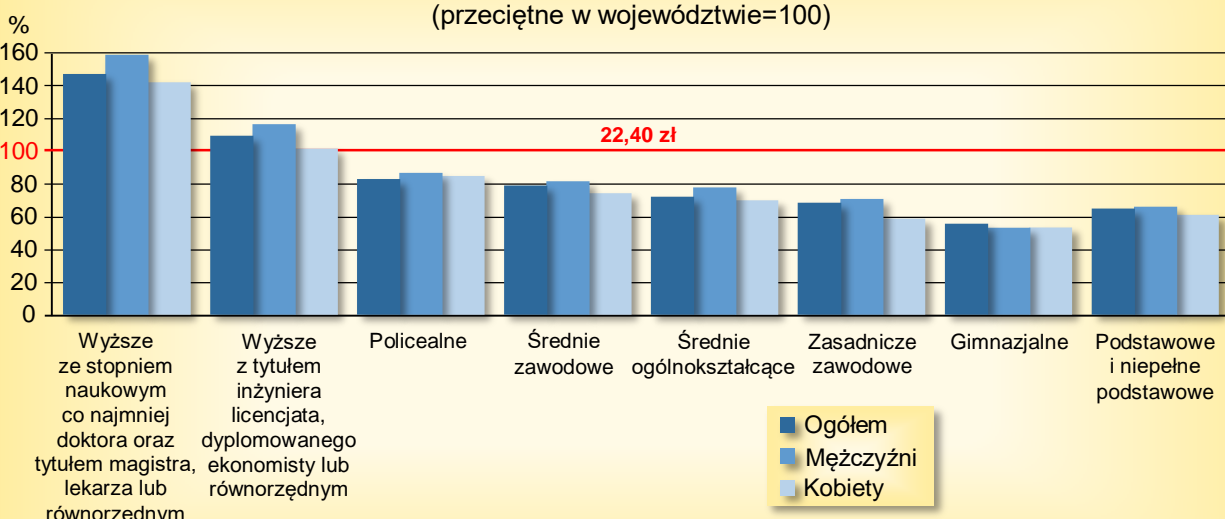
Wykres 59. Przeciętne wynagrodzenie brutto^a za październik 2014 r. według sektorów własności i poziomu wykształcenia
(przeciętne w województwie=100)

a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

Najwyższe przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto otrzymywali pracownicy z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym, co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym — 33,06 zł, przy czym najlepiej zarabiali w tej grupie mężczyźni pracujący w sektorze prywatnym 38,72 zł. Najniższą stawkę godzinową mieli pracownicy z wykształceniem gimnazjalnym — 12,49 zł, zwłaszcza kobiety w sektorze publicznym — 9,99 zł.

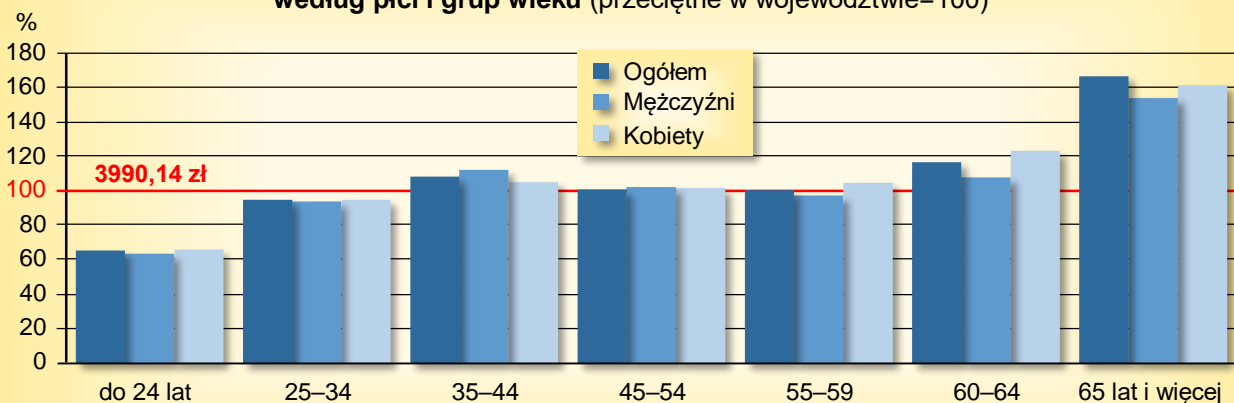
Wykres 60. Przeciętne godzinowe wynagrodzenie brutto^a za październik 2014 r. według płci i poziomu wykształcenia
(przeciętne w województwie=100)

a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

Wysokość wynagrodzenia zależała także od wieku zatrudnionych. Najwięcej zarabiali osoby w wieku 65 lat i więcej. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie za październik dla tej grupy osób było o 2675,53 zł (o 67,1%) wyższe o przeciętne w województwie. Najniższe wynagrodzenia otrzymały osoby, które nie ukończyły 25 lat. Ustalona dla nich płaca stanowiła 65,6% średniej płacy w województwie. Osoby w wieku mobilnym (18–44 lat) zarabiali 98,4% średniej płacy.

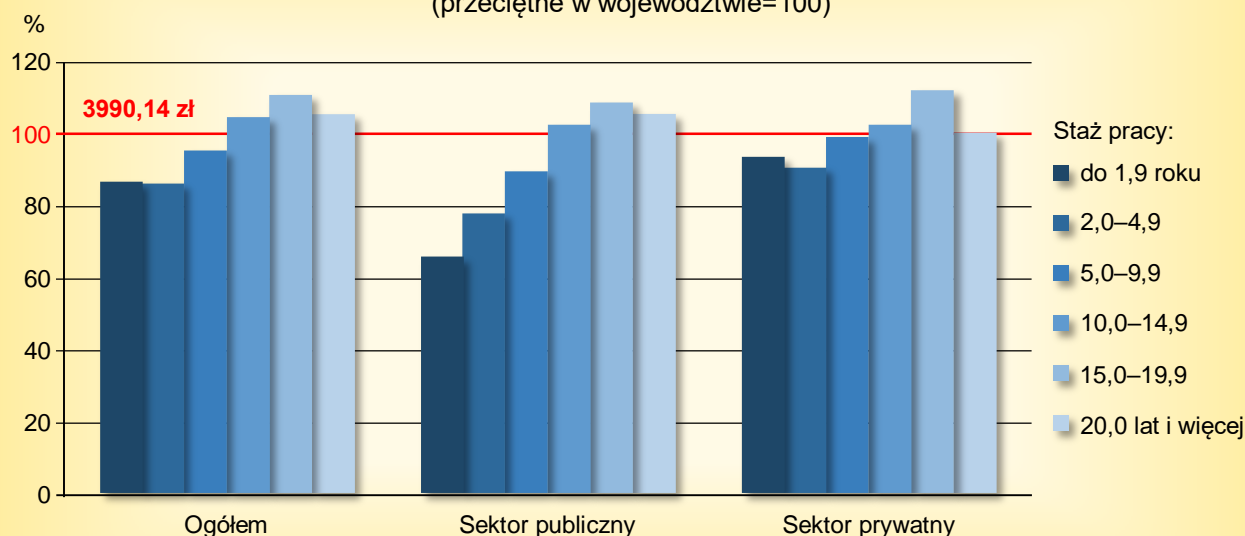
Wykres 61. Przeciętne wynagrodzenie brutto^a za październik 2014 r. według płci i grup wieku (przeciętne w województwie=100)

a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

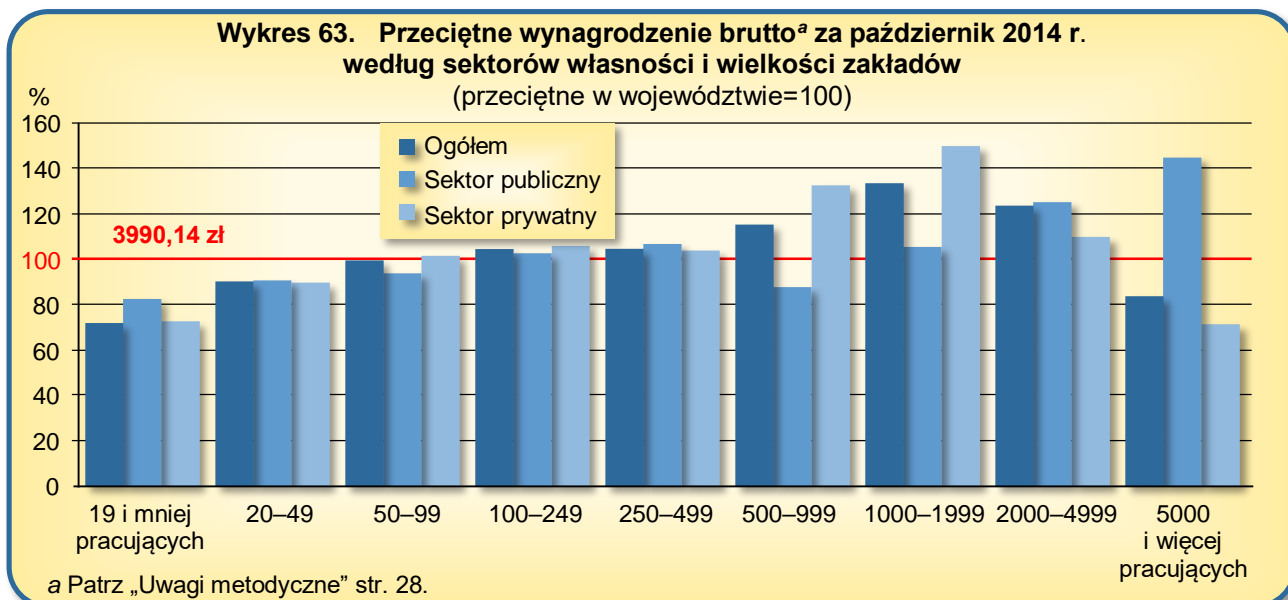
Istotnym czynnikiem różnicującym poziom przeciętne wynagrodzenia był staż pracy. Kwota przeciętne miesięczne wynagrodzenia za październik wzrastała wraz ze wzrostem stażu pracy aż do osiągnięcia 20 lat z wyjątkiem przedziału 2,0–4,9 lat, w którym wynagrodzenia były najniższe i wyniosły 85,8% średnie wynagrodzenia w województwie. Przeciętne płaca osób ze stażem 15,0–19,9 lat wyniosła 110,6% średnie wynagrodzenia i była o 215,16 zł (o 5,1%) wyższa niż płaca osób ze stażem 20 lat i więcej. Najwyższe wynagrodzenie miesięczne otrzymywali mężczyźni o stażu pracy 15,0–19,9 lat zatrudnieni w sektorze publicznym (5439,38 zł).

Wykres 62. Przeciętne wynagrodzenie brutto^a za październik 2014 r. według sektorów własności i stażu pracy (przeciętne w województwie=100)

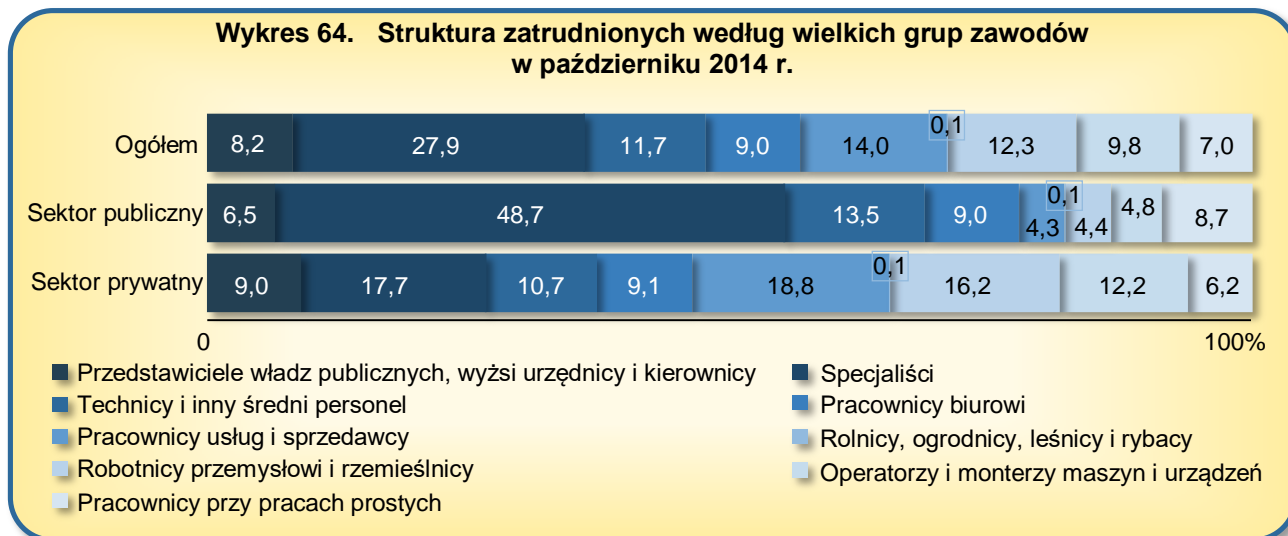
a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

Nie bez znaczenia dla poziomu wynagrodzeń pozostawała też wielkość zakładów pracy. Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie za październik 2014 r., wynoszące 5313,58 zł, odnotowano w przypadku zakładów o liczbie pracujących 1000–1999 osób. Wynagrodzenie zatrudnionych tam osób było o 33,2% wyższe od przeciętnej w województwie. Najniższe przeciętne wynagrodzenia były w zakładach o liczbie pracujących nieprzekraczającej 19 osób. Zatrudnieni w tych zakładach otrzymywali wynagrodzenia stanowiące 71,7% średniej wojewódzkiej.

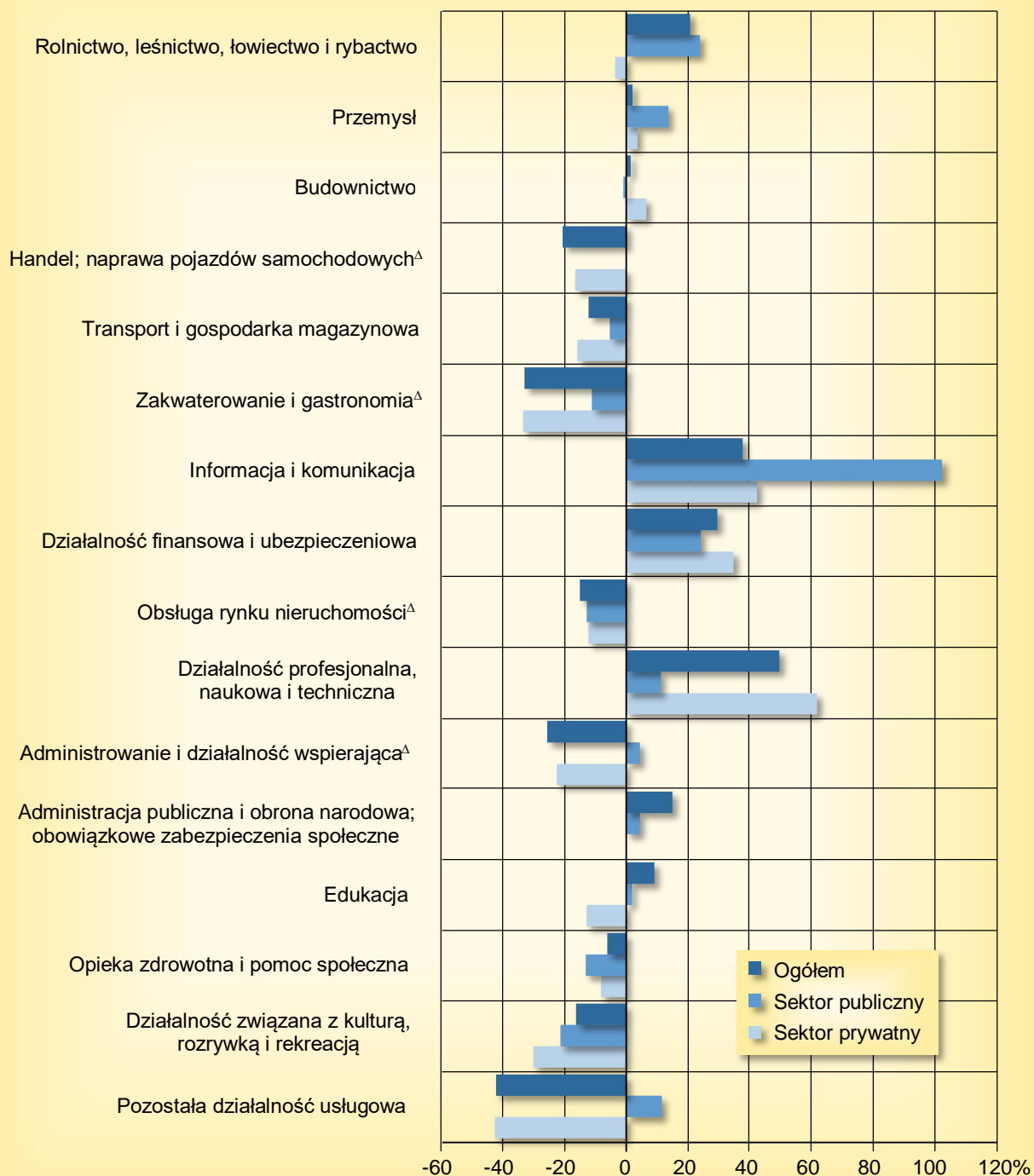
Zróznicowanie wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto za październik 2014 r. wystąpiło w poszczególnych sekcjach działalności gospodarczej. Najwyższe wynagrodzenia odnotowano w sekcjach: „Górnictwo i wydobywanie” (wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie o 56,2%), „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (wyższe o 49,6%) oraz „Informacja i komunikacja” (wyższe o 37,6%). Najniższe wynagrodzenia otrzymywali pracownicy zatrudnieni w ramach sekcji „Pozostała działalność usługowa” (57,7% przeciętnego wynagrodzenia w województwie) oraz „Zakwaterowanie i gastronomia^Δ” (66,9%).

Duży wpływ na zróżnicowanie przeciętnych wynagrodzeń za październik 2014 r. miał wykonywany zawód.

Biorąc pod uwagę przynależność do wielkich grup zawodów przeciętne wynagrodzenie miesięczne wyższe od średniej wojewódzkiej otrzymali „Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” (wyższe o 86,4%) i „Specjaliści” (o 26,9%). Najniższe wynagrodzenie odnotowano w grupach: „Pracownicy usług i sprzedawcy”, „Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” oraz „Pracownicy przy pracach prostych” (odpowiednio o 43,2%, 41,2% i 41,1% niższe od średniej wojewódzkiej).

Wykres 65. Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń brutto^a w sekcjach PKD od przeciętnego wynagrodzenia brutto^a ogółem za październik 2014 r. według sektorów własności

^a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

W najlepiej zarabiającej wielkiej grupie określonej jako „Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” najwyższe przeciętne wynagrodzenie (w ramach średnich grup zawodów) otrzymali „Dyrektorzy generalni i wykonawcy” (11619,21 zł) oraz „Kierownicy produkcji w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie” (10695,27 zł), a najniższe — „Kierownicy do spraw handlu detalicznego i hurtowego” (3652,18 zł).

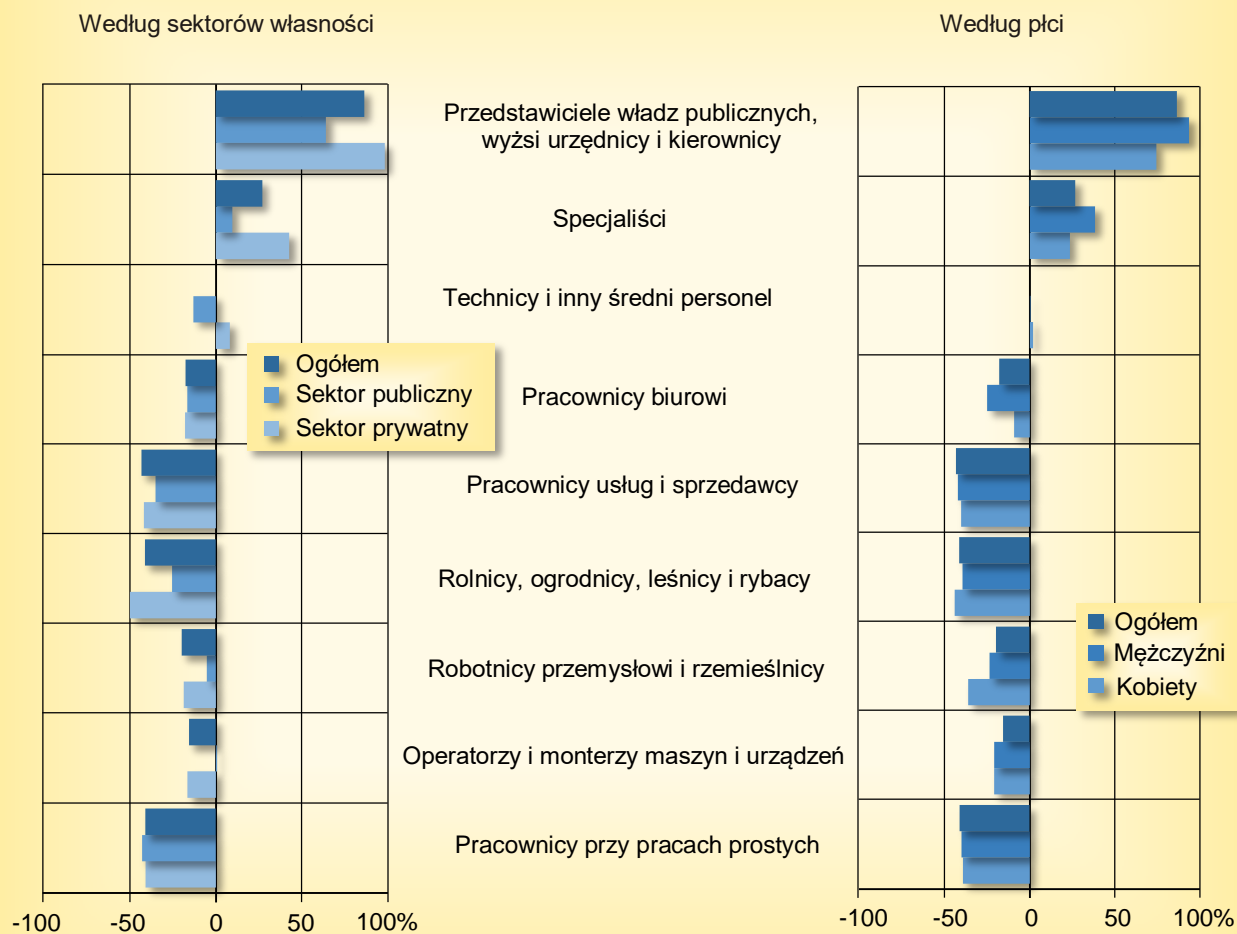
W wielkiej grupie „Specjaliści” obejmującej różnorakie zawody, niejednokrotnie o bardzo zróżnicowanych wynagrodzeniach najlepiej opłacani byli (w ramach średnich grup zawodów): „Specjaliści z dziedziny prawa” (7782,06 zł), „Inżynierowie elektrotechnologii” (7683,02 zł) oraz „Lekarze” (7163,70 zł). Stosunkowo wysokie przeciętne wynagrodzenie brutto w tej grupie otrzymali również: „Nauczyciele akademicki” (6803,65), oraz „Fizycy, chemicy i specjaliści nauk o Ziemi” (6297,46 zł). Niższe wynagrodzenia otrzymywali nauczyciele, np. „Nauczyciele szkół podstawowych i specjaliści do spraw wychowania małego dziecka” (4139,61 zł), a najniższe — specjaliści służby zdrowia; „Położne” (3331,52 zł) i „Pielęgniarki” (3414,60 zł).

Znacznie zróżnicowaną pod względem przeciętnego wynagrodzenia była wielka grupa zawodów „Technicy i inny średni personel”. W tej grupie najlepiej wynagradzani byli pracownicy średnich grup zawodowych „Pracownicy transportu morskiego, żeglugi śródlądowej i lotnictwa” (6549,51 zł), „Mistrzowie produkcji w górnictwie, przemyśle przetwórczym i budownictwie” (5124,37 zł) oraz „Technicy nauk biologicznych, rolniczych i technologii żywności” (4644,80 zł), a najgorzej — „Dietetycy i żywieniowcy” (2559,15 zł).

Do najslabiej wynagradzanych średnich grup zawodów należały grupy „Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni” (1769,12 zł) oraz „Pozostali pracownicy usług osobistych” (1890,58 zł) — zaliczane do wielkiej grupy „Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”, a następnie — „Robotnicy obróbki drewna, stolarze meblowi i pokrewni” (1931,67 zł), „Pozostali robotnicy przemysłowi, rzemieślnicy i pokrewni” (1977,72 zł) — zaliczane do wielkiej grupy „Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” oraz — w wielkiej grupie „Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” — „Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna i produkcji papieru” (1954,52 zł). Średnie grupy zawodów „Pomoce i sprzętaczki domowe, biurowe, hotelowe” oraz „Myjący pojazdy, szyby, pralki i inni sprzętaczki” — zaliczane do wielkiej grupy zawodów „Pracownicy przy pracach prostych” — zarabiające dotąd najslabiej, miały nieco wyższe wynagrodzenia (odpowiednio 2172,79 zł i 2082,11 zł).

W sektorze prywatnym lepiej niż w publicznym opłacani byli pracownicy tych wielkich grup zawodów, do których przynależność wymagała wyższych kwalifikacji zawodowych. „Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” otrzymywali wynagrodzenia o 4,6% wyższe, „Specjaliści” — o 12,5%, „Technicy i inny średni personel” — o 7,5%. Przedstawiciele pozostałych wielkich grup zawodów byli lepiej wynagradzani w sektorze publicznym: „Pracownicy biurowi” — o 18,0%, „Pracownicy obsługi i sprzedawcy” — o 29,6%. „Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” — o 72,7% „Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” — o 35,3%, „Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” — o 39,4% i „Pracownicy przy pracach prostych” — o 11,9%.

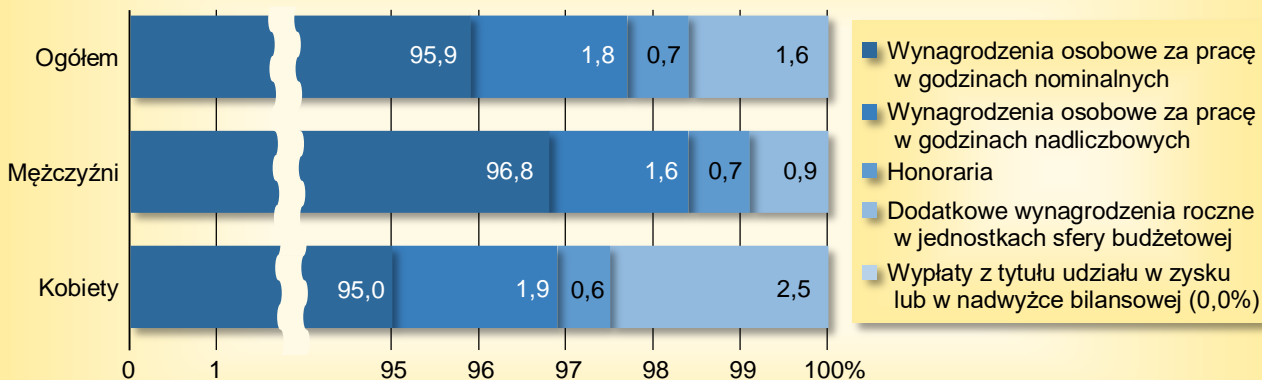
Wykres 66. Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń brutto^a w wielkich grupach zawodów od przeciętnego wynagrodzenia brutto^a ogółem za październik 2014 r.

^a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

W strukturze wewnętrznej wynagrodzeń wynagrodzenia osobowe były podstawowym składnikiem i stanowiły 97,7%. Wynagrodzenia zasadnicze uzyskane za nominalny czas pracy stanowiły 75,7% wynagrodzeń osobowych, 0,7% przypadło na dodatki na pracę zmianową, a 10,0% na premie i nagrody.

Wykres 67. Struktura przeciętnych wynagrodzeń brutto^a za październik 2014 r. według składników wynagrodzeń

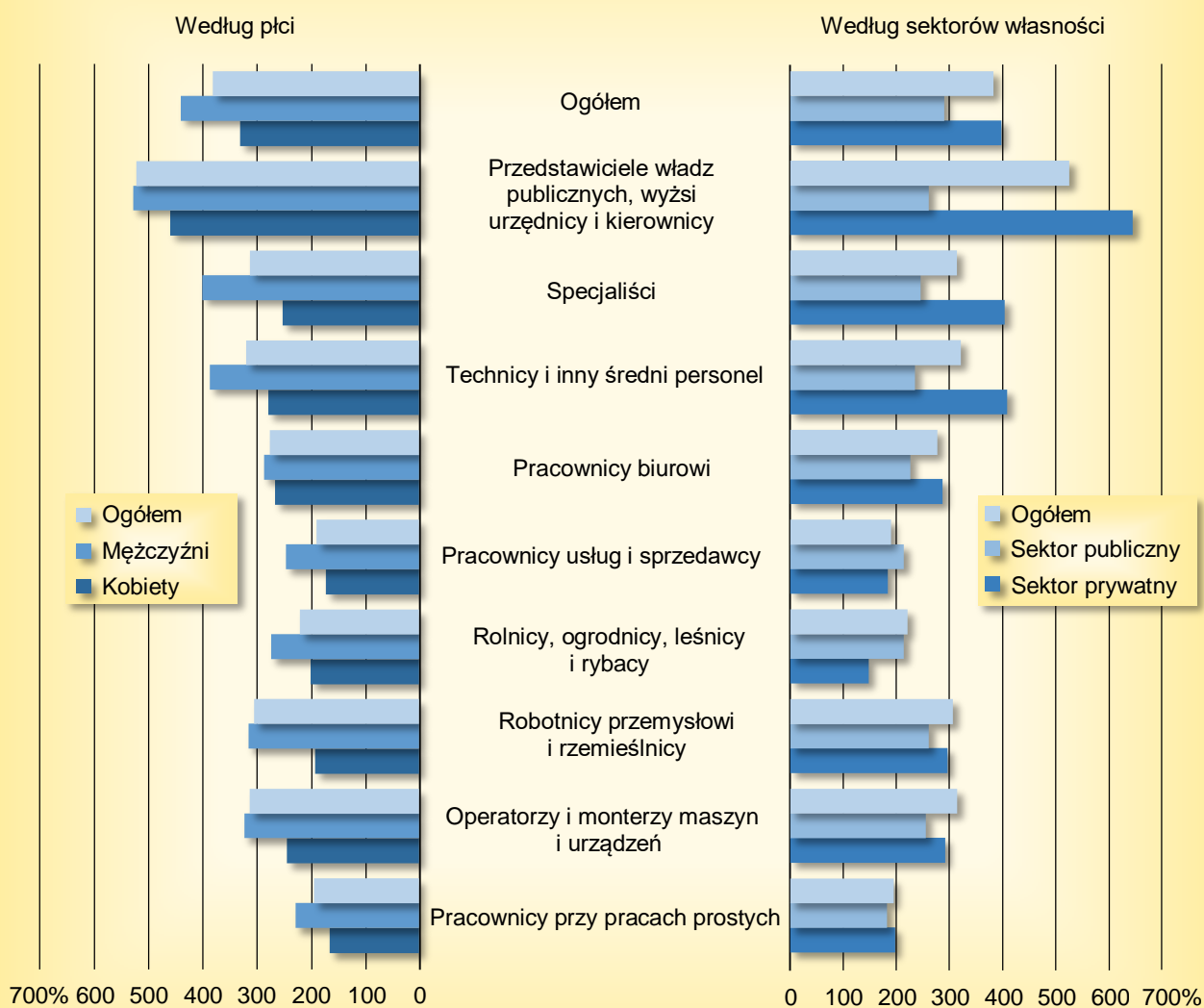
^a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

W październiku 2014 r. najczęstsze miesięczne wynagrodzenie brutto otrzymywane przez pracowników gospodarki narodowej w województwie małopolskim (dominanta) wyniosło 2364,76 zł (2933,07 zł dla mężczyzn i 2304,70 zł dla kobiet). W sektorze publicznym wyniosło ono 3332,95 zł, a w sektorze prywatnym 2141,81 zł. Połowa pracowników otrzymała wynagrodzenie do 3283,33 zł (mediana). Wśród nich 56,6% stanowiły kobiety, a 78,4% osoby zatrudnione w sektorze prywatnym.

Porządkując zbiorowość pracowników pod względem wysokości wynagrodzenia (od wielkości najmniejszej do największej w dziesięciu równych grupach) można stwierdzić, że 10,0% pracujących otrzymywało wynagrodzenie co najwyżej w wysokości 1700,00 zł (decyl I). Stanowili oni grupę najniżej zarabiających, wśród których przeważali mężczyźni (52,2%) i pracownicy sektora prywatnego (98,7%). Najwyżej zarabiający (dziesiąta grupa decylowa) otrzymywali wynagrodzenie w wysokości powyżej 6700,00 zł. Wśród nich było 66,2% mężczyzn i 66,5% pracowników sektora prywatnego.

Współczynnik różnicowania decylowego ogółem (relacja decyla IX do decyla I w %) wyniósł 382,4% (dla mężczyzn 442,0%, dla kobiet 331,7%). W sektorze publicznym ukształtował się na poziomie 290,0%, a prywatnym — 396,4%.

Wykres 68. Współczynnik różnicowania decylowego^a przeciętnych wynagrodzeń brutto^b za październik 2014 r. w wielkich grupach zawodów

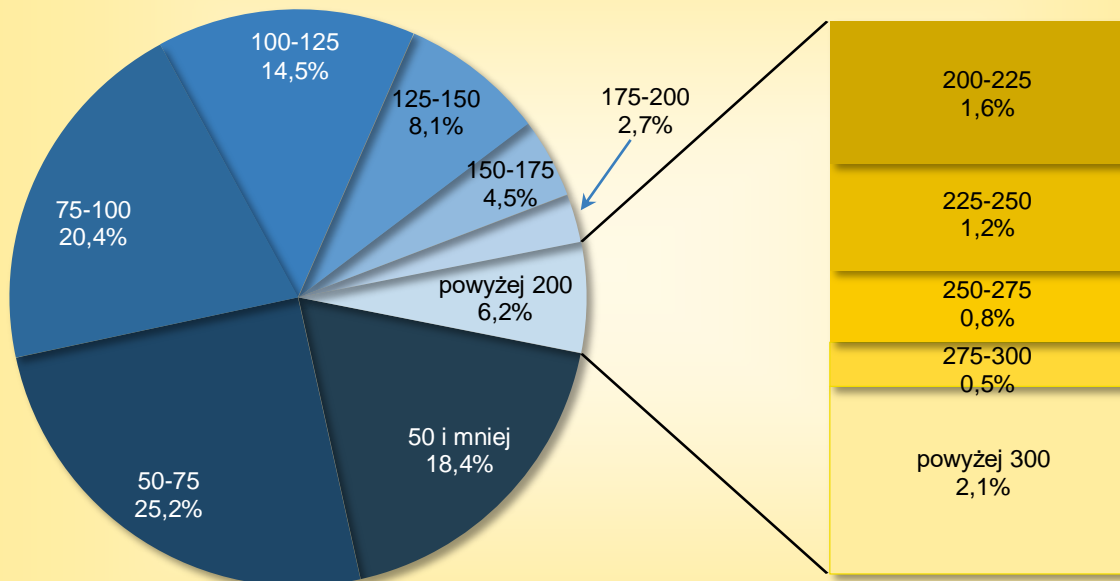
a Iloraz decyla IX do decyla I. b Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

Wynagrodzenie, co najwyżej w wysokości 3990,14 zł (średnia wojewódzka) otrzymało 64,0% pracowników. W zbiorowości pracujących kobiet udział ten wyniósł 68,1%, a w przypadku mężczyzn — 59,6% (wśród pracujących w sektorze publicznym — 51,6%, a prywatnym — 70,0%).

Najniższe wynagrodzenie, jakie otrzymali pracownicy za październik 2014 r., wyniosło 1344,00 zł, a najwyższe — 129767,00 zł.

Wykres 69. Struktura zatrudnionych według krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto^a za październik 2014 r.

W % przeciętnego wynagrodzenia (3990,14 zł)

a Patrz „Uwagi metodyczne” str. 28.

U w a g a. Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

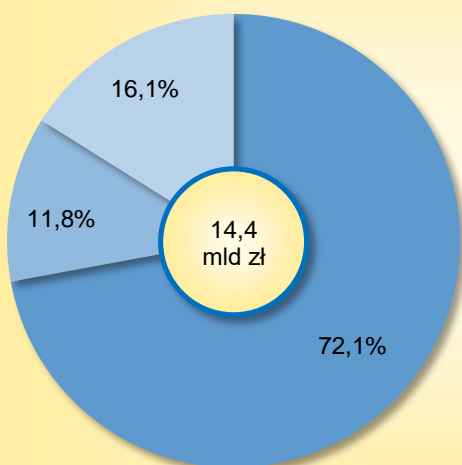
W 2015 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie małopolskim wyniosła 718,8 tys. osób — w porównaniu z 2014 r. nastąpił spadek ich liczby o 0,1% (w 2014 r. w porównaniu z 2013 r. odnotowano spadek o 1,0%). Liczba świadczeniobiorców uzyskujących świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była o 0,3 tys. osób niższa niż w 2014 r., a z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego — niższa o 0,7 tys. osób

W grupie uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych w 2015 r. emeryci stanowili 68,8% (w 2014 r. — 68,3%). Ich liczba, w porównaniu z 2014 r., wzrosła o 0,6%, przy czym w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych nastąpił wzrost liczby osób pobierających świadczenie emerytalne o 1,1%, a w ramach KRUS — spadek o 2,3%. W stosunku do 2014 r. nastąpił spadek liczby rencistów (o 3,4%). Dotyczył on liczby osób pobierających renty w pozarolniczym systemie ubezpieczeń społecznych (spadek o 5,3%). W KRUS liczba rencistów pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy wzrosła o 3,6%.

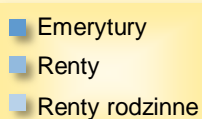
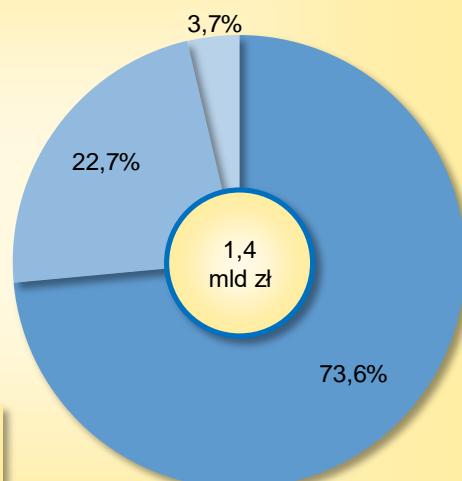
W strukturze wydatków na świadczenia emerytalne i rentowe ogółem w 2015 r. emerytury stanowiły 72,3% (wzrost udziału o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2014 r.), renty z tytułu niezdolności do pracy — 12,7% (spadek o 0,5 p. proc.), a renty rodzinne łącznie z rentami socjalnymi (podobnie jak w poprzednim roku) — 15,0%.

Wykres 70. Struktura wydatków na świadczenia emerytalne i rentowe z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych i KRUS według rodzajów świadczeń w 2015 r.

Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych

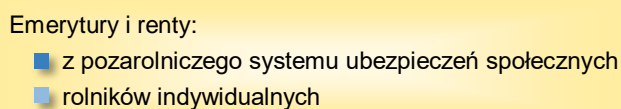
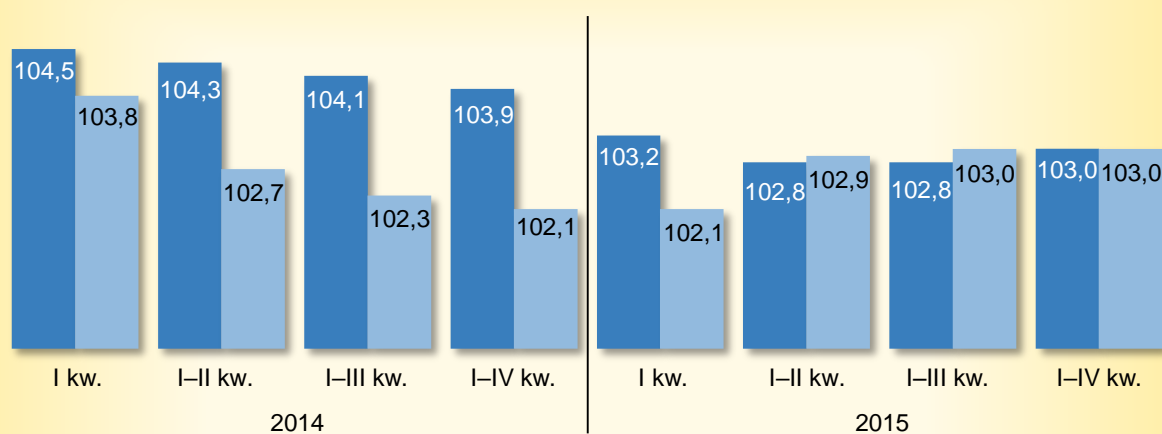
Rolnicy indywidualni

Źródło: dane ZUS i KRUS.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2015 r. wyniosła 1938,81 zł i była o 3,0% wyższa niż w 2014 r. Przepiętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w 2015 r. wyniosła 1140,46 zł i w skali roku zwiększyła się również o 3,0%.

Wykres 71. Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto
Analogiczny okres poprzedniego roku=100

Źródło: dane ZUS i KRUS.

VII. WARUNKI PRACY

W 2015 r. badaniu warunków pracy podlegało 7,7 tys. podmiotów (rok wcześniej było ich o 0,3 tys. mniej) zatrudniających 489,6 tys. osób (w 2014 r. — 481,9 tys.). Liczba jednostek, w których zaobserwowano środowisko pracy cechujące się występowaniem zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia wyniosła 0,8 tys. Liczba pracujących w tych jednostkach spadła o 4,1 tys. i w końcu grudnia 2015 r. wyniosła 175,3 tys. osób. Podobnie jak w roku poprzednim, 0,7 tys. podmiotów (tj. 85,7%) funkcjonowało w ramach sektora prywatnego.

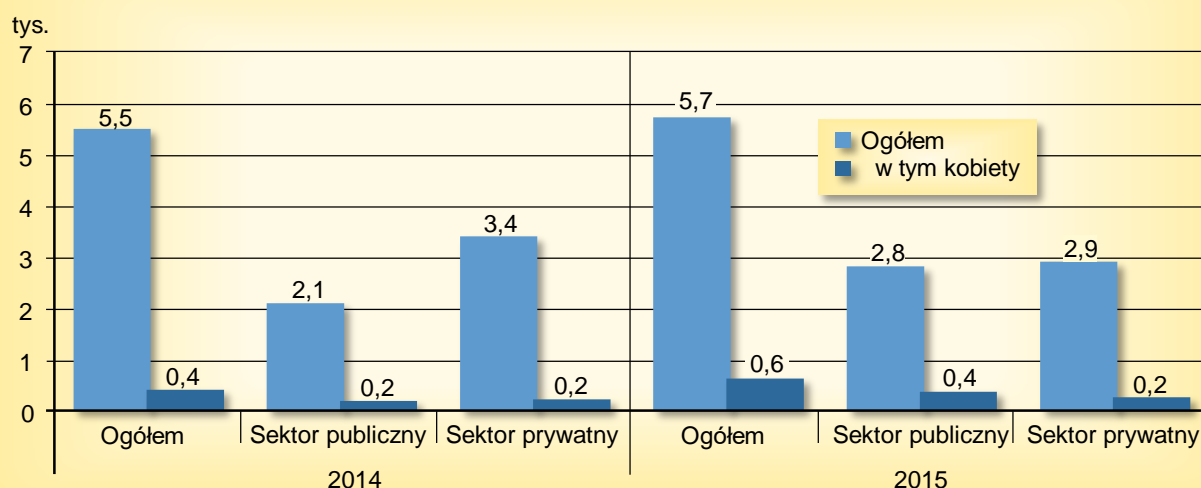
Liczba osób świadczących pracę w warunkach zagrożenia liczonych tylko raz w grupie czynnika przeważającego — według stanu w dniu 31 XII 2015 r. — wyniosła 32,3 tys. (spadek o 0,8 tys. w porównaniu z 2014 r.). Zbiorowość ta stanowiła 6,6% (spadek o 0,3 p. proc.) ogólnej liczby zatrudnionych w jednostkach uczestniczących w badaniu. Liczba kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia od lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie — w 2015 r. było ich 4,9 tys., co stanowiło 15,1% ogółu pracujących w warunkach zagrożenia.

Zdecydowana większość pracujących w warunkach zagrożenia była zatrudniona w sektorze prywatnym (71,6%; wzrost o 1,0 p. proc.).

Wśród zatrudnionych w warunkach zagrożenia dominowali narażeni na działanie jednej grupy czynników (26,5 tys.; w 2014 r. — 27,6 tys.) pracownicy. W porównaniu z poprzednim rokiem, udział kobiet zmienił się w niewielkim stopniu (16,0%; w 2014 r. — 16,1%). Ponad 72% z nich pracowało w sektorze prywatnym (w 2014 r. udział ten był o 3,3% p. proc. wyższy).

Udział pracowników narażonych na działanie co najmniej dwóch grup czynników w odniesieniu do ubiegłego roku wzrósł o 1,2 p. proc. osiągając poziom 17,8%.

Wykres 72. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia przez co najmniej 2 grupy czynników
Stan w dniu 31 XII

Według stanu w końcu grudnia 2015 r. najliczniejsze zbiorowości pracowników zatrudnionych w warunkach zagrożenia zostały zaobserwowane w sekcjach: „Przetwórstwo przemysłowe” (15,6 tys. — w stosunku do 2014 r. spadek o 1,0 tys.), „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (identycznie jak w 2014 r. — 3,3 tys.), „Transport i gospodarka magazynowa” (3,2 tys. — wzrost o 0,6 tys.). W minimalnym stopniu zjawisko wystąpiło w sekcjach „Informacja i komunikacja” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

Z ogólnej liczby kobiet świadczących pracę w warunkach zagrożenia (4,9 tys.) ponad 3/4 (tj. 3,7 tys.) zatrudnionych było w podmiotach działających w sekcjach: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” oraz „Transport i gospodarka magazynowa”.

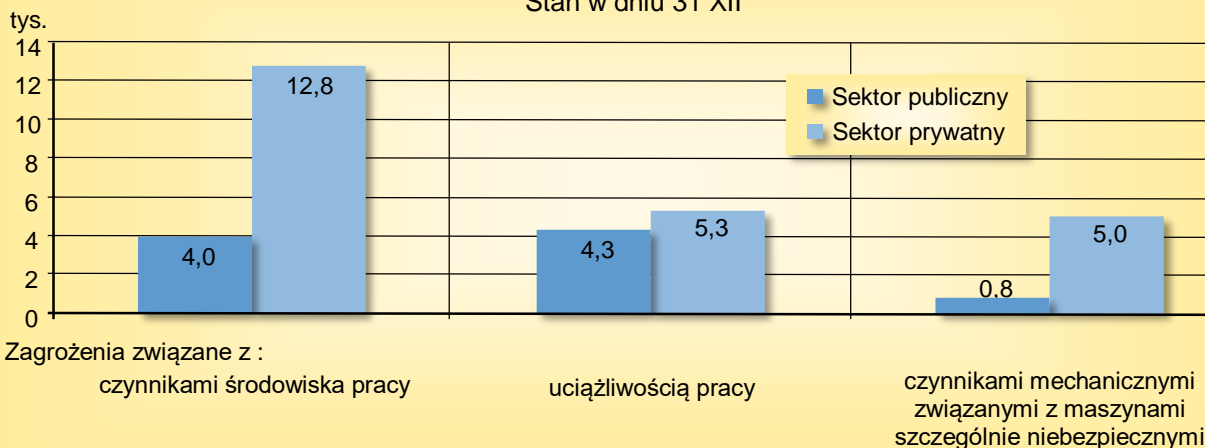
Pracownicy zatrudnieni w warunkach zagrożenia przez co najmniej dwie grupy czynników najliczniej wystąpili w podmiotach sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe” — 2,0 tys. (w odniesieniu do poprzedniego roku mniej o 0,4 tys.), „Transport i gospodarka magazynowa” — 1,1 tys. (wzrost o 0,5 tys.), „Górnictwo i wydobywanie” — 0,7 tys. (spadek o 0,3 tys.). Zjawisko nie zostało natomiast zaobserwowane w sekcjach: „Informacja i komunikacja”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

Liczba kobiet pracujących w warunkach zagrożenia co najmniej dwiema grupami czynników, według stanu w dniu 31 XII 2015 r., wyniosła 0,6 tys. i w porównaniu z ubiegłym rokiem wzrosła o 0,2 tys. Ponad 90% z nich było zatrudnionych w jednostkach, których działalność mieściła się w sekcjach: „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ” oraz „Przetwórstwo przemysłowe”.

W strukturze pracujących według typu zagrożenia niezmiennie od lat, największy udział w wysokości 52,0% (w porównaniu z poprzednim rokiem spadek o 2,9 p. proc.) przypadł pracownikom, którzy byli zagrożeni negatywnym oddziaływaniem czynników związanych ze środowiskiem pracy. Niewielkie, wynoszące odpowiednio 1,9 i 1,0 p. proc., wzrosty udziałów odnotowano dla pracowników zagrożonych ujemnym wpływem czynników mechanicznych związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi oraz narażonych na zagrożenia związane z uciążliwością pracy. Struktura kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia według typu zagrożenia nie odbiegała od stanu w dniu 31 XII 2014 r.

Wykres 73. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń i sektorów własności w 2015 r.

Stan w dniu 31 XII

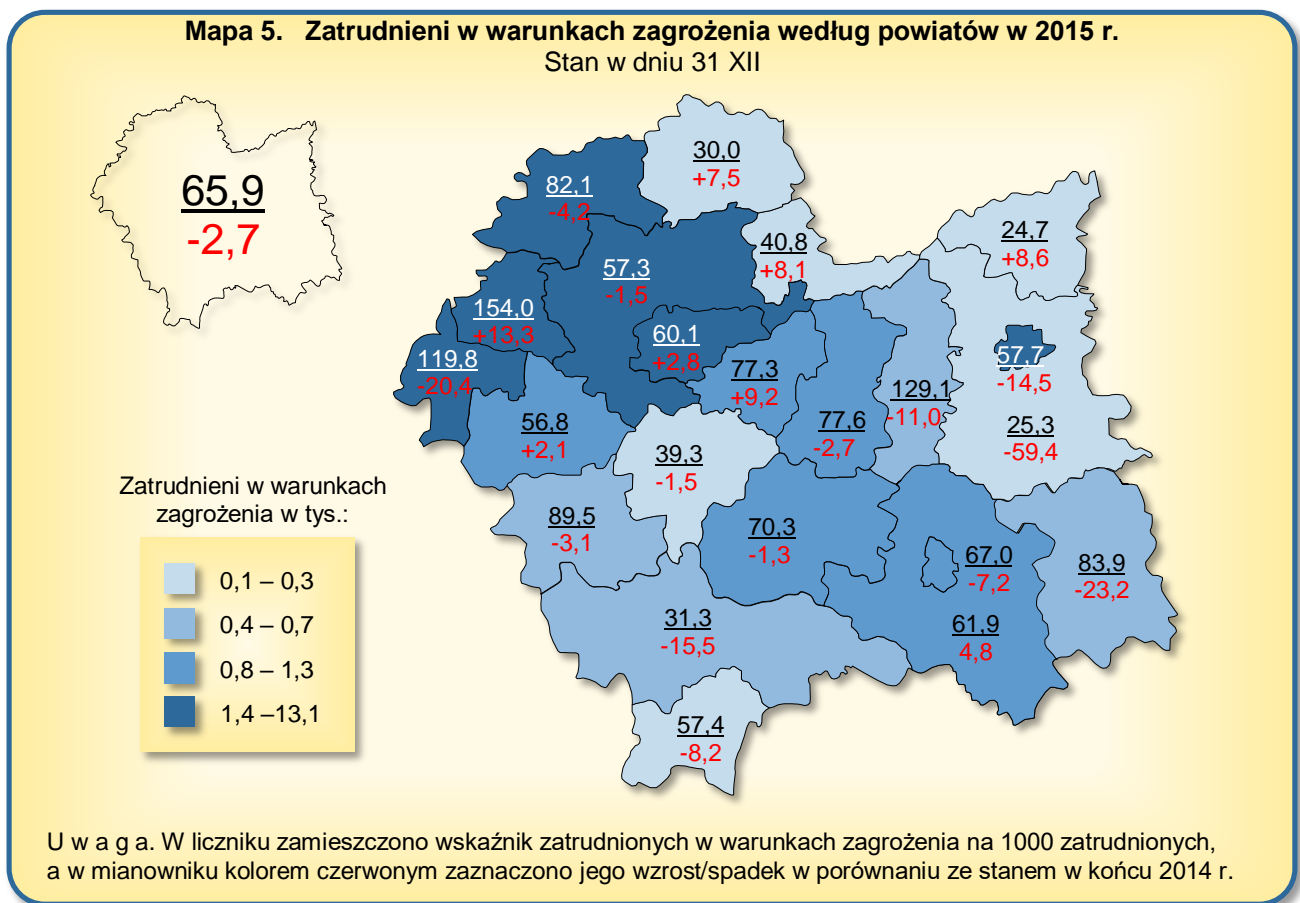
Jednym z podstawowych narzędzi służących charakterystyce warunków pracy jest wskaźnik zatrudnionych w warunkach zagrożenia wyrażany liczbą zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zbiorowości objętej badaniem. Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. wskaźnik ten dla województwa małopolskiego wyniósł 65,9 (spadek o 2,7), w tym dla kobiet — 9,9 (spadek o 0,1). Wskaźniki liczone zarówno dla sektora publicznego, jak i prywatnego były także niższe odpowiednio o 3,4 i 2,2.

Omawiany wskaźnik w ujęciu szczegółowym najwyższy poziom osiągnął dla zatrudnionych w warunkach zagrożenia przez czynniki związane ze środowiskiem pracy (34,3; w stosunku do 2014 r. spadek o 3,4), a w dalszej kolejności — przez czynniki związane z uciążliwością pracy (19,7; spadek o 0,1) oraz przez czynniki mechaniczne (11,9; wzrost o 0,8).

Podobnie jak w poprzednim roku najwyższy poziom wskaźnika zatrudnionych w warunkach zagrożenia został zaobserwowany w sekcji „Górnictwo i wydobywanie” (350,3; w 2014 r. — 354,1). Wartość najniższa omawianego wskaźnika została stwierdzona w sekcji „Informacja i komunikacja” (0,2; w 2014 r. — 0,7). Najwyższy poziom wskaźnika zatrudnionych w warunkach zagrożenia liczonego dla kobiet podobnie jak rok wcześniej został odnotowany w sekcji „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (29,8; w 2014 r. — 22,3).

Struktura zatrudnionych w warunkach zagrożenia według powiatów nieznacznie odbiegała od stanu sprzed roku. Z ogólnej liczby świadczących swe obowiązki pracownicze w warunkach zagrożenia ponad 54%, tj. 17,5 tys. (w tym 3,5 tys. kobiet) zatrudnionych było w jednostkach zlokalizowanych na terenie Krakowa oraz powiatach chrzanowskim i oświęcimskim. Najmniej liczne zbiorowości zatrudnionych w warunkach zagrożenia, nie przekraczające łącznie 0,3 tys. (0,8%) odnotowano w powiatach: proszowickim, miechowskim i dąbrowskim. Najwyższy wzrost udziału w strukturze pracujących w warunkach zagrożenia ukształtował się na poziomie 1,1 p. proc. i dotyczył Krakowa, z kolei najgłębszy spadek w wysokości 2,1 p. proc. miał miejsce w powiecie tarnowskim.

W porównaniu ze stanem w końcu grudnia 2014 r. wskaźnik zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w większości powiatów województwa małopolskiego obniżył się — w największym stopniu w powiecie tarnowskim, gorlickim i oświęcimskim. Najwyższe wzrosty wspomnianego wskaźnika zostały stwierdzone w powiecie chrzanowskim, wielickim oraz dąbrowskim.

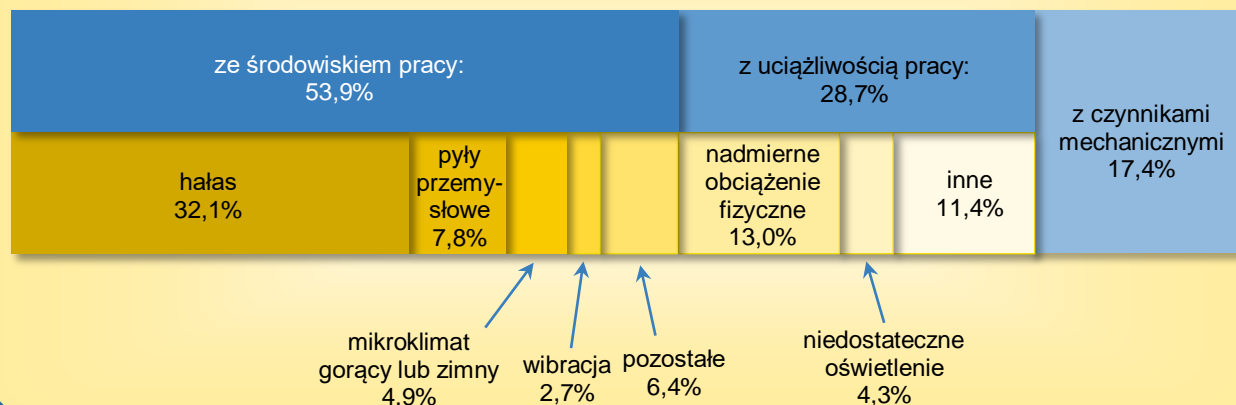
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia niejednokrotnie pozostają w zasięgu negatywnego oddziaływania więcej niż jednego szkodliwego czynnika. Wykorzystanie kategorii „osobozagrozenia” umożliwia pozyskanie wiedzy o liczbie pracujących w warunkach zagrożenia liczonych tyle razy ile było szkodliwych czynników, na których oddziaływanie byli narażeni.

Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. liczba stwierdzonych w województwie osobozagrożeń wyniosła 35,2 tys., co oznaczało spadek w stosunku do stanu z poprzedniego roku o 1,8 tys. Niezmiennie od lat, przeszło połowę (19,0 tys.; w 2014 r. — 21,0 tys.) w strukturze według grup zagrożeń stanowiły osobozagrożenia będące skutkiem oddziaływania czynników związanych ze środowiskiem pracy. Wśród nich z kolei 11,3 tys. wywołanych było hałasem, a 2,8 tys. przez pyły przemysłowe. W zasadzie nie uległa zmianie (10,1 tys.) liczba osobozagrożeń spowodowanych uciążliwością pracy. Również ilość osobozagrożeń powstałych w wyniku zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi znacząco nie odbiegała (wzrost o 0,3 tys.) od stanu sprzed roku.

Wykres 74. Struktura osobozagrożeń według grup zagrożeń w 2015 r.

Stan w dniu 31 XII

Zagrożenia związane:

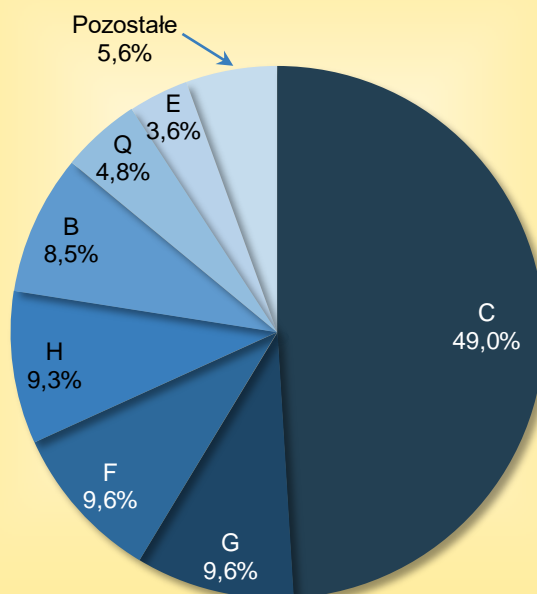

W ramach podziału na sektory własności, ponad 72,0% (w 2014 r. — 71,7%), tj. 25,4 tys. osobozagrożeń stwierdzono w sektorze prywatnym. W każdym z sektorów grupę najliczniejszą stanowiły osobozagrożenia powstałe w wyniku zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy.

Według podziału na sekcje PKD najliczniejsze zbiorowości osobozagrożeń stwierdzono w sekcjach: „Przetwórstwo przemysłowe” (17,3 tys.) oraz „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^A” i „Budownictwo” (po 3,4 tys.).

Wykres 75. Struktura osobozagrożeń według sekcji PKD w 2015 r.

Stan w dniu 31 XII

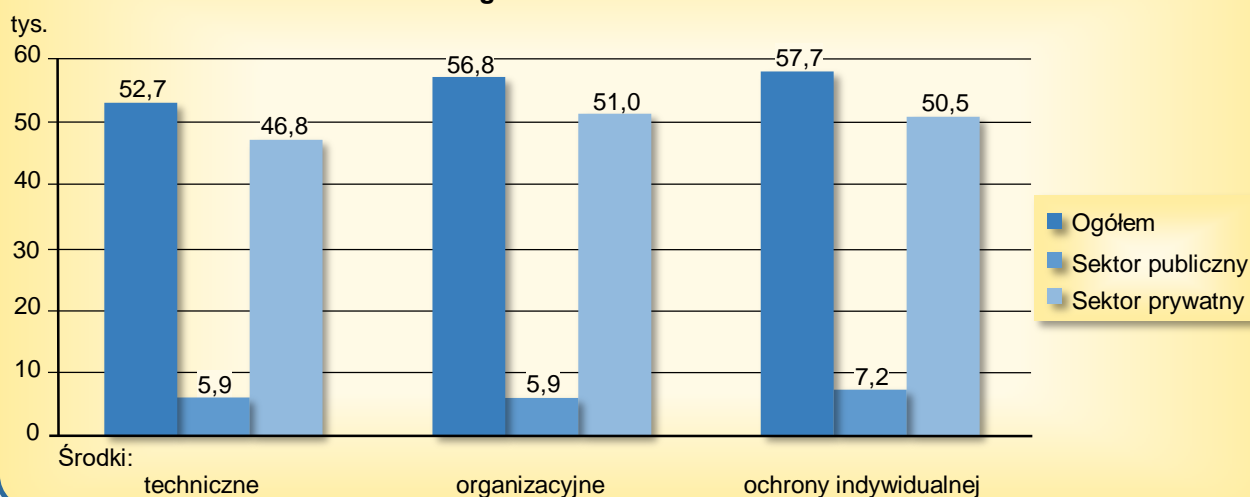

W 2015 r. w województwie małopolskim zlikwidowano lub ograniczono 18,3 tys. osobozagrożeń (o 1,4 tys. więcej niż w 2014 r.), z czego 16,1 tys. (w 2014 r. — 14,6 tys.) w sektorze prywatnym. Najwięcej (14,0 tys.; w 2014 r. — 12,9 tys.) wśród omawianych osobozagrożeń stanowiły te, które dotyczyły czynników związanych ze środowiskiem pracy. Z ogólnej liczby osobozagrożeń zlikwidowanych lub ograniczonych, w 11,9 tys. (w 2014 r. — 9,9 tys.) przypadków zagrożenie zostało zneutralizowane całkowicie lub też doprowadzone do stanu zgodnego z normą. Reszta tj. 6,4 tys. (7 tys. w 2014 r.) to przypadki, w których osiągnięto w zakresie warunków pracy pewną poprawę, jednakże nie doprowadzono ich do stanu zgodnego za normą. Blisko 63% (o 6,3 p. proc. więcej niż w 2014 r.) zlikwidowanych lub ograniczonych osobozagrożeń mieściło się w sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”.

Niezbędnym elementem charakterystyki warunków pracy obok wyżej omówionych jest proces ujawniania osobozagrożeń. W 2015 r. (łącznie z nowo powstałymi) ujawniono ich 10,1 tys. (w 2014 r. — 10,9 tys.). Blisko 80% (rok wcześniej około 75%) osobozagrożeń ujawnionych zostało w sektorze prywatnym. Znaczny, wynoszący 0,8 tys. spadek uwidocznił się w grupie zagrożeń związanych z uciążliwością pracy. W ramach podziału na sekcje PKD najwięcej ujawnionych osobozagrożeń stwierdzono w sekcjach „Przetwórstwo przemysłowe” — 6,4 tys. (w ubiegłym roku 6,3 tys.) oraz „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” — 1,4 tys. (w 2014 r. — 1,7 tys.). Nie ujawniono osobozagrożeń w sekcjach „Informacja i komunikacja” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

Warunkiem niezbędnym do wyeliminowania względnie ograniczenia zagrożeń, z którymi spotyka się pracownik jest należycie przeprowadzona identyfikacja czynników stanowiących ich źródło. Temu celowi służy przeprowadzanie oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy. W 2015 r. ocena taka objęła 155,5 tys. stanowisk (w porównaniu z 2014 r. wzrost o 27,3 tys.), na których świadczyło pracę 208,2 tys. osób (w 2014 r. — 184,9 tys.). Podobnie jak w 2014 r. ponad 81% stanowisk, poddanych ocenie ryzyka było umiejscowionych w sektorze prywatnym. Tam też pracowało 79,9% (spadek o 1,4 p. proc.) z ogólnej liczby pracowników zatrudnionych na stanowiskach objętych badaniem. W większości sekcji PKD liczba stanowisk pracy poddanych ocenie ryzyka zawodowego wzrosła — najwięcej w sekcjach „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (o 13,1 tys.) oraz „Przetwórstwo przemysłowe” (o 8,6 tys.). Z kolei najgłębsze spadki tej liczby dotknęły sekcje „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ” (o 3,2 tys.) i „Budownictwo” (o 0,9 tys.).

Wykres 76. Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego według sektorów własności w 2015 r.

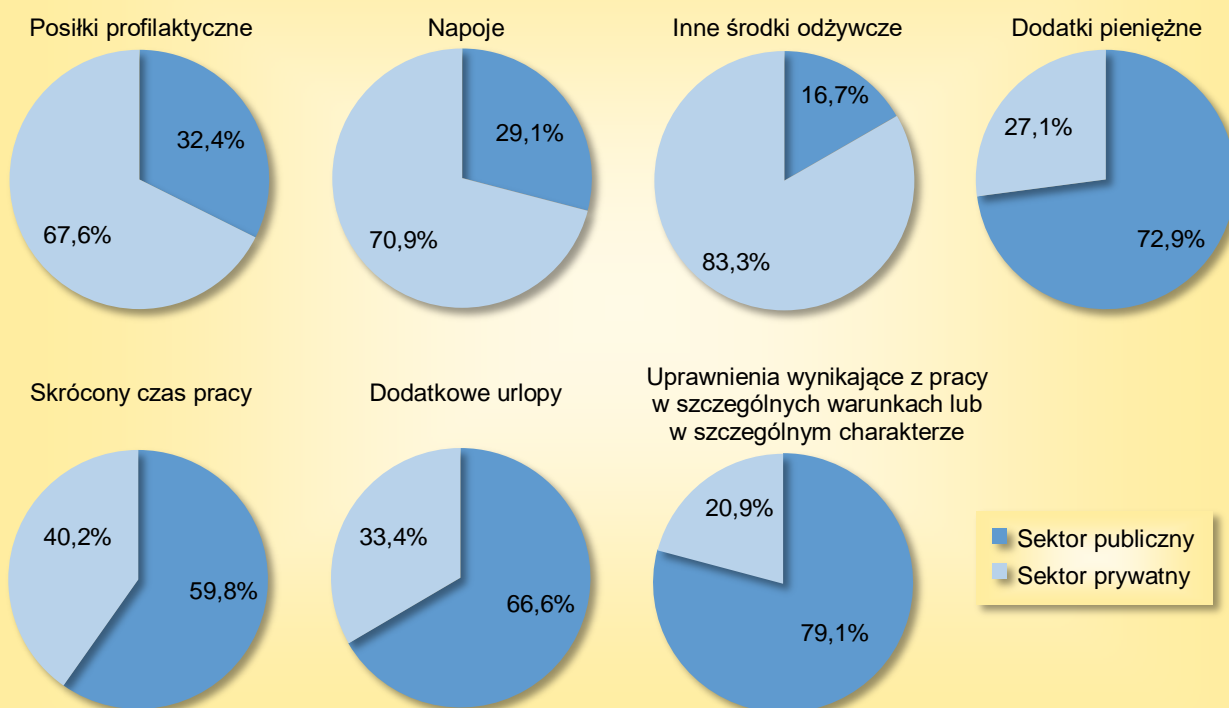

Podstawowe instrumenty służące eliminacji lub ograniczeniu ryzyka zawodowego stanowią środki techniczne, organizacyjne, ochrony indywidualnej. Posłużenie się nimi przez pracodawców pozwoliło na wyeliminowanie względnie ograniczenie ryzyka zawodowego na 79,6 tys. (w 2014 r. — na 66,2 tys.), na których pracowało 103,9 tys. osób (w 2014 r. — 103,8 tys.). W sektorze publicznym wzrostowi (o 1,6 tys.) liczby stanowisk, na których ryzyko zawodowe zostało wyeliminowane lub ograniczone towarzyszył spadek liczby zatrudnionych na nich osób (o 1,3 tys.). W sektorze prywatnym zarówno liczba wspomnianych stanowisk jak i liczba na nich pracujących wzrosły — odpowiednio o 11,8 tys. i 1,4 tys. Z ogólnej liczby stanowisk, w odniesieniu do których wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe, ponad 69 tys. (oraz 90,1 tys. na nich zatrudnionych) mieściło się w 4 sekcjach PKD, tj.: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Budownictwo” oraz „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”. Odmienne niż w 2014 r., najliczniejszą zbiorowość (57,7 tys.; w 2014 r. — 40,8 tys.) tworzyły stanowiska pracy, w stosunku do których neutralizacja względnie ograniczenie ryzyka zawodowego nastąpiło wskutek zastosowania środków ochrony indywidualnej.

Świadczący pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych są uprawnieni z tego tytułu do otrzymywania od pracodawców stosownych świadczeń. Według stanu w końcu lipca 2015 r., w stosunku do stanu sprzed roku, liczba beneficjentów we wszystkich kategoriach świadczeń — poza „posiłkami profilaktycznymi”, gdzie stwierdzono niewielki wzrost (o 0,2 tys.) — obniżyła się. Najgłębsze spadki dotyczyły korzystających: z napojów (o 17,0 tys.), dodatków pieniężnych (o 2,5 tys.) oraz uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (o 2,1 tys.).

Wykres 77. Struktura korzystających ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych według sektorów własności w 2015 r.

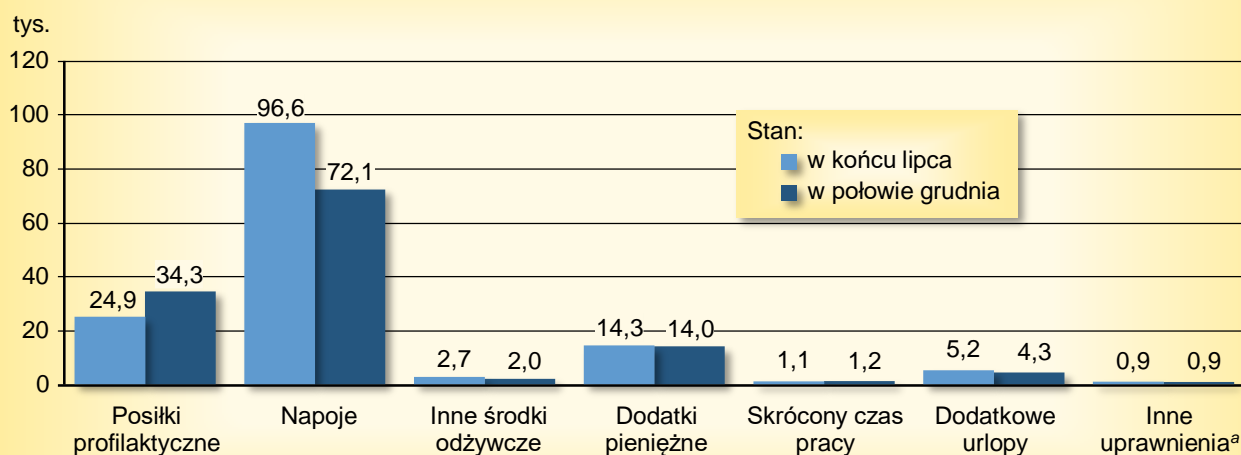
Stan w połowie grudnia

W końcu lipca 2015 r., identycznie jak w 2014 r., pracujący w sektorze publicznym stanowili większość wśród korzystających z uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, dodatkowych urlopów, dodatków pieniężnych oraz skróconego czasu pracy (odpowiednio 77,6%, 71,8%, 71,2% oraz 60,7%), przy czym udział ten w ostatniej kategorii uległ widocznemu (o 15,6 p. proc.) obniżeniu. Z kolei zatrudnieni w sektorze prywatnym zdecydowanie przeważali wśród beneficjentów takich świadczeń jak: inne środki odżywcze (88,0%; w 2014 r. — 89,2%), posiłki profilaktyczne (68,0%; 65,4%) i napoje (63,5%; 65,8%).

W podziale na sekcje PKD, według stanu w końcu lipca 2015 r., największe zbiorowości korzystających: z napojów (40,2 tys.), posiłków profilaktycznych (10,9 tys.), innych środków odżywczych (1,9 tys.) oraz z uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (0,6 tys.) zaobserwowano w sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Korzystający ze skróconego czasu pracy (0,4 tys.) najliczniej wystąpili w sekcji „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”. Największe natężenie pobierających dodatki pieniężne (3,8 tys.) stwierdzono w sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”, natomiast uprawnionych do dodatkowych urlopów (2,5 tys.) w sekcji „Górnictwo i wydobywanie”.

Wykres 78. Świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych w 2015 r.

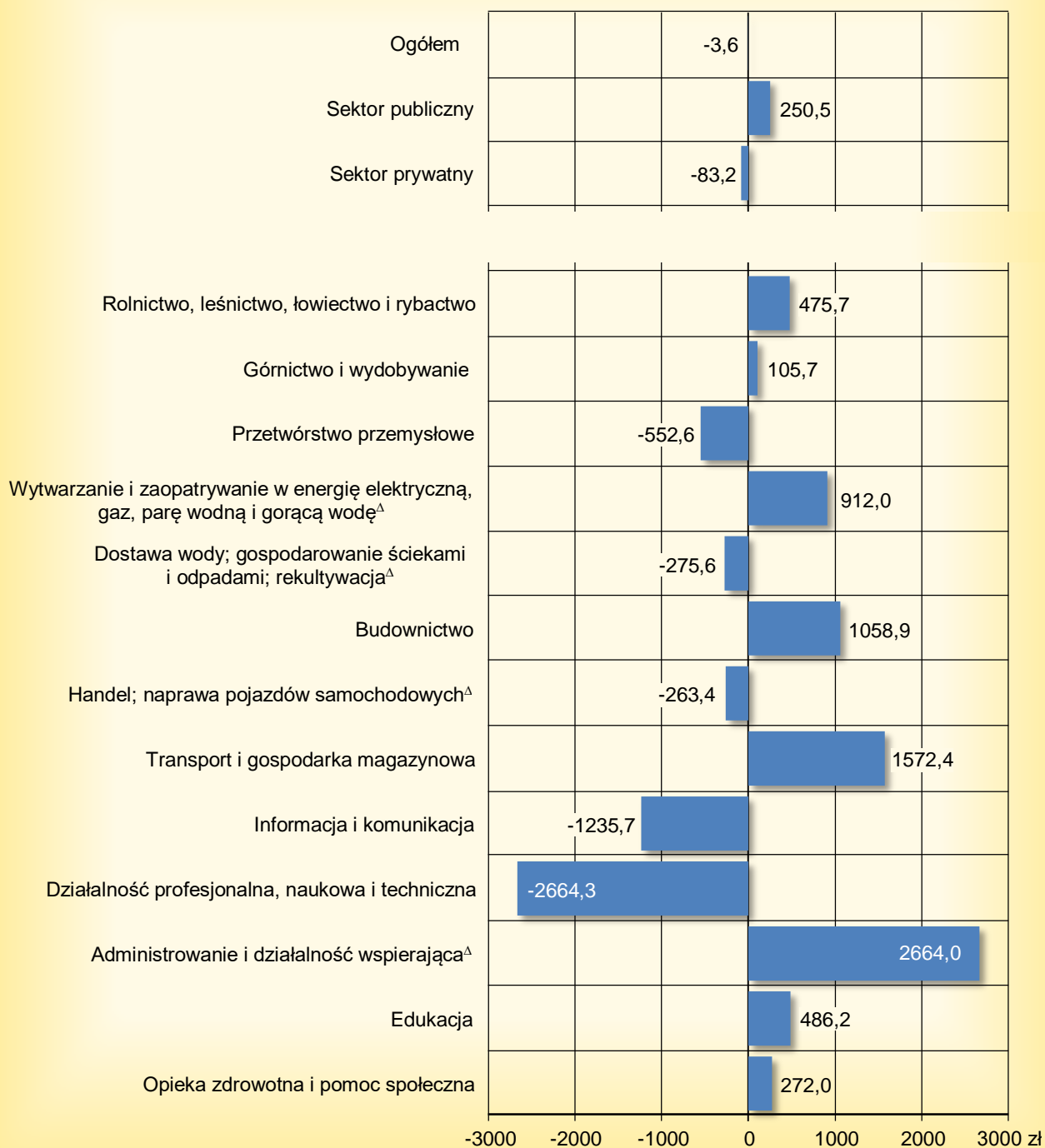

^a Wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zaistnienie negatywnych zdarzeń takich jak wypadki przy pracy i choroby zawodowe rodzi potrzebę wypłaty poszkodowanym stosownych świadczeń. W 2015 r. w województwie małopolskim z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wypłacono łącznie 1,7 tys. (w 2014 r. — 1,8 tys.) świadczeń na kwotę 6400,3 tys. zł (w 2014 r. — o 260,1 tys. zł więcej). Blisko 1,3 tys. świadczeń (podobnie jak rok wcześniej) na kwotę 4878,3 zł (w 2014 r. — o 363,9 tys. zł więcej) trafiło do pracowników sektora prywatnego. Beneficjentami ponad 98% (o 2,1 p. proc. więcej w stosunku do 2014 r.) wszystkich świadczeń w wysokości 5969,9 zł (w 2014 r. — 5844,1 tys. zł) byli poszkodowani w wypadkach przy pracy.

Średni koszt świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wyniósł 3729,8 zł (był niższy o 3,6 zł w porównaniu z 2014 r.). W sektorze publicznym osiągnął on wysokość 3459,1 zł, co oznaczało wzrost o 250,5 zł. Spadek (o 83,2 zł) do poziomu 3823,1 zł miał miejsce w sektorze prywatnym. W ramach podziału na sekcje PKD wzrost średniego kosztu świadczenia miał miejsce w większości sekcji, najwyższy — w sekcji „Administrowanie i działalność wspierająca”^Δ.

Wykres 79. Zmiana przeciętnych świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w stosunku do roku poprzedniego według sektorów własności i sekcji PKD w 2015 r.

Średni koszt świadczenia z tytułu wypadków przy pracy w 2015 r. był wyższy o 133,6 zł niż w 2014 r. i wyniósł 3547,2 zł. Średnie koszty świadczenia podniosły się zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym (odpowiednio o 259,7 zł i 109,8 zł do poziomu 2963,9 zł oraz 3741,8 zł). Wzrosty omawianych kosztów zaobserwowano w połowie sekcji PKD, z czego najwyższy w wysokości 1754,9 zł w sekcji „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ”.

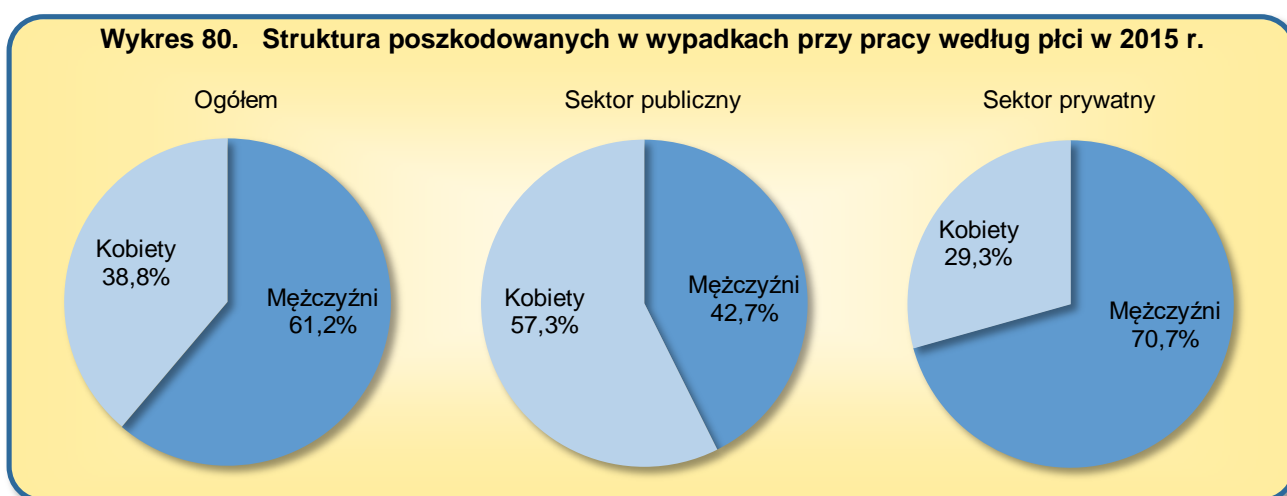
VIII. WYPADKI PRZY PRACY

W 2015 r. na terenie województwa małopolskiego (poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi) zgłoszono 5646 wypadków przy pracy (o 2,6% mniej niż rok wcześniej), w tym 26 zbiorowych (o 4 więcej niż przed rokiem). Łącznie w wypadkach poszkodowanych zostało 5679 osób (mniej o 144 osoby, tj. o 2,5%). Poszkodowani w wypadkach zbiorowych (59 osób) stanowili 1,0%.

Wśród poszkodowanych ogółem, podobnie jak przed rokiem, więcej było pracowników sektora prywatnego (66,2%; wzrost o 2,7 p. proc.).

Wśród osób, które uległy wypadkom przy pracy nadal przeważali mężczyźni — stanowili 61,2% (wzrost udziału o 2,6 p. proc.). W sektorze prywatnym odsetek ten był znacznie wyższy i wyniósł ponad 70%, natomiast w sektorze publicznym większość poszkodowanych pracowników stanowiły kobiety.

Wykres 80. Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według płci w 2015 r.

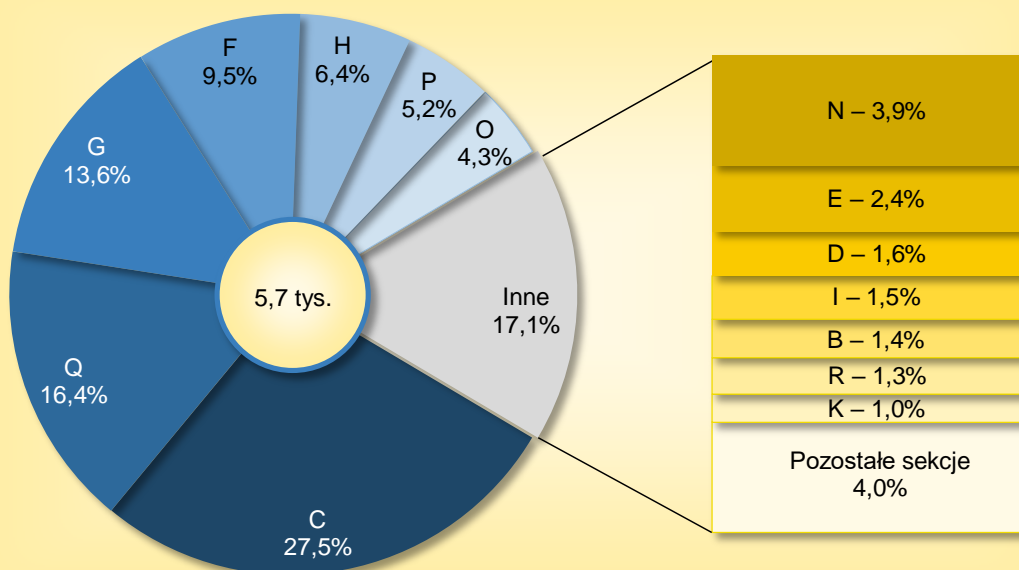
W 2015 r. w wypadkach przy pracy śmierć poniosło 9 osób (w 2014 r. — 18), wśród ofiar nie było ani jednej kobiety. Natomiast w ciężkich wypadkach przy pracy poszkodowanych zostało 41 osób (przed rokiem — 43), wśród których były 4 kobiety (w 2014 r. — 5). Zdecydowaną większość ciężko poszkodowanych stanowili pracownicy sektora prywatnego (90,2%; w porównaniu z 2014 r. wzrost o 8,8 p. proc.).

W 2015 r. najwięcej poszkodowanych w wypadkach przy pracy pracowało — podobnie jak w poprzednich latach — w jednostkach zaliczanych do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” (1,6 tys. osób; wzrost o 7,4% w porównaniu z 2014 r.) oraz do sekcji „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (0,9 tys. osób, spadek o 20,8%).

Największy procentowy wzrost liczby poszkodowanych w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w sekcjach „Pozostała działalność usługowa” (41,2%) oraz „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości” (o 34,2%). Największy procentowy spadek wystąpił w sekcjach „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (o 35,8%) oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” (o 24,0%).

W 2015 r., podobnie jak w 2014 r., największą liczbę wypadków śmiertelnych odnotowano w podmiotach zaliczanych do sekcji „Budownictwo” (5), a najwięcej osób poszkodowanych w wypadkach powodujących ciężkie uszkodzenie ciała — w sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” (17).

Wykres 81. Struktura poszkodowanych^a w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w 2015 r.

^a Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

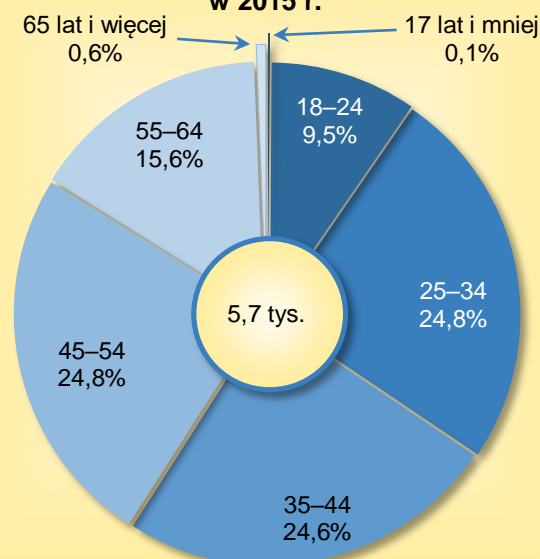
W strukturze poszkodowanych w wypadkach przy pracy według wielkości zakładów, w których świadczyli oni pracę, najliczniejszą grupę stanowili poszkodowani w zakładach o liczbie pracujących 50–249 (1,8 tys. tj. 32,0% ogółu poszkodowanych). Wśród wypadków ciężkich najczęściej poszkodowanych było w zakładach o liczbie pracujących 50–249 (13 poszkodowanych, tj. 31,7%). W śmiertelnych wypadkach przy pracy najczęściej osób (4 osoby, tj. 44,4% poszkodowanych) zginęło w zakładach o liczbie pracujących 2–9.

W podziale według grup wiekowych najliczniejszą grupę poszkodowanych stanowiły osoby w wieku 25–34 lat oraz 45–54 lat (po 1,4 tys. osób, tj. po 24,8%).

W podziale ze względu na płeć — podobnie jak przed rokiem — najczęściej mężczyzn poszkodowanych w wypadkach było w grupie wieku 25–34 lat (28,3%), a wśród kobiet dominującą była grupa 45–54 lat (30,7%).

Najwięcej wypadków śmiertelnych odnotowano w grupach wiekowych 25–34 lat oraz 45–54 lat (po 1/3 wszystkich wypadków śmiertelnych). Najwięcej wypadków ciężkich odnieśli pracujący w wieku 25–34 lat (34,1%).

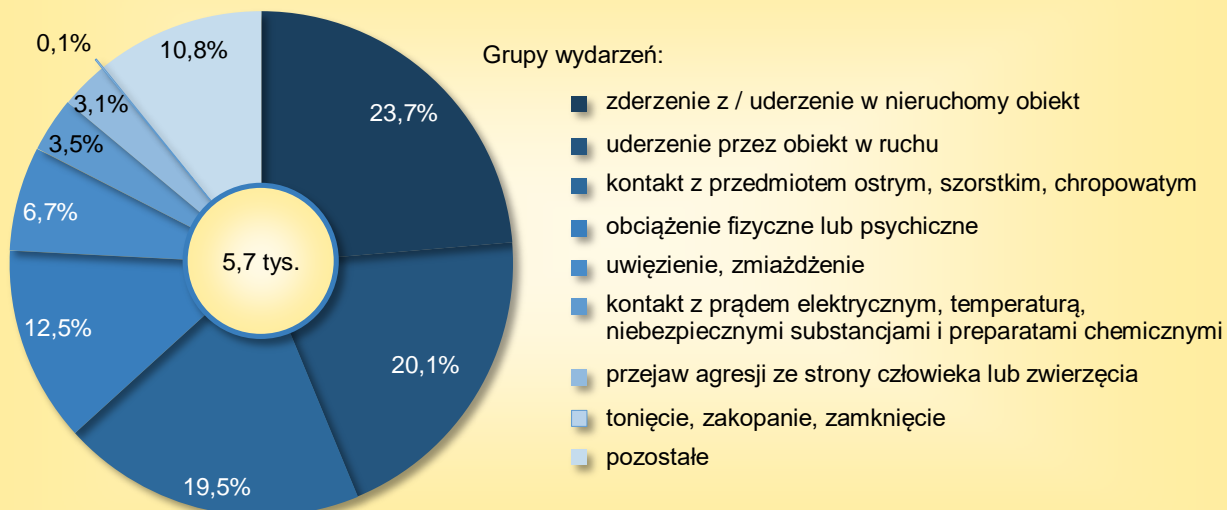
Wykres 82. Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według grup wieku w 2015 r.

W porównaniu z rokiem poprzednim niewiele zmieniła się struktura poszkodowanych według miejsca zaistnienia wypadku przy pracy. Najwięcej poszkodowanych w chwili zdarzenia przebywało w miejscach produkcji przemysłowej (35,0%), w biurach, placówkach naukowych i szkołach, zakładach usługowych (21,0%) oraz w placówkach ochrony zdrowia (15,0%).

W strukturze wydarzeń powodujących uraz u osoby poszkodowanej, podobnie jak przed rokiem, najliczniejszą grupą wydarzeń było „zderzenie z / uderzenie w nieruchomy obiekt”. Najwięcej urazów w tej grupie miało miejsce w miejscach produkcji przemysłowej (0,4 tys. poszkodowanych).

Wykres 83. Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według grup wydarzeń powodujących uraz w 2015 r.

Wykres 84. Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy według wielkich grup zawodów w 2015 r.

W strukturze poszkodowanych według dużych grup zawodów w 2015 r. najliczniejszą grupę stanowili „Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni” (11,3% ogółu poszkodowanych), „Specjaliści do spraw zdrowia” (8,9%), oraz „Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)” (8,1%). Dla mężczyzn najbardziej niebezpieczną pracą była praca w zawodach zaliczanych do dużej grupy „Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni” (18,2% ogółu poszkodowanych mężczyzn), a dla kobiet — w dużej grupie „Specjaliści do spraw zdrowia” (20,3% ogółu poszkodowanych kobiet).

Wypadek przy pracy może być spowodowany kilkoma przyczynami. W 2015 r. odnotowano 10593 przyczyn (w 2014 r. — 10812), które wywołały wydarzenia wypadkowe. Średnio na 100 wypadków przypadało 187 przyczyn (tak, jak w 2014 r.).

Najliczniejszą grupą przyczyn była grupa związana z „nieprawidłowym zachowaniem się pracownika” (6,4 tys. przyczyn; w porównaniu z rokiem poprzednim udział tej grupy spadł o 0,5 p. proc.). Mniej liczną grupę stanowiły przyczyny „niewłaściwy stan czynnika materialnego” (0,9 tys., spadek udziału o 0,3 p. proc) oraz „brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym przez pracownika” (0,7 tys., spadek udziału o 0,2 p. proc.)

Konsekwencjami wypadków przy pracy są urazy osób poszkodowanych. W 2015 r., podobnie jak w latach poprzednich, wśród rodzajów urazów dominowały: rany i powierzchowne urazy — 2,5 tys., tj. 44,7% wszystkich urazów (przed rokiem — 47,8%), przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania — 1,4 tys., tj. 24,7% (23,9%) oraz złamania kości — 1,0 tys., tj. 18,1% (16,0%).

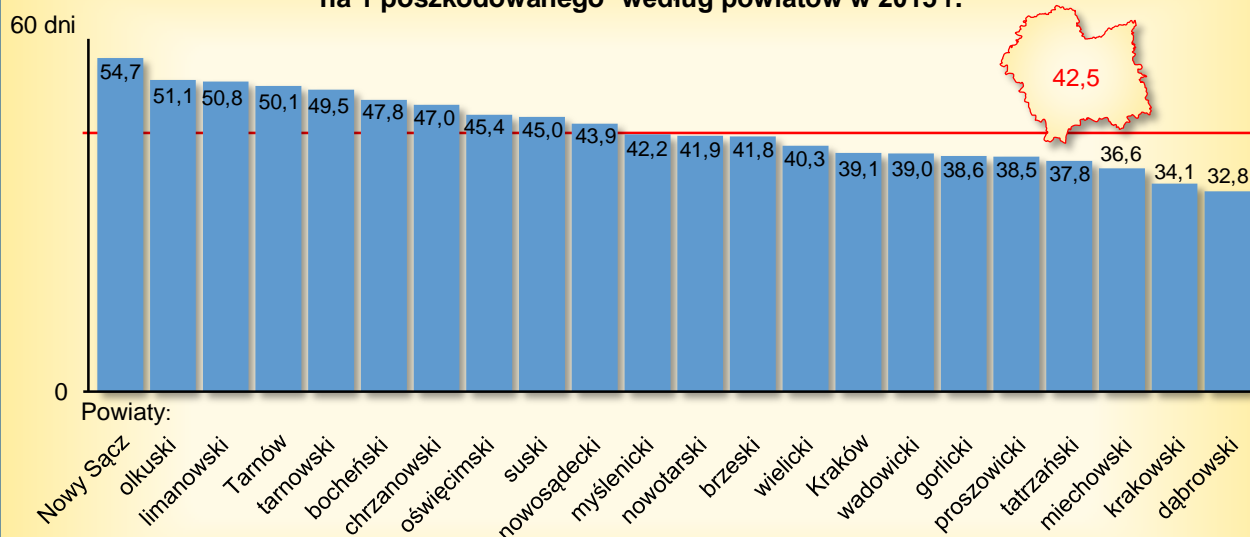
W strukturze poszkodowanych według umiejscowienia urazu największy odsetek stanowiły osoby, które doznały urazu kończyn górnych — 2,5 tys., tj. 43,3% ogółu (w 2014 r. — 45,9%), urazu kończyn dolnych — 2,0 tys., tj. 34,6% (33,1%), oraz urazów głowy — 0,6 tys., tj. 10,1% (9,9%).

W 2015 r. spadła liczba dni niezdolności do pracy — poszkodowani w wypadkach przy pracy (bez wypadków śmiertelnych) otrzymali łącznie 240,7 tys. dni (rok wcześniej 217,5 tys.). W przeliczeniu na 1 poszkodowanego liczba dni niezdolności do pracy wzrosła i wyniosła 42,5 (przed rokiem 37,5). Na 1 poszkodowanego mężczyznę przypadały średnio 47,8 dni absencji, a na 1 poszkodowaną kobietę — średnio 34,1 dni zwolnienia lekarskiego.

Najdłuższa absencja dotyczyła poszkodowanych pracujących w zakładach zaliczanych do sekcji: Budownictwo (średnio 58,8 dni na 1 poszkodowanego), „Górnictwo i wydobywanie” (58,3) oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ” (52,1).

Najwięcej nieobecności w pracy mieli poszkodowani pracujący na terenie powiatu m. Nowy Sącz, a najmniej — powiatu dąbrowskiego.

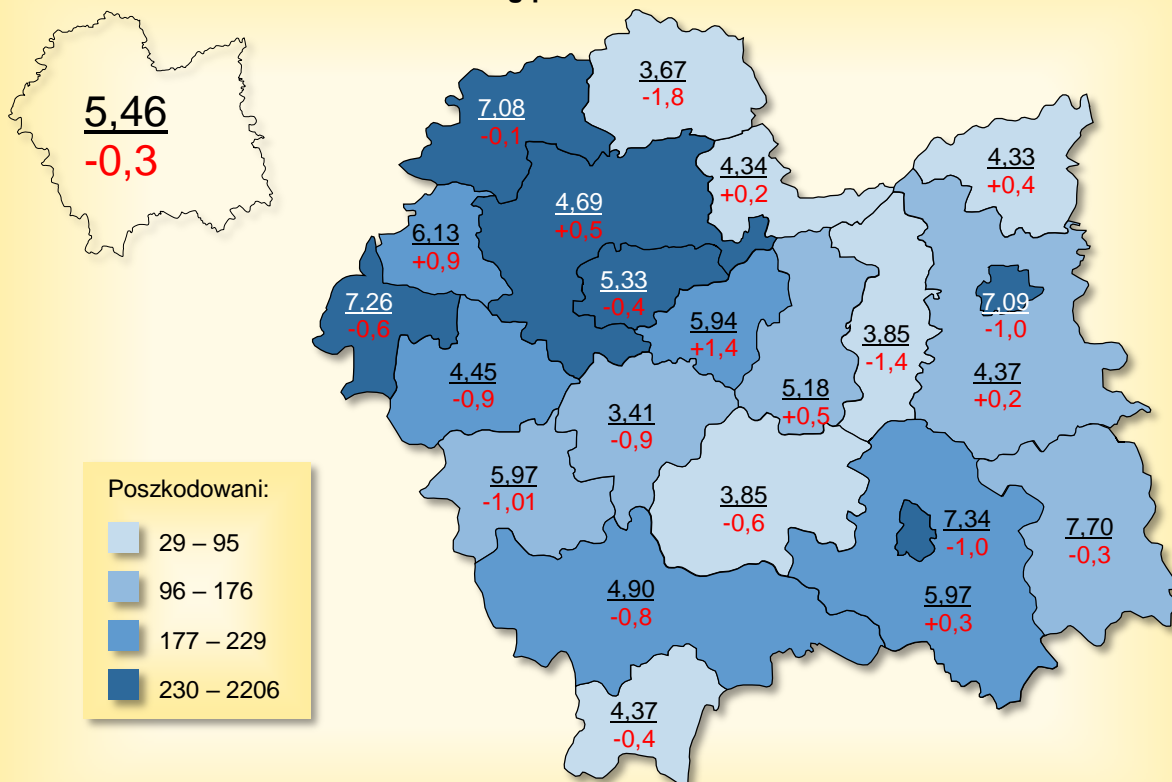
Wykres 86. Przeciętna liczba dni absencji z powodu wypadków przy pracy na 1 poszkodowanego^a według powiatów w 2015 r.

a Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy tych osób.

Najbezpieczniejsza praca była w powiatach myślenickim i miechowskim (najmniejszy wskaźnik wypadkowości), natomiast najmniej bezpieczna (najwięcej wypadków w przeliczeniu na 1000 pracujących) — w powiecie gorlickim i w Nowym Sączu.

Mapa 6. Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz wskaźnik wypadkowości według powiatów w 2015 r.

U w a g a. W liczniku podano wskaźnik wypadkowości, a w mianowniku kolorem czerwonym zaznaczono jego wzrost/spadek w porównaniu z 2014 r.

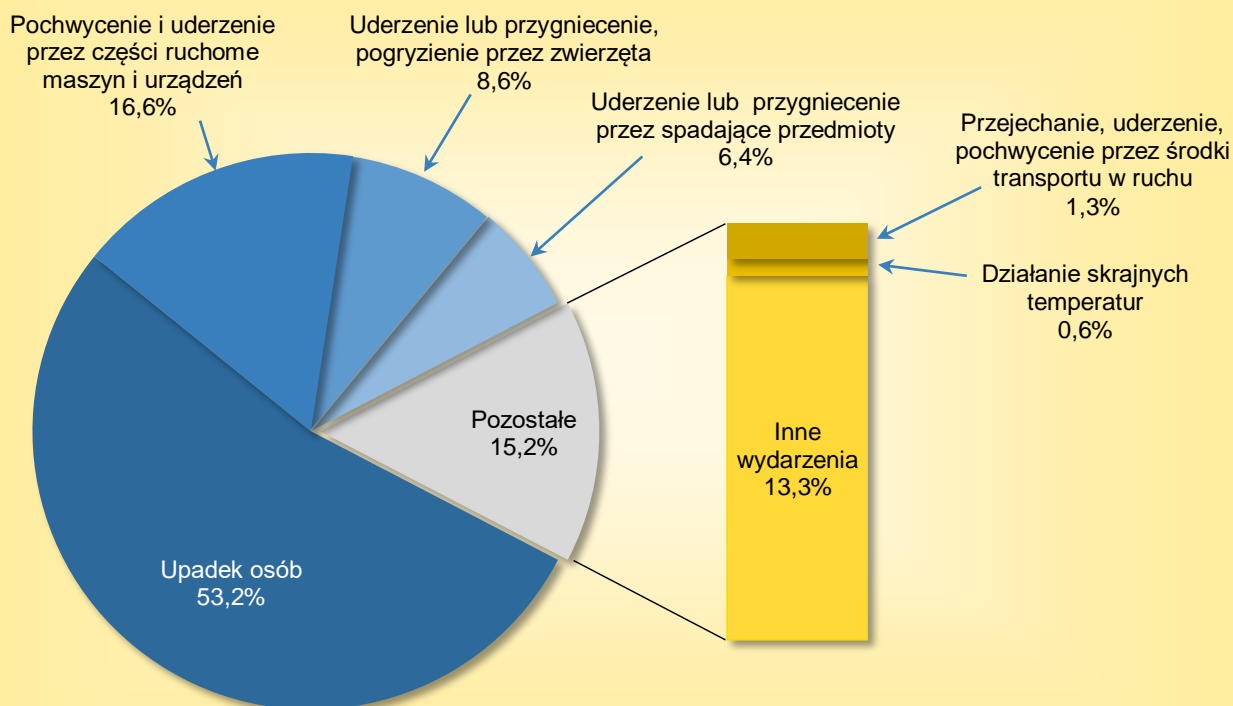
Zgłoszone w 2015 r. wypadki przy pracy spowodowały straty 2,3 tys. (o 0,5 tys. więcej niż w roku poprzednim) roboczogodzin osób nie będących ofiarami wypadków, które w wyniku wypadku nie mogły wykonywać swojej pracy (czas poświęcony na udzielenie pomocy poszkodowanemu, usuwania szkód itp.). Największe straty czasu pracy — podobnie jak przed rokiem — poniosły zakłady zaliczane do sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe” (39,3%; wzrost udziału o 14,1 p. proc.), „Budownictwo” (14,1%; spadek o 1,0 p. proc.) oraz „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (8,3%; spadek o 7,6 p. proc.).

Straty materialne powstałe na skutek wypadków oszacowane zostały na 865,4 tys. zł (o 56,4 tys. zł, tj. o 7,0% więcej niż w 2014 r.). Największe straty poniosły podmioty z sekcji: „Budownictwo” (343,0 tys. zł), „Transport i gospodarka magazynowa” (140,5 tys. zł) oraz „Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ” (101,3 tys. zł). Łącznie podmioty z tych 3 sekcji skupiły ponad 2/3 ogólnie poniesionych strat.

Wypadki w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie nie podlegają badaniu na statystycznej karcie wypadku Z-KW, a informacje z tego zakresu są rejestrowane przez oddziały Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Dotyczą one tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Za wypadek przy pracy nie jest uznawany wypadek, który był spowodowany umyślnie, tj. w celu wyłudzenia odszkodowania, a także był skutkiem rażącego niedbalstwa lub nietrzeźwości.

W 2015 r. w wypadkach przy pracy w rolnictwie indywidualnym z terenu województwa małopolskiego, odnotowanych przez KRUS, poszkodowane zostały 1132 osoby (przed rokiem — 1180 osób; spadek o 4,1%). Struktura poszkodowanych według wydarzeń nie uległa większym zmianom — ponad połowa poszkodowanych doznała urazu w wyniku „upadku osób” (602 osoby; spadek udziału o 1,5 p. proc.). Drugą co do wielkości grupą wydarzeń powodujących uraz było „pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń” (188 osób). Na skutek wypadków w gospodarstwach indywidualnych śmierć poniosła 1 osoba (w 2014 r. — 9 osób).

Wykres 87. Struktura poszkodowanych w wypadkach przy pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych według wydarzeń powodujących uraz w 2015 r.

Źródło: informacje Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.